

CHEMOSERVIS-DWORY S.A.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE

ZA OKRES 12 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 R.

PRZYGOTOWANE ZGODNIE Z MIĘDZYNARODOWYMI

STANDARDAMI SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ,

KTÓRE ZOSTAŁY ZATWIERDZONE PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ

Lipiec 2018 r.

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
WYBRANE DANE FINANSOWE	6
SPRAWOZDANIE Z ZYSKU LUB STRATY	7
SPRAWOZDANIE Z ZYSKU LUB STRATY I POZOSTAŁYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	8
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	9
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	10
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	11
1 DANE PODSTAWOWE I POLITYKA RACHUNKOWOŚCI	12
1.1 Dane ogólne i podstawowa działalność Spółki	12
1.2 Posiadane koncesje	12
1.3 Struktura akcjonariatu	12
1.4 Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki	14
1.5 Oświadczenie i informacje Zarządu	15
1.5.1 Oświadczenie w sprawie rzetelności sporządzenia sprawozdania finansowego	15
1.5.2 Informacje o firmie audytorskiej	15
1.6 Polityka rachunkowości	15
1.6.1 Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	15
1.6.2 Wpływ zmian standardów i interpretacji MSSF na sprawozdanie finansowe Spółki	17
1.6.3 Opis stosowanych zasad rachunkowości	19
1.6.4 Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	19
1.7 Różnice pomiędzy danymi ujawnionymi w sprawozdaniu finansowym a uprzednio sporządzonymi i opublikowanymi sprawozdaniami finansowymi	49
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	50
2 NOTY O SEGMENTACH OPERACYJNYCH	50
2.1 Przychody, koszty i wyniki finansowe segmentów operacyjnych	50
2.2 Informacje o wiodących klientach	51
3 NOTY DO SPRAWOZDANIA Z ZYSKU LUB STRATY	51
3.1 Przychody ze sprzedaży	51
3.2 Koszty działalności operacyjnej	52
3.2.1 Koszt własny sprzedaży	52
3.2.2 Koszty według rodzaju	52
3.2.3 Koszty świadczeń pracowniczych	52
3.3 Pozostałe przychody i koszty operacyjne	53
3.3.1 Pozostałe przychody operacyjne	53
3.3.2 Pozostałe koszty operacyjne	53
3.4 Przychody i koszty finansowe netto	54
3.4.1 Przychody finansowe	54
3.4.2 Koszty finansowe	55
3.5 Podatek dochodowy	56

3.5.1	Podatek dochodowy bieżący	56
3.5.2	Różnice pomiędzy kwotą podatku wykazanego w sprawozdaniu z zysku lub straty a kwotą obliczoną według stawki od zysku przed opodatkowaniem.....	56
3.5.3	Podatek odroczony	57
4	NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	59
4.1	Rzeczowe aktywa trwałe.....	59
4.1.1	Zmiany stanu rzeczowych aktywów trwałych wg grup rodzajowych.....	59
4.1.2	Zmiana stanu odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe.....	59
4.2	Nieruchomości inwestycyjne.....	61
4.2.1	Przychody i koszty związane z nieruchomościami inwestycyjnymi	61
4.2.2	Ustalanie wartości godziwej.....	61
4.3	Wartości niematerialne.....	62
4.3.1	Zmiana stanu pozostałych wartości niematerialnych, innych niż wytworzone we własnym zakresie	62
4.3.2	Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartości niematerialne	62
4.4	Prawa wieczystego użytkowania gruntów.....	64
4.5	Akcje i udziały w jednostkach powiązanych	65
4.5.1	Zmiana stanu - akcje i udziały w jednostkach powiązanych.....	61
4.5.2	Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość akcji i udziałów w jednostkach powiązanych.....	61
4.6	Aktywa z tytułu podatku odroczonego.....	66
4.7	Pozostałe aktywa długoterminowe.....	67
4.7.1	Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów długoterminowych	67
4.7.2	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	67
4.8	Utrata wartości aktywów trwałych.....	68
4.8.1	Utrata wartości – wartości niematerialne	67
4.8.2	Utrata wartości – rzeczowe aktywa trwałe.....	67
4.8.3	Utrata wartości - akcje i udziały w jednostkach powiązanych.....	67
4.9	Zapasy.....	68
4.9.1	Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania.....	70
4.10	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	70
4.10.1	Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu dostaw i usług.....	70
4.10.2	Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość pozostałych należności.....	71
4.10.3	Należności z tytułu dostaw i usług - o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty.....	71
4.10.4	Należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane - z podziałem na należności niespłacone w okresie	71
4.11	Wycena kontraktów długoterminowych.....	72
4.12	Pozostałe aktywa finansowe krótkoterminowe.....	72
4.13	Rozliczenia międzyokresowe	72
4.14	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	73
4.15	Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz związane bezpośrednio z nimi zobowiązania.....	73
4.16	Kapitał własny	73
4.16.1	Kapitał podstawowy.....	73
4.16.2	Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej.....	74
4.16.3	Kapitał zapasowy	74

4.16.4	Kapitał rezerwowy	74
4.16.5	Zyski zatrzymane	75
4.16.6	Propozycja pokrycia straty Spółki za 2017 rok	75
4.16.7	Podział zysku Spółki za 2016 rok	75
4.16.8	Polityka zarządzania kapitałem własnym	75
4.17	Kredyty, pożyczki i dłużne papiery wartościowe.....	76
4.17.1	Kredyty.....	76
4.17.2	Pożyczki.....	77
4.17.3	Dłużne papiery wartościowe	79
4.18	Rezerwy	85
4.18.1	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia, pozostałe rezerwy.....	87
4.18.1.1	Zmiana stanu długoterminowej rezerwy na świadczenia pracownicze i pozostałych rezerw długoterminowych.....	87
4.18.1.2	Zmiana stanu krótkoterminowej rezerwy na świadczenia pracownicze i pozostałych rezerw krótkoterminowych	87
4.18.1.3	Zmiana stanu zobowiązań z tytułu rezerw na świadczenia pracownicze	87
4.18.1.4	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych w podziale na pracowników aktywnych i emerytów	87
4.18.1.5	Analiza wrażliwości na zmiany założeń aktuarialnych	87
4.18.1.6	Analiza zapadalności zobowiązań i płatności z tytułu świadczeń pracowniczych.....	87
4.18.1.7	Łączna kwota kosztów z tytułu świadczeń pracowniczych ujęta w sprawozdaniu z zysku lub straty oraz pozostałych całkowitych dochodów.....	87
4.18.2	Rezerwa na ryzyko gospodarcze	91
4.18.3	Rezerwa na naprawy gwarancyjne.....	91
4.18.4	Rezerwa na podatek odroczony.....	92
4.19	Pozostałe zobowiązania długoterminowe.....	92
4.20	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania.....	93
4.21	Rozliczenia międzyokresowe.....	93
4.21.1	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe - zmiana stanu	93
4.22	Pozostałe zobowiązania finansowe	95
4.23	Informacje o ustanowionych zabezpieczeniach.....	95
5	NOTY DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	96
5.1	Objaśnienia do sprawozdania z przepływów pieniężnych	96
5.1.1	Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami niektórych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	96
5.1.2	Pozostałe korekty w przepływach pieniężnych z działalności operacyjnej	97
5.1.3	Odsetki netto.....	97
5.1.4	(Zysk) / strata na działalności inwestycyjnej.....	97
5.1.5	Podatek dochodowy otrzymany / (zapłacony).....	97
6	NOTY O INSTRUMENTACH FINANSOWYCH.....	98
6.1	Instrumenty finansowe	98
6.1.1	Kategorie i klasy instrumentów finansowych	98
6.1.2	Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat w sprawozdaniu z zysku lub straty i pozostałych całkowitych dochodów.....	100

6.1.3	Koszty finansowe z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w podziale na klasy instrumentów finansowych	102
6.1.4	Aktywa finansowe ustanowione jako zabezpieczenia zobowiązań lub zobowiązań warunkowych.....	102
6.1.5	Rachunkowość zabezpieczeń.....	102
6.1.6	Zarządzanie ryzykiem finansowym.....	102
7	POZOSTAŁE NOTY.....	108
7.1	Ustalanie wartości godziwej.....	108
7.1.1	Metody wyceny do wartości godziwej (hierarchia wartości godziwej).....	108
7.2	Leasing.....	109
7.2.1	Leasing operacyjny	109
7.2.2	Leasing finansowy	109
7.3	Poniesione nakłady inwestycyjne oraz przyszłe zobowiązania z tytułu podpisanych kontraktów inwestycyjnych	110
7.4	Aktywa i zobowiązania warunkowe.....	111
7.4.1	Aktywa warunkowe	111
7.4.2	Zobowiązania warunkowe.....	112
7.5	Informacje o podmiotach powiązanych	113
7.5.1	Podmioty powiązane ze Spółką Chemoservis-Dwory S.A. wg stanu na dzień 31.12.2017	114
7.5.2	Informacje o istotnych transakcjach zawartych przez spółki lub jednostki zależne z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe	114
7.5.3	Transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, ich małżonkami, rodzeństwem, wstępnymi, zstępnymi lub innymi bliskimi im osobami	114
7.5.4	Transakcje kluczowego personelu kierowniczego Spółki z podmiotami powiązanymi.....	115
7.5.5	Transakcje oraz stan rozrachunków Spółki z podmiotami powiązanymi	115
7.6	Świadczenie łączne z wynagrodzeniem z zysku wypłacone i należne lub potencjalnie należne Zarządowi, Radzie Nadzorczej oraz pozostałym członkom kluczowego personelu kierowniczego zgodnie z MSR 24	118
7.7	Wynagrodzenie wynikające z umowy z firmą audytorską	118
7.8	Wypłacona lub zadeklarowana dywidenda	118
7.9	EBIDTA	118
7.10	Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji.....	119
7.11	Informacje o istotnych rozliczeniach z tytułu spraw sądowych	119
7.12	Wydarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	120
7.13	Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	122

WYBRANE DANE FINANSOWE

	PLN		EUR	
	okres obrotowy		okres obrotowy	
	za 12 miesięcy zakończony 31.12.2017	za 12 miesięcy zakończony 31.12.2016	za 12 miesięcy zakończony 31.12.2017	za 12 miesięcy zakończony 31.12.2016
Przychody ze sprzedaży	39 327 070,91	68 274 664,28	9 264 982,43	15 603 141,05
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	-25 566 325,88	1 328 616,88	-6 023 117,27	303 635,28
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	-60 057 884,22	4 472 869,55	-14 148 911,40	1 022 206,63
Zysk (strata) netto	-57 553 263,22	3 597 254,55	-13 558 852,97	822 098,08
Zysk (strata) netto przypadające Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	-57 553 263,22	3 597 254,55	-13 558 852,97	822 098,08
Całkowite dochody ogółem	-57 558 085,50	3 727 804,72	-13 559 989,05	851 933,34
Całkowite dochody przypadające Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	-57 558 085,50	3 727 804,72	-13 559 989,05	851 933,34
Środki pieniężne netto z/(wykorzystane w) działalności operacyjnej	6 594 643,17	-654 424,90	1 553 618,20	-149 558,90
Środki pieniężne netto z/(wykorzystane w) działalności inwestycyjnej	-128 391,26	4 036 782,12	-30 247,43	922 545,45
Środki pieniężne netto z/(wykorzystane w) działalności finansowej	-6 992 280,27	-2 908 194,19	-1 647 296,69	-664 623,76
Zwiększenie/(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	-526 028,36	474 163,03	-123 925,92	108 362,78
Środki pieniężne na początek okresu	2 658 485,83	2 184 322,80	637 389,01	493 743,85
Środki pieniężne na koniec okresu	2 132 457,47	2 658 485,83	511 270,34	600 923,56
Zysk netto na jedną akcję (w zł / EUR)	-2,30	0,14	-0,54	0,03
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w zł/EUR)	-0,60	0,04	-0,14	0,01

	PLN		EUR	
	stan na dzień		stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Aktywa trwałe	37 680 184,80	81 585 132,58	9 034 065,74	18 441 485,66
Aktywa obrotowe	54 161 954,65	50 353 091,33	12 985 675,67	11 381 801,84
Aktywa razem	91 842 139,45	131 938 223,91	22 019 741,41	29 823 287,50
Zobowiązania długoterminowe	1 026 611,42	27 953 933,91	246 136,67	6 318 701,15
Zobowiązania krótkoterminowe	75 327 295,83	30 937 972,30	18 060 201,83	6 993 212,55
Kapitał własny przypadający Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	15 488 232,20	73 046 317,70	3 713 402,91	16 511 373,80
Kapitały przypadające na udziały niekontrolujące	0,00	0,00	0,00	0,00
Kapitał podstawowy	20 006 000,00	20 006 000,00	4 796 566,69	4 522 151,90
Pasywa, razem	91 842 139,45	131 938 223,91	22 019 741,41	29 823 287,50
Ilość akcji (w szt.)	25 007 500	25 007 500	25 007 500	25 007 500
Rozwodniona ilość akcji (w szt.)	95 862 084	95 862 084	95 862 084	95 862 084
Wartość księgową na jedną akcję (w zł/EUR)	0,62	2,92	0,15	0,66
Rozwodniona wartość księgową na jedną akcję (w zł/EUR)	0,16	0,76	0,04	0,17
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00

Powyższe dane finansowe zostały przeliczone na EUR według następujących zasad:

- pozycje sprawozdania z zysku lub straty i pozostałych całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów określonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego miesiąca okresu sprawozdawczego: od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku – 4,2447 PLN/EUR oraz od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku – 4,3757 PLN/EUR;
- pozycje aktywów i pasywów – według średniego kursu określonego przez Narodowy Bank Polski na dzień 31 grudnia 2017 roku – 4,1709 PLN/EUR oraz na 31 grudnia 2016 roku – 4,4240 PLN/EUR.

SPRAWOZDANIE Z ZYSKU LUB STRATY

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

	Nota	okres sprawozdawczy	
		za 12 miesięcy zakończony 31.12.2017	za 12 miesięcy zakończony 31.12.2016
		(badany) PLN	(badany) PLN
DZIAŁALNOŚĆ KONTYNUOWANA			
Przychody ze sprzedaży	3.1	39 327 070,91	68 274 664,28
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów	3.2	57 431 414,45	62 494 117,77
Zysk/(Strata) brutto ze sprzedaży		-18 104 343,54	5 780 546,51
Koszty sprzedaży		980 100,15	864 356,09
Koszty ogólnego zarządu		3 028 912,88	3 676 187,69
Pozostałe przychody operacyjne	3.3	113 182,01	97 188,32
Pozostałe koszty operacyjne	3.3	3 566 151,32	8 574,17
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej		-25 566 325,88	1 328 616,88
Przychody finansowe	3.4	3 341 110,23	6 093 173,29
Koszty finansowe	3.4	37 832 668,57	2 948 920,62
Przychody i koszty finansowe netto		-34 491 558,34	3 144 252,67
Udział w wyniku finansowym netto jednostek wycenianych metodą praw własności		0,00	0,00
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem		-60 057 884,22	4 472 869,55
Podatek dochodowy	3.5	-2 504 621,00	875 615,00
Zysk/(Strata) netto z działalności kontynuowanej		-57 553 263,22	3 597 254,55
DZIAŁALNOŚĆ ZANIECHANA			
Zysk (strata) netto z działalności zaniechanej		0,00	0,00
Zysk/(Strata) netto		-57 553 263,22	3 597 254,55
Zysk netto za okres przypadający:			
- Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		-57 553 263,22	3 597 254,55
- Udziałowcom Niekontrolującym		0,00	0,00
Zysk (strata) na jedną akcję przypadający Akcjonariuszom Jednostki Dominującej			
- Podstawowy		-2,30	0,14
- Rozwodniony		-0,60	0,04

SPRAWOZDANIE Z ZYSKU LUB STRATY I POZOSTAŁYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

Nota	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy zakończony 31.12.2017 (badany) PLN	za 12 miesięcy zakończony 31.12.2016 (badany) PLN
Zysk (strata) netto za okres sprawozdawczy	-57 553 263,22	3 597 254,55
Pozostałe całkowite dochody przed opodatkowaniem:	-5 953,28	161 173,17
<i>Składniki, które będą podlegały reklasyfikacji do zysku lub straty:</i>	0,00	0,00
<i>Podatek dochodowy od składników, które będą podlegały reklasyfikacji</i>	0,00	0,00
<i>Składniki, które nie będą podlegały reklasyfikacji do zysku lub straty:</i>	-5 953,28	161 173,17
 Zyski/straty aktuarialne z wyceny rezerw na świadczenia pracownicze	-5 953,28	161 173,17
<i>Podatek dochodowy od składników, które nie będą podlegały reklasyfikacji</i>	-1 131,00	30 623,00
Pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu	-4 822,28	130 550,17
Całkowite dochody netto ogółem	-57 558 085,50	3 727 804,72
Pozostałe dochody netto razem przypadające:		
- Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	-4 822,28	130 550,17
- Udziałowcom Niekontrolującym	0,00	0,00
Całkowite dochody netto razem przypadające:		
- Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	-57 558 085,50	3 727 804,72
- Udziałowcom Niekontrolującym	0,00	0,00

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

na dzień 31 grudnia 2017 roku

Nota	stan na dzień		
	31.12.2017	31.12.2016	
	(badany) PLN	(badany) PLN	
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	4.1	7 463 469,18	7 724 817,91
Nieruchomości inwestycyjne	4.2	0,00	2 360 218,00
Wartości niematerialne	4.3	4 194,46	18 072,80
Prawa wieczystego użytkowania gruntów	4.4	980 450,36	994 154,60
Akcje i udziały w jednostkach powiązanych	4.5	10 057 631,00	49 143 392,25
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	4.6	2 723 370,00	3 545 740,00
Pozostałe aktywa długoterminowe	4.7	16 451 069,80	17 798 737,02
Aktywa trwałe razem		37 680 184,80	81 585 132,58
Aktywa obrotowe			
Zapasy	4.9	199 445,91	328 845,49
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	4.10	32 640 040,46	24 950 796,84
Należności z tytułu wyceny kontraktów długoterminowych	4.11	0,00	18 486 691,47
Pozostałe aktywa finansowe	4.12	17 699 716,08	3 549 324,40
Należności z tytułu podatku dochodowego		1 058 840,00	0,00
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4.14	2 132 457,47	2 658 485,83
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	4.13	430 454,73	378 947,30
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	4.5,4.15	1 000,00	0,00
Aktywa obrotowe razem		54 161 954,65	50 353 091,33
SUMA AKTYWÓW		91 842 139,45	131 938 223,91
PASYWA			
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	4.16.1	20 006 000,00	20 006 000,00
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	4.16.2	36 474 119,00	36 474 119,00
Kapitał zapasowy	4.16.3	13 332 410,30	9 604 605,58
Kapitał rezerwowy	4.16.4	3 233 788,40	3 233 788,40
Zyski zatrzymane	4.16.5	-57 558 085,50	3 727 804,72
Kapitał przypadający Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		15 488 232,20	73 046 317,70
Kapitały przypadające na udziały niekontrolujące		0,00	0,00
Kapitał własny razem		15 488 232,20	73 046 317,70
Zobowiązania			
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty, pożyczki, dłużne papiery wartościowe	4.17	0,00	23 520 300,17
Rezerwy	4.18	507 589,09	504 442,69
Zobowiązania finansowe	4.19	144 735,33	226 782,05
Rezerwa na podatek odroczonego	4.18	374 287,00	3 702 409,00
Zobowiązania długoterminowe razem		1 026 611,42	27 953 933,91
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	4.20	29 343 205,89	22 926 935,49
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów długoterminowych	4.11	2 870 345,49	180 573,50
Kredyty, pożyczki, dłużne papiery wartościowe	4.17	26 336 702,71	7 019 937,17
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		0,00	27 892,00
Zobowiązania finansowe	4.22	3 646 254,22	381 855,85
Rezerwy	4.18	3 325 233,82	32 802,10
Rozliczenia międzyokresowe	4.21	9 805 553,70	367 976,19
Zobowiązania krótkoterminowe razem		75 327 295,83	30 937 972,30
Zobowiązania razem		76 353 907,25	58 891 906,21
SUMA PASYWÓW		91 842 139,45	131 938 223,91

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

	Kapitał zakładowy	Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Zyski zatrzymane	Kapitał własny ogółem
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	20 006 000,00	36 474 119,00	9 604 605,58	3 233 788,40	3 727 804,72	73 046 317,70
Zysk za okres	0,00	0,00	0,00	0,00	-57 553 263,22	-57 553 263,22
Pozostałe całkowite dochody	0,00	0,00	0,00	0,00	-4 822,28	-4 822,28
Całkowity dochód za okres	0,00	0,00	0,00	0,00	-57 558 085,50	-57 558 085,50
Wyplata dywidendy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Emisja akcji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zasilenie kapitału zapasowego z zysku Spółki za poprzedni rok obrotowy	0,00	0,00	3 727 804,72	0,00	-3 727 804,72	0,00
Na dzień 31 grudnia 2017 roku (badany)	20 006 000,00	36 474 119,00	13 332 410,30	3 233 788,40	-57 558 085,50	15 488 232,20

	Kapitał zakładowy	Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Zyski zatrzymane	Kapitał własny ogółem
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	20 006 000,00	36 474 119,00	6 313 330,83	3 233 788,40	3 291 274,75	69 318 512,98
Zysk za okres	0,00	0,00	0,00	0,00	3 597 254,55	3 597 254,55
Pozostałe całkowite dochody	0,00	0,00	0,00	0,00	130 550,17	130 550,17
Całkowity dochód za okres	0,00	0,00	0,00	0,00	3 727 804,72	3 727 804,72
Wyplata dywidendy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Emisja akcji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zasilenie kapitału zapasowego z zysku Spółki za poprzedni rok obrotowy	0,00	0,00	3 291 274,75	0,00	-3 291 274,75	0,00
Na dzień 31 grudnia 2016 roku (badany)	20 006 000,00	36 474 119,00	9 604 605,58	3 233 788,40	3 727 804,72	73 046 317,70

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

Nota	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy zakończony 31.12.2017	za 12 miesięcy zakończony 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej		
Zysk (strata) brutto	-60 057 884,22	4 472 869,55
<i>Korekty uzgadniające zysk brutto do środków wygenerowanych z działalności operacyjnej</i>		
Amortyzacja	649 284,48	714 552,36
Odsetki netto	5.1.3 111 727,70	834 966,55
Odsetki leasingowe	5.1.3 13 166,93	19 949,78
Dywidendy	-965 234,99	-1 394 043,83
(Zysk)/Strata na działalności inwestycyjnej	5.1.4 1 017 915,84	-3 537 670,77
Koszt podatku dochodowego ujęty w wyniku brutto	2 504 621,00	-875 615,00
Podatek dochodowy zapłacony	-1 086 732,00	-133 786,00
Pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu	-4 822,28	130 550,17
Zmiana stanu rezerw	-32 543,88	1 393 436,39
Zmiana pozycji kapitału obrotowego:		
zapasy	129 399,58	60 710,50
należności	5.1.1 9 968 623,87	-14 924 969,98
zobowiązania	5.1.1 11 916 985,21	13 747 601,39
rozliczenia międzyokresowe	10 214 107,30	-1 763 794,09
Pozostałe korekty	5.1.2 33 302 760,63	734 604,08
Podatek dochodowy (zapłacony)/otrzymany	5.1.5 -1 086 732,00	-133 786,00
Środki pieniężne netto wygenerowane z/(wykorzystane w) działalności operacyjnej	6 594 643,17	-654 424,90
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej		
Sprzedaż składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów	52 581,30	0,00
Sprzedaż udziałów	13 670 660,00	7 800 000,00
Odsetki otrzymane	971 826,09	812 903,71
Dywidendy otrzymane	965 234,99	1 592 943,83
Wpływy z tytułu zwrotnych dopłat do kapitału	0,00	400 000,00
Wpływy z tytułu sponowanych pożyczek	531 500,00	4 352 500,00
Nabycie składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów	-352 654,81	-212 982,37
Nabycie udziałów	-1 000 000,00	-3 003 023,05
Nabycie papierów wartościowych	-8 675 000,00	0,00
Wydatki z tytułu udzielonych pożyczek	-6 292 538,83	-7 705 560,00
Środki pieniężne netto wygenerowane z/(wykorzystane w) działalności inwestycyjnej	-128 391,26	4 036 782,12
Przepływy pieniężne z działalności finansowej		
Wpływy z otrzymanych kredytów	0,00	3 290 078,16
Wpływy z otrzymanych pożyczek	5 387 250,00	900 000,00
Emisja dłużnych papierów wartościowych	0,00	3 789 160,50
Splaty kredytów	-1 849 238,62	-3 428 469,82
Splaty pożyczek	-225 000,00	-400 000,00
Wykup dłużnych papierów wartościowych	-8 425 000,00	-4 903 000,00
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	-183 555,44	-238 155,74
Odsetki zapłacone	-1 696 736,21	-1 917 807,29
Środki pieniężne netto wygenerowane z/(wykorzystane w) działalności finansowej	-6 992 280,27	-2 908 194,19
Zwiększenie/(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	-526 028,36	474 163,03
Stan środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na początek okresu	2 658 485,83	2 184 322,80
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	4.1.4 2 132 457,47	2 658 485,83

1 DANE PODSTAWOWE I POLITYKA RACHUNKOWOŚCI

1.1 Dane ogólne i podstawowa działalność Spółki

Dane Spółki:

Nazwa:	CHEMOSERVIS-DWORY S.A.
Siedziba:	ul. Chemików 1, 32-600 Oświęcim
Biuro Zarządu i Rady Nadzorczej	ul. Roździeńskiego 5, 41-308 Dąbrowa Górnicza
Telefon:	(33) 480 20 00
Telefax:	(33) 444 60 59
Poczta elektroniczna:	sekretariat@chemoservis.pl
Strona internetowa:	www.chemoservis.pl
Rejestracja:	Spółka została zarejestrowana w dniu 3 września 2007 roku przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000287238
NIP	549-19-11-468
REGON	070889223

Spółka została zawiązana umową sporządzoną w formie aktu notarialnego, Rep. A nr 8477/97, z dnia 15 grudnia 1997 roku. Od momentu powstania tj. 5 stycznia 1998 roku do dnia 3 września 2007 roku Spółka funkcjonowała jako CHEMOSERVIS-DWORY Spółka z o.o. zarejestrowana przez Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej Wydział VI Gospodarczy pod numerem RHB 3119, a następnie KRS nr 0000049456 w Sądzie Rejonowym dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego.

Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Chemoservis-Dwory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Uchwale numer 1/2007 z dnia 7 sierpnia 2007 roku, akt notarialny Rep. A numer 5079/2007, dokonało przekształcenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w spółkę akcyjną.

W dniu 25 listopada 2008 roku Spółka zadebiutowała na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, wprowadzając do obrotu publicznego akcje Spółki serii A. W 2010 i w 2012 roku Spółka wprowadziła do obrotu giełdowego akcje serii C i D. Począwszy od dnia 15 grudnia 2017 roku do obrotu giełdowego wprowadzone zostały akcje serii B w ilości 2.100.000 szt., natomiast od dnia 9 lutego 2018 roku kolejne 400.000 szt. akcji serii B.

Spółka działa w oparciu o statut (akt notarialny z dnia 07.08.2007 r., Rep. A nr 5079/2007 z późniejszymi zmianami) oraz przepisy Kodeksu Spółek Handlowych. Czas trwania Spółki zgodnie z umową jest nieograniczony.

Podstawowy przedmiot działalności spółki realizowany w roku obrotowym:

- ✚ (25.11.Z) produkcja konstrukcji metalowych i ich części,
- ✚ (25.12.Z) produkcja metalowych elementów stolarki budowlanej,
- ✚ (25.29.Z) produkcja pozostałych zbiorników, cystern i pojemników metalowych,
- ✚ (25.61.Z) obróbka metali i nakładanie powłok na metale,
- ✚ (25.62.Z) obróbka mechaniczna elementów metalowych,
- ✚ (25.99.Z) produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych, gdzie indziej niesklasyfikowana,
- ✚ (28.15.Z) produkcja łożysk kół zębatach przekładni zębatach i elementów napędowych,
- ✚ (43.91.Z) wykonanie konstrukcji i pokryć dachowych,
- ✚ (43.22.Z) wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych,
- ✚ (43.29.Z) wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych,
- ✚ (33.12.Z) naprawa i konserwacja maszyn.

1.2 Posiadane koncesje

Spółka nie posiada koncesji. Prowadzona przez Spółkę działalność gospodarcza nie jest objęta koncesjami.

Spółka korzysta z certyfikatów nadawanych przez odpowiednie jednostki certyfikujące, potwierdzające uprawnienia Spółki oraz przestrzeganie przez Spółkę norm w ramach realizowanych procesów. Na certyfikację ponoszone są opłaty odnoszone w ciężar kosztów okresu.

Spółka Chemoservis-Dwory S.A. posiada:

1. Certyfikat UDT potwierdzający uprawnienia do wytwarzania zbiorników bezciśnieniowych i zbiorników niskociśnieniowych do materiałów ciekłych zapalnych, zbiorników bezciśnieniowych i zbiorników niskociśnieniowych do materiałów trujących żrących.
2. Świadectwo uznania UDT dla Laboratorium Działu Jakości.
3. Certyfikat UDT potwierdzający uprawnienie do wytwarzania elementów urządzeń ciśnieniowych.
4. Certyfikat UDT potwierdzający uprawnienie do wytwarzania w zakresie montażu stałych zbiorników ciśnieniowych, rurociągów technologicznych, rurociągów technologicznych do cieczy.
5. Certyfikat UDT potwierdzający uprawnienie do wykonywania napraw kotłów parowych, kotłów wodnych, stałych zbiorników ciśnieniowych, zbiorników bezciśnieniowych i zbiorników ciśnieniowych do materiałów trujących lub żrących, zbiorników bezciśnieniowych i zbiorników ciśnieniowych do materiałów ciekłych zapalnych, rurociągów parowych, rurociągów technologicznych, rurociągów technologicznych do cieczy.
6. Certyfikat UDT potwierdzający uprawnienia do naprawy podestów ruchomych, suwnic, żurawi samojezdnych, żurawi stałych, wciągarek.
7. Certyfikat TUV Rheinland norma ISO 9001:2008 w zakresie całodobowego technicznego utrzymania ruchu na instalacjach przemysłowych, remont maszyn i urządzeń, obróbka skrawaniem oraz diagnostyka maszyn i urządzeń, wykonywanie konstrukcji stalowych i aparatów technologicznych.
8. Certyfikat TUV Rheinland norma PN-N 18001:2004 w zakresie całodobowego technicznego utrzymania ruchu na instalacjach przemysłowych, remont maszyn i urządzeń, obróbka skrawaniem oraz diagnostyka maszyn i urządzeń, wykonywanie konstrukcji stalowych i aparatów technologicznych.
9. Certyfikat TUV SUD potwierdzający spełnianie wymagań normy PN-EN ISO 3834-2:2007 w ramach procesów spawalniczych dla wykonania, modernizacji i remontów rurociągów technologicznych i ciśnieniowych, zbiorników ciśnieniowych i bezciśnieniowych, aparaty (wymienne, mieszalniki, reaktory i inne), stanowiska nalewcze, armatura – zasowy wielkogabarytowe, konstrukcje stalowych i pomocniczych, kanałów spalin, powietrza.
10. Certyfikat na Zakładową Kontrolę Produkcji wg wymagań normy PN-EN 1090-1 w zakresie wytwarzania stalowych elementów konstrukcyjnych certyfikowaną w jednostce TUVSUD.
11. Decyzja WDT uprawniająca do wytwarzania stałych zbiorników ciśnieniowych przeznaczonych dla Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

1.3 Struktura akcjonariatu

Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki CHEMOSERVIS-DWORY S.A. na 31 grudnia 2017 roku:

Imię i nazwisko / nazwa firmy	Seria / emisja	Rodzaj akcji	liczba akcji	Wartość akcji wg wartości nominalnej w PLN	% posiadanych akcji w kapitale zakładowym	% ilości głosów
RAUNDS Sp. z o.o.	A, B, C, D	zwykłe	3 859 988	3 087 990,40	15,43%	15,43%
PETRO MECHANIKA S.A. w upadłości likwidacyjnej	A, B, C, D	zwykłe	3 220 569	2 576 455,20	12,88%	12,88%
Walton Spencer LLC	A, B, C, D	zwykłe	1 309 600	1 047 680,00	5,24%	5,24%
Pozostali Akcjonariusze posiadający mniej niż 5% akcji	A, B, C, D	zwykłe	16 617 343	13 293 874,40	66,45%	66,45%
			25 007 500,00	20 006 000,00	100,00%	100,00%

1.4 Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki

Na dzień 31 grudnia 2017 roku skład organów zarządczych i nadzorujących Spółki jest następujący:

Zarząd

Wojciech Mazur - Prezes Zarządu

Rada Nadzorcza

Dariusz Zych - Przewodniczący Rady Nadzorczej
Michał Kwiatkowski - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Krzysztof Gozdek - Sekretarz Rady Nadzorczej
Mariusz Gajewski - Członek Rady Nadzorczej
Robert Mikulski - Członek Rady Nadzorczej
Tomasz Mazur - Członek Rady Nadzorczej

W trakcie roku okresu sprawozdawczego nie było zmian w składzie Zarządu, nastąpiły natomiast zmiany w składzie Rady Nadzorczej.

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej Spółki w okresie od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.:

Z dniem 24 sierpnia 2017 roku, wskutek złożonej w dniu 22 sierpnia 2017 roku rezygnacji, Pan Tomasz Pańczyk przestał pełnić funkcję Członka Rady Nadzorczej Spółki.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki Uchwałąmi z dnia 29 sierpnia 2017 roku odwołało ze składu Rady Nadzorczej Spółki: Pana Dariusza Zych, Pana Andrzeja Janiak, Pana Tomasza Mazura, Pana Jarosława Lisiewicza, jednocześnie powołując w skład Rady Nadzorczej: Pana Dariusza Zych, Pana Michała Kwiatkowskiego, Pana Tomasza Mazura, Pana Krzysztofa Gozdek, Pana Roberta Mikulskiego oraz Pana Mariusza Gajewskiego.

Na dzień podpisania sprawozdania finansowego skład organów zarządczych i nadzorujących Spółki jest następujący:

Zarząd

Wojciech Mazur - Prezes Zarządu
Wiesław Paszek - Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza

Marek Mrozowski - Przewodniczący Rady Nadzorczej
Krzysztof Janusz Pieroń - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Andrzej Wandzik - Sekretarz Rady Nadzorczej
Małgorzata Synowiec - Członek Rady Nadzorczej
Grzegorz Szymański - Członek Rady Nadzorczej
Marian Wójcik - Członek Rady Nadzorczej
Adam Walawender - Członek Rady Nadzorczej

W okresie od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia podpisania sprawozdania finansowego były zmiany zarówno w składzie Zarządu, jak i w składzie Rady Nadzorczej.

Zmiany w składzie Zarządu Spółki w okresie od 01.01.2018 r. do dnia podpisania sprawozdania finansowego:

Rada Nadzorcza Spółki Uchwałą z dnia 6 lipca 2018 roku powołała na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Pana Wiesława Paszek.

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej Spółki w okresie od 01.01.2018 r. do dnia podpisania sprawozdania finansowego:

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki Uchwałami z dnia 28 maja 2018 roku odwołało ze składu Rady Nadzorczej Spółki: Pana Dariusza Zych, Pana Michała Kwiatkowskiego, Pana Tomasa Mazura, Pana Krzysztofa Gozdek, Pana Roberta Mikulskiego oraz Pana Mariusza Gajewskiego, jednocześnie powołując w skład Rady Nadzorczej następujące osoby: Pana Marka Mrozowskiego, Pana Krzysztofa Janusza Pionoń, Pana Andrzeja Wandzik, Panią Małgorzatę Synowiec, Pana Grzegorza Szymańskiego, Pana Mariana Wójcik oraz Pana Adama Walawender.

1.5 Oświadczenie i informacje Zarządu

1.5.1 Oświadczenie w sprawie rzetelności sporządzenia sprawozdania finansowego

Zarząd Chemoservis-Dwory S.A. oświadcza, że wedle swojej najlepszej wiedzy, niniejsze roczne sprawozdanie finansowe i dane porównawcze sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi Spółkę zasadami rachunkowości (zaprezentowanymi w nocie 1.6.3) oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Spółki i wynik finansowy oraz że Sprawozdanie z działalności Spółki zawiera prawdziwy obraz sytuacji, osiągnięć i rozwoju Spółki, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

1.5.2 Informacje o firmie audytorskiej

Zarząd Chemoservis-Dwory S.A., na podstawie oświadczenia Rady Nadzorczej, informuje, że firma audytorska dokonująca badania rocznego sprawozdania finansowego została wybrana zgodnie z przepisami prawa, w tym dotyczącymi wyboru i procedury wyboru firmy audytorskiej oraz że:

- a) firma audytorska oraz biegli rewidenci dokonujący badania spełniali warunki do wydania bezstronnego i niezależnego sprawozdania z badania, zgodnie z obowiązującymi przepisami, standardami wykonywania zawodu i zasadami etyki zawodowej,
- b) są przestrzegane obowiązujące przepisy związane z rotacją firmy audytorskiej i kluczowego biegłego rewidenta oraz obowiązkowymi okresami karencji,
- c) emitent posiada politykę w zakresie wyboru firmy audytorskiej oraz politykę w zakresie świadczenia na rzecz emitenta przez firmę audytorską, podmiot powiązany z firmą audytorską lub członka jego sieci dodatkowych usług niebędących badaniem, w tym usług warunkowo zwolnionych z zakazu świadczenia przez firmę audytorską.

Firmą audytorską przeprowadzającą badanie rocznego sprawozdania finansowego CHEMOSERVIS-DWORY S.A. za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku jest Spółka Mistery Audytor Adviser Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (kod pocztowy: 02-520) przy ul. Wiśniowej 40/5.

1.6 Polityka rachunkowości

1.6.1 Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy zastosowaniu zasad rachunkowości zgodnych z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) obejmującymi Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) oraz Interpretacje Stałego Komitetu ds. Interpretacji (SKI) i Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską (UE) i obowiązywały na dzień 31 grudnia 2017 r. Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, za wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych, instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz nieruchomości inwestycyjnych, które zostały wycenione w wartości godziwej. Zakres

sprawozdania finansowego jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. 2018, poz. 757) i obejmuje roczny okres sprawozdawczy od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku i okres porównawczy od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku.

Prezentowane sprawozdanie finansowe odpowiada wszystkim wymaganiom MSSF przyjętym przez UE i przedstawia rzetelnie sytuację finansową i majątkową Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku, wyniki jej działalności oraz przepływy pieniężne za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2017 roku.

Zarząd Spółki Chemoservis-Dwory S.A., w konsekwencji trudnej sytuacji finansowej Spółki, stwierdza istotną niepewność co do kontynuacji działalności gospodarczej Spółki w dającej się przewidzieć przyszłości. Wpływ na sytuację finansową Spółki miały następujące czynniki i zdarzenia:

- ✚ brak pełnego wykupu przez Spółkę obligacji serii A zgodnie z terminem wynikającym z warunków emisji obligacji;
- ✚ brak zdolności Spółki do bieżącej obsługi zobowiązań finansowych, prowadzących do braku możliwości kontynuowania realizacji zawartych kontraktów w terminach i zakresach zgodnych z zawartymi umowami;
- ✚ negatywna decyzja w sprawie rozłożenia podatku VAT za grudzień 2017 roku na raty,
- ✚ windykacja administracyjna zobowiązań publiczno-prawnych,
- ✚ wypowiedzenie znaczących kontraktów realizowanych przez Spółkę, naliczone kary umowne przez Zamawiających;
- ✚ złożenie przez Spółkę Zależną BALTICSERVIS Sp. z o.o. wniosku do Sądu o ogłoszenie upadłości Spółki;
- ✚ żądanie wcześniejszego wykupu obligacji serii B przez Obligatariuszy,
- ✚ spór o sposób oraz wycenę wartości przejmowanego majątku Spółki przez Obligatariuszy obligacji serii B stanowiącego zabezpieczenie emisji;
- ✚ zła kondycja finansowa Spółki Zależnej Zakład Energetyczny ZEN Sp. z o.o., minusowe kapitały własne Spółki po odpisach aktualizujących aktywa Spółki Zależnej;
- ✚ postępowania komornicze obejmujące windykację zobowiązań Spółki, jak również zobowiązań wynikających z poręczeń udzielonych przez Spółkę podmiotom zależnym;
- ✚ wypowiedzenie przez Bank Millennium S.A. ze skutkiem natychmiastowym Ugody w sprawie spłaty kredytu;
- ✚ wezwania do zapłaty ze strony Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A. jako regres wypłaconych kwot z gwarancji ubezpieczeniowych dla beneficjenta gwarancji Spółki FLUKAR Sp. z o.o.

W dniu 17 maja 2018 roku, w konsekwencji powyższych czynników, Zarząd Spółki złożył w Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, VIII Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych, wniosek o ogłoszenie upadłości. W dniu 25 maja 2018 roku Zarząd Spółki złożył wniosek o otwarcie postępowania sanacyjnego w stosunku do Spółki do Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, VIII Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych.

Na dzień autoryzacji niniejszego sprawozdania finansowego, w świetle złożonego wniosku o postępowanie sanacyjne wobec Spółki oraz planu restrukturyzacyjnego dołączonego do wniosku, Zarząd Spółki Chemoservis-Dwory S.A. potwierdza zamiar kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę.

Zarząd Spółki jest w trakcie procesu opracowania szczegółowego planu finansowego postępowania sanacyjnego, gwarantującego z jednej strony zaspokojenie wierzycieli Spółki w najwyższym możliwym stopniu, znacznie wyższym niż wynikający z ewentualnego procesu likwidacji Spółki, z drugiej kontynuację działalności Spółki i przede wszystkim dalszy rozwój Spółki. Plan szczegółowo definiuje kierunki działania Zarządu Spółki mające na celu zabezpieczenie dalszej kontynuacji operacyjnej Spółki, restrukturyzację zadłużenia, odzyskanie płynności finansowej i stabilizację sytuacji finansowej Spółki, w tym zapewnienie środków finansowych na pokrycie kosztów procesu restrukturyzacji. W pierwszej kolejności pozyskanie środków finansowych nastąpi w wyniku procesu sprzedaży środków trwałych i nieruchomości Spółki, odzyskanie środków finansowych od spółek zależnych, w tym zaliczek udzielonych na realizację kontraktów, które zostały wypowiedziane przez inwestorów, odzyskanie udzielonych pożyczek oraz pozyskanie nowych. Działania pozwolą na skuteczną poprawę płynności finansowej, umożliwiającą pokrycie zobowiązań związanych z bieżącą operacyjną działalnością Spółki oraz koszty postępowania sanacyjnego jak również wynagrodzenie doradcy restrukturyzacyjnego.

Czas trwania Spółki zgodnie ze Statutem Spółki jest nieoznaczony.

Niniejsze sprawozdanie finansowe, z wyjątkiem sprawozdania z przepływów pieniężnych, zostało sporządzone zgodnie z zasadą memoriału.

1.6.2 Wpływ zmian standardów i interpretacji MSSF na sprawozdanie finansowe Spółki

1.6.2.1 Obowiązujące zmiany standardów i interpretacji MSSF

Zmiany standardów i interpretacji MSSF, które weszły w życie od dnia 01.01.2017 roku do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego nie miały istotnego wpływu na niniejsze sprawozdanie finansowe.

- ✚ Zmiany do MSR 7 Sprawozdanie z przepływów pieniężnych – inicjatywa dotycząca ujawniania informacji, zatwierdzony do stosowania dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie;
- ✚ Zmiany do MSR 12 Podatek dochodowy - rozpoznawanie aktywów z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat, zatwierdzony do stosowania dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie.

1.6.2.2 Standardy i Interpretacje MSSF opublikowane i zatwierdzone przez Unię Europejską, jeszcze nieobowiązujące

Spółka zamierza przyjąć wymienione poniżej nowe standardy oraz zmiany standardów i interpretacji MSSF opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, lecz nieobowiązujące do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego zgodnie z datą ich wejścia w życie.

- ✚ Zmiany do MSSF 4: Zastosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe wraz z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe, zatwierdzony do stosowania dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie lub w momencie zastosowania MSSF 9 Instrumenty finansowe po raz pierwszy;
- ✚ MSSF 9 Instrumenty finansowe, zatwierdzony do stosowania dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie;

MSSF 9 obejmuje trzy aspekty związane z instrumentami finansowymi: klasyfikację i wycenę, utratę wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń. Standard dzieli wszystkie aktywa finansowe na dwie grupy: wyceniane w wartości godziwej i wyceniane w koszcie zamortyzowanym. Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmiennym kształcie. MSSF 9 wprowadza nowy model w zakresie ustalania odpisów aktualizujących – model oczekiwanych strat kredytowych. Spółka dokonała wstępnej analizy wpływu

zastosowania modelu oczekiwanej straty do oceny ryzyka kredytowego dla należności na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz dla danych historycznych i na podstawie otrzymanych wyników stwierdziła, że wpływ na sprawozdanie finansowe byłby nieistotny. Zarząd Spółki postanowił nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania MSSF 9 i zamierza wdrożyć niniejszy standard dla okresu sprawozdawczego rozpoczynającego się 1 stycznia 2018 roku.

- ✚ MSSF 15 Przychody z umów z klientami, zatwierdzony do stosowania dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie;

Standard ustanawia jednolite ramy ujmowania przychodów i zawiera zasady, które zastąpią większość szczegółowych wytycznych w zakresie ujmowania przychodów istniejących obecnie w MSSF, w szczególności w MSR 18 Przychody, MSR 11 Umowy o usługę budowlaną oraz związanych z nimi interpretacjach. Spółka przeprowadziła analizę wpływu powyższego standardu na sytuację finansową, wyniki działalności oraz na zakres informacji prezentowanych w sprawozdaniu finansowym i stwierdziła, że postanowienia standardy MSSF 15 nie mają wpływu na sposób prezentacji przychodów ze sprzedaży. Zarząd Spółki postanowił nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania MSSF 9 i zamierza wdrożyć niniejszy standard dla okresu sprawozdawczego rozpoczynającego się 1 stycznia 2018 roku.

- ✚ objaśnienia do MSSF 15 Przychody z umów z klientami, zatwierdzony do stosowania dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie;

- ✚ MSSF 16 Leasing, zatwierdzony do stosowania dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie;

MSSF 16 znosi klasyfikację leasingu operacyjnego i leasingu finansowego zgodnie z MSR 16 i wprowadza jeden model dla ujęcia księgowego leasingu przez leasingobiorcę. Leasingobiorca będzie zobowiązany ująć aktywa i zobowiązania dla wszystkich transakcji leasingu zawartych na okres powyżej 12 miesięcy oraz amortyzację leasingowanego aktywa odrębnie od odsetek od zobowiązania w sprawozdaniu wyników.

Zarząd Spółki stwierdza, że wprowadzenie powyższych zmian do standardów oraz interpretacji nie ma istotnego wpływu na stosowane przez Spółkę zasady (politykę) rachunkowości oraz prezentowane w sprawozdaniach dane finansowe.

1.6.2.3 Standardy i Interpretacje przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB), oczekujące na zatwierdzenie przez UE

- ✚ Zmiany do MSSF 2 Płatności oparte na akcjach – klasyfikacja i wycena transakcji opartych na akcjach, obowiązujący od 1 stycznia 2018 roku lub później. Standard nie został zatwierdzony przez UE;
- ✚ Zmiany do MSSF 9 Instrumenty finansowe- prawo wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem, obowiązujący od 1 stycznia 2019 roku lub później. Standard nie został zatwierdzony przez UE;
- ✚ Zmiany do MSR 40 Nieruchomości inwestycyjne odnośnie reklasyfikacji nieruchomości inwestycyjnych, obowiązujący od 1 stycznia 2018 roku lub później. Standard nie został zatwierdzony przez UE;
- ✚ KIMSF 22 Transakcje w walutach obcych oraz płatności zaliczkowe, obowiązujący od 1 stycznia 2018 roku lub później. Standard nie został zatwierdzony przez UE;
- ✚ Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych – wycena inwestycji długoterminowych, obowiązujący od 1 stycznia 2019 roku lub później. Standard nie został zatwierdzony przez UE;
- ✚ KIMSF 23 Niepewność związana z ujęciem podatku dochodowego, obowiązujący od 1 stycznia 2019 roku lub później. Standard nie został zatwierdzony przez UE;
- ✚ MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe, obowiązujący od 1 stycznia 2021 roku lub później. Standard nie został zatwierdzony przez UE;

- ✚ Roczny program poprawek 2014-2016 – wprowadzający zmiany do 3 standardów: MSSF 12 Ujawnienia udziałów w innych jednostkach – wyjaśnienia dotyczące zakresu standardu; MSSF 1 Zastosowanie MSSF po raz pierwszy – usunięcie krótkoterminowych zwolnień; MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych-wycena jednostek stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięć do wartości godziwej, obowiązujące od 1 stycznia 2018 roku lub później. Standard nie został zatwierdzony przez UE;
- ✚ Roczny program poprawek 2015-2017 – wprowadzający zmiany do 5 standardów: MSSF 3 Połączenia przedsięwzięć – wycena posiadanego wcześniej udziału we wspólnych operacjach; MSSF 11 Wspólne ustalenia umowne – brak wyceny posiadanego wcześniej udziału we wspólnych operacjach; MSR 12 Podatek dochodowy – konsekwencje podatkowe w związku z wypłatą dywidendy; MSR 23 Koszty finansowania zewnętrznego – koszty finansowania w przypadku gdy składnik aktywów został przekazany do użytkownika; MSR 19 Świadczenia pracownicze – zmiany do programu określonych świadczeń, obowiązujące od 1 stycznia 2019 roku lub później. Standard nie został zatwierdzony przez UE.

1.6.2.4 Zmiany zasad prezentacji danych finansowych

Zarząd nie wybrał opcji wcześniejszego zastosowania powyższych standardów oraz interpretacji. Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych zmian do standardów oraz interpretacji wywarło istotny wpływ na stosowane przez Spółkę zasady (politykę) rachunkowości oraz prezentowane w sprawozdaniach dane finansowe.

1.6.2.5 Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji sprawozdań finansowych

Walutą funkcjonalną i walutą prezentacji niniejszego sprawozdania finansowego jest złoty polski („PLN”). Dane w rocznym sprawozdaniu finansowym zaprezentowano w złotych polskich (PLN), chyba że w konkretnych sytuacjach podano inaczej.

1.6.3 Opis stosowanych zasad rachunkowości

1.6.3.1 Zmiany zasad, zmiany oszacowań, błędy lat poprzednich

Zmiany zasad rachunkowości są wprowadzane tylko w następujących sytuacjach:

- Wprowadzenie zmiany ma na celu poprawę użyteczności i wiarygodności informacji o wpływie transakcji, innych zdarzeń i warunków na sytuację finansową, wynik finansowy lub przepływy pieniężne w sprawozdaniach finansowych.
- Zmiana wynika z wymagań odpowiednich postanowień Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (MSR) lub Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF)

Zmiany zasad rachunkowości są wprowadzane retrospektywnie tj. zaczynając od najwcześniej prezentowanego okresu aż do bieżącego okresu sprawozdawczego w taki sposób, aby sprawozdania te również uwzględniały dokonane zmiany zasad rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji, gdy ustalenie wpływu zmiany na poszczególne okresy lub jej łącznego wpływu jest niewykonalne w praktyce. Korekty dotyczące wcześniejszych okresów ujmuje się w pozycjach kapitału własnego.

Oszacowania niektórych pozycji sprawozdań finansowych (np. rezerw, odpisów aktualizujących, okresów użyteczności niefinansowych aktywów trwałych oraz stosowanych metod amortyzacji itp.) podlegają okresowej weryfikacji. W szczególności przesłankami do weryfikacji oszacowań są zmiany okoliczności będące podstawą dokonanych wcześniej oszacowań, uzyskanie nowych informacji oraz zdobycie doświadczeń w zakresie oceny pozycji oszacowanych. Wpływ zmian oszacowań ujmuje się w bieżącym okresie sprawozdawczym.

Istotne błędy z lat poprzednich odkryte w okresach bieżących koryguje się retrospektywnie tak, jakby zostały skorygowane w okresie, w którym zostały popełnione. Korekty istotnych błędów z lat poprzednich ujmuje się w pozycjach kapitału własnego.

1.6.3.2 *Transakcje w walucie obcej*

Transakcje w walutach obcych ujmują się początkowo w walucie funkcjonalnej, przeliczając ją według kursu wymiany walut, obowiązującego na dzień zawarcia transakcji.

Na ostatni dzień okresu sprawozdawczego Spółka stosuje do przeliczenia:

- pozycje pieniężne w walucie obcej, obejmujące posiadane przez Spółkę waluty oraz należności i zobowiązania przypadające do otrzymania lub zapłaty w ustalonej lub możliwej do ustalenia liczbie jednostek waluty, przelicza się przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. kursu wymiany natychmiastowego wykonania na koniec okresu sprawozdawczego,
- pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, wyrażone w walucie obcej, przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji oraz
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej, wyrażone w walucie obcej, przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Różnice kursowe powstałe z tytułu rozliczania pozycji pieniężnych lub z tytułu przeliczania pozycji pieniężnych po kursach innych niż te, po których zostały one przeliczone w momencie ich początkowego ujęcia są ujmowane w zysku lub stracie okresu, w którym powstają, z wyjątkiem pozycji pieniężnych stanowiących zabezpieczenie ryzyka walutowego, które są ujmowane zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Różnice kursowe wynikające z rozliczanych transakcji dotyczących:

- sprzedaży wykazuje się w sprawozdaniu z zysku lub straty w pozycji Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów,
- zakupu wykazuje się w sprawozdaniu z zysku lub straty w pozycji Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów.

Dodatknie i ujemne różnice kursowe wynikające z wyceny walutowych pozycji pieniężnych wykazuje się w sprawozdaniu z zysku lub straty w pozycji Przychody lub koszty finansowe.

1.6.3.3 *Połączenia jednostek gospodarczych*

Do połączeń jednostek gospodarczych stosujemy metodę nabycia polegającą na:

- identyfikacji jednostki przejmującej,
- określeniu dnia przejęcia,
- ujęciu i wycenie możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań oraz wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej, oraz
- ujęciu i wyceny wartości firmy lub zysku z okazjowego nabycia.

W celu ustalenia kosztu połączenia jednostek gospodarczych wszystkie aktywa, zobowiązania i zobowiązania warunkowe ujmują się na dzień przejęcia według wartości godziwej, z wyjątkiem:

- aktywów trwałych (lub grup do zbycia), ujętych jako przeznaczone do sprzedaży na dzień przejęcia, które są wyceniane się zgodnie z ogólnymi zasadami wyceny aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży
- aktywów i zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu nabytych aktywów i zobowiązań przejętych w wyniku połączenia jednostek, które są wyceniane zgodnie z ogólnymi zasadami dla podatku odroczonego

- aktywów i zobowiązań dotyczących świadczeń pracowniczych jednostki przejmowanej, które są wyceniane zgodnie z ogólnymi zasadami MSR 19 Świadczenia pracownicze

1.6.3.4 Segmenty operacyjne

Segment działalności jest grupą aktywów i obszarów działań zaangażowanych w celu dostarczenia produktów lub usług podlegającym określonym rodzajom ryzyka i korzyściom różniącym się od rodzajów ryzyka i korzyści innych segmentów działalności.

W związku z tym może uzyskiwać przychody i ponosić koszty (w tym przychody i koszty związane z transakcjami z innymi segmentami).

Dla każdego segmentu można wyodrębnić:

- przychody ze sprzedaży (w tym przychody z transakcji do innych segmentów)
- koszty sprzedaży produktów, usług klientom zewnętrznym oraz kosztów transakcji realizowanych z innymi segmentami,

które wynikają z działalności operacyjnej danego segmentu i dają się bezpośrednio przyporządkować do tego segmentu.

Ceny stosowane w transakcjach pomiędzy segmentami odpowiadają cenom rynkowym.

W ramach kosztów segmentu nie ujmuje się:

- ogólnych kosztów administracyjnych oraz innych kosztów powstających na poziomie Grupy jako całości, chyba że koszty te dotyczą działalności operacyjnej segmentu i można je bezpośrednio przyporządkować lub przypisać do segmentu w oparciu o racjonalne przesłanki,
- przychodów ani kosztów finansowych, a w szczególności:
  - odsetek, łącznie z odsetkami z tytułu zaliczek lub pożyczek uzyskanych od innych segmentów,
  - strat na sprzedaży inwestycji lub strat poniesionych na skutek wygaśnięcia zadłużenia
  - podatku dochodowego

Spółka nie przypisuje aktywów i pasywów do poszczególnych segmentów, bo odnoszą się one wspólnie do wszystkich segmentów. Aktywa i pasywa są przypisane do segmentów w sprawozdaniach skonsolidowanych Grupy Kapitałowej Chemoservis-Dwory.

Spółka przyjęła za podstawowy podział branżowy na segmenty:

- ✚ Segment A – Utrzymanie ruchu,
- ✚ Segment B – Remont urządzeń i aparatury,
- ✚ Segment C - Obróbka skrawaniem,
- ✚ Segment D - Roboty budowlano-montażowe,
- ✚ Segment E – Pozostałe.

1.6.3.5 Przychody ze sprzedaży

Za przychody ze sprzedaży uznaje się przychody dotyczące podstawowej Spółki, które mają charakter powtarzalny (nie są incydentalne).

1.6.3.5.1 Przychody ze sprzedaży wyrobów, usług, towarów i materiałów

Przychody ze sprzedaży ujmuje się, jeżeli zostały spełnione następujące warunki:

- znaczące ryzyko i korzyści wynikające z praw własności do przedmiotu transakcji zostały przekazane nabywcy,

- Grupa Kapitałowa lub jej jednostki przestały być trwale zaangażowana w zarządzanie sprzedanymi wyrobami lub usługami w stopniu, w jakim zazwyczaj funkcję taką realizuje się wobec dóbr, do których ma się prawo własności, ani też nie sprawuje się nad nimi efektywnej kontroli,
- kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób,
- jest prawdopodobne, że Grupa Kapitałowa lub jej jednostka uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji oraz koszty poniesione i te które zostaną poniesione przez Spółkę w związku z transakcją, można wycenić w wiarygodny sposób.

Przychody ustala się według wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej z tytułu dostarczonych wyrobów, usług, towarów i materiałów, pomniejszonej o udzielone rabaty oraz o podatek od towarów i usług oraz koryguje się o zyski lub straty z tytułu różnic kursowych dotyczących rozliczania sprzedaży.

1.6.3.5.2 Przychody ze sprzedaży usług długoterminowych

Przychody i koszty dotyczące usług, których moment rozpoczęcia i zakończenia przypadają w różnych okresach sprawozdawczych, ujmuje się na podstawie stopnia zaawansowania usługi określonego w procentach, odzwierciedlającego stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów całkowitych, jeżeli:

- wynik z transakcji można wiarygodnie wycenić poprzez ustalenie łącznej kwoty przychodów z umowy dotyczącej usługi oraz łącznej kwoty kosztów usług
- stopień realizacji umowy można wiarygodnie określić.
- Jest prawdopodobne, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne z umowy dotyczącej tych usług.

Jeżeli nie ma możliwości spełnienia tych warunków, przychody rozpoznaje się tylko do wysokości kosztów poniesionych do danego dnia, nie wyższych jednak od kosztów, które Spółka spodziewa się odzyskać.

Na każdy dzień sprawozdawczy Spółka ocenia stopień realizacji trwających umów zgodnie z MSR 11. Stopień zaawansowania mierzony jest tzw. metodą kosztową tj. jako proporcja kosztów poniesionych do całości szacowanych kosztów kontraktów, za wyjątkiem sytuacji, gdy taki sposób nie odzwierciedlałby faktycznego stopnia zaawansowania. Spółka odstępuje od tej zasady w przypadku, gdy wartość pojedynczego kontraktu nie przekracza 100.000 złotych, z zastrzeżeniem, że łączna wartość takich kontraktów nie przekracza 150.000 złotych.

Koszty związane z umową o usługi, których moment rozpoczęcia i zakończenia przypadają w różnych okresach sprawozdawczych rozpoznawane są jako koszty okresu, w jakim zostały poniesione. W przypadku, kiedy istnieje prawdopodobieństwo, że koszty przekroczą przychody wynikające z umowy, spodziewana strata na kontrakcie jest natychmiast rozpoznawana i ujmowana jako koszt.

1.6.3.6 Koszty

Do kosztów działalności operacyjnej zalicza się koszty dotyczące podstawowej działalności Spółki, które mają charakter powtarzalny (nie są incydentalne). W szczególności są to koszty pozyskania zasobów, ich przetworzenia i dystrybucji i odpisy aktualizujące zapasy.

Koszt własny sprzedaży obejmuje koszt własny sprzedanych wyrobów, towarów, materiałów i usług, w tym usług działalności pomocniczej oraz koryguje się o zyski lub straty z tytułu różnic kursowych dotyczących rozliczania zakupów. Koszty własne sprzedanych wyrobów i usług ustala się w wysokości kosztów bezpośrednio z nimi związanych oraz uzasadnionej części kosztów pośrednich.

Do kosztów sprzedaży zalicza się koszty pośrednictwa w sprzedaży, dystrybucji, reklamy i promocji oraz odpisy aktualizujące należności.

Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty związane z zarządzaniem i administrowaniem Spółką.

1.6.3.7 Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne zawierają w szczególności:

- zyski ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (w tym ze sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych)
- nadwyżki otrzymanych dotacji ponad wartość odpowiednich kosztów,
- nadwyżki i nieodpłatnie otrzymane składniki majątkowe,
- rozwiązania niektórych rezerw,
- zasądzone kary na korzyść Spółki,
- otrzymane odszkodowania i zwrot opłat sądowych,
- przychody z tytułu wyceny nieruchomości inwestycyjnych.

W skład pozostałych kosztów operacyjnych zalicza się w szczególności:

- straty z tytułu likwidacji i sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych (w tym ze sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych),
- niedobory i nieodpłatne przekazania składników majątku,
- opłaty sądowe i koszty egzekucji,
- kary umowne i za nieprzestrzeganie przepisów,
- odpisy aktualizujące aktywa (z wyjątkiem tych, które są ujmowane w kosztach sprzedaży, koszcie wytworzenia sprzedanych produktów i w kosztach finansowych),
- zapłacone odszkodowania,
- utworzenie niektórych rezerw,
- odpisy z tytułu utraty wartości niefinansowych aktywów trwałych,
- skutki wyceny nieruchomości inwestycyjnych

1.6.3.8 Przychody i koszty finansowe

Przychody finansowe zawierają w szczególności:

- zyski ze sprzedaży aktywów finansowych,
- otrzymane dywidendy,
- odsetki z oprocentowania środków pieniężnych na rachunkach bankowych, lokat terminowych i udzielonych pożyczek,
- wzrost wartości aktywów finansowych
- *nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi*

Przychody z tytułu dywidend ujmuje się w momencie przyznania praw akcjonariuszy do ich otrzymania.

Do kosztów finansowych zalicza się w szczególności:

- straty ze sprzedaży aktywów finansowych (wraz z kosztami sprzedaży),
- utratę wartości aktywów finansowych,
- koszty odsetek od papierów wartościowych, leasingu finansowego, kredytów i pożyczek
- prowizje od kredytów, pożyczek i gwarancji oraz koszty dodatkowe poniesione bezpośrednio w związku z nabyciem, emisją lub zbyciem aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych
- *nadwyżkę ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi*

1.6.3.9 Podatek dochodowy

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje podatek bieżący oraz odroczony.

Bieżące obciążenia z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych stanowi kwota ustalona zgodnie z obowiązującymi przepisami podatkowymi, naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres.

Bieżący podatek dochodowy za bieżący i poprzednie okresy sprawozdawcze ujmuje się jako zobowiązanie w kwocie należnej do zapłaty. Jeżeli kwota dotychczas zapłacona z tytułu bieżącego podatku dochodowego przekracza kwotę do zapłaty, to nadwyżkę ujmuje się jako należność.

Skutki zmian aktywów i zobowiązań z tytułu podatku dochodowego ujmuje się w sprawozdaniu z zysku lub straty.

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów pasywów a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości Spółka tworzy rezerwę i ustala aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego, którego jest podatnikiem. Wartość podatkowa jest ustalana odpowiednio do przewidywanego sposobu wykorzystania aktywów lub rozliczenia rezerw.

Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w związku z występowaniem ujemnych różnic przejściowych, nierozliczonych strat podatkowych oraz niewykorzystanych ulg podatkowych do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych.

Ujemne różnice przejściowe powodują powstanie kwot pomniejszających podstawę opodatkowania w przyszłych okresach, gdy wartość księgowa składnika aktywów zostanie zrealizowana lub składnika pasywów rozliczona. Ujemne różnice przejściowe powstają, gdy wartość księgowa składnika aktywów jest niższa niż jego wartość podatkowa albo wartość księgowa składnika zobowiązań jest wyższa niż jego wartość podatkowa. Ujemne różnice przejściowe mogą również powstawać w związku z pozycjami nieujętymi w księgach jako aktywa lub zobowiązania.

Dodatnie różnice przejściowe powodują powstanie kwot zwiększających podstawę opodatkowania w przyszłych okresach, gdy wartość księgowa składnika aktywów zostanie zrealizowana lub składnika pasywów rozliczona. Dodatnie różnice przejściowe powstają, gdy wartość księgowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość podatkowa albo wartość księgowa składnika zobowiązań jest niższa niż jego wartość podatkowa. Dodatnie różnice przejściowe mogą również powstawać w związku z pozycjami nieujętymi w księgach jako aktywa lub zobowiązania.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Spółka ustala wysokość aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego, uwzględniając stawki podatku dochodowego obowiązujące w roku powstania obowiązku podatkowego, posługując się w tym celu stawkami, które według przewidywań będą stosowane, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę przepisy i stawki podatkowe wynikające z ogłoszonych aktów prawnych.

Spółka dokonuje analizy wartości składników aktywów z tytułu podatku odroczonego pod kątem utraty wartości na koniec każdego okresu sprawozdawczego, a w przypadku, gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części następuje jego odpis.

Aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie tworzy się dla różnic przejściowych wynikających z początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań z transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych oraz nie wpływa w momencie przeprowadzania transakcji na zysk (stratę) brutto, ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową).

Aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie dyskontuje się.

Podatek odroczone jest ujmowany w sprawozdaniu z zysku lub straty, poza przypadkiem, gdy dotyczy on pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym (w pozostałych całkowitych dochodach). W ostatnim przypadku podatek odroczone jest również ujmowany jako składnik pozostałych całkowitych dochodów.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w całości w aktywach trwałych lub zobowiązaniach długoterminowych w sprawozdaniach Spółki.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jeżeli istnieje możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat aktywów z tytułu podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Przyjmuje się, że istnieje tytuł prawny, jeżeli ujmowane kwoty nakładane są przez ten sam władzę organ podatkowy i dotyczą tego samego podatnika, za wyjątkiem kwot dotyczących pozycji opodatkowanych ryczałtem lub w inny podobny sposób, jeżeli przepisy podatkowe nie przewidują możliwości ich potrącenia od podatku ustalonego na zasadach ogólnych.

1.6.3.10 Zysk na jedną akcję

Zysk na jedną akcję oblicza się poprzez jako iloraz zysku lub straty netto za dany okres, która przypada na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej i średniej ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Rozwodniony zysk na jedną akcję dla każdego okresu oblicza się jako iloraz zysku netto za dany okres skorygowanego o zmiany zysku wynikające z zamiany potencjalnych akcji zwykłych na akcje zwykłe i skorygowanej średniej ważoną liczbę akcji zwykłych. Zysk lub stratę przypadającą na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej zwiększa się o kwotę dywidend po opodatkowaniu oraz odsetek zaliczonych do danego okresu, odnoszących się do rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych oraz koryguje się o wszelkie inne zmiany przychodów i kosztów, które wynikałyby z zamiany rozwadniających akcji zwykłych na akcje zwykłe.

Średnia ważona liczba akcji zwykłych występujących w ciągu okresu to liczba akcji na początek danego okresu pomniejszoną o liczbę akcji zwykłych odkupionych i powiększoną o liczbę akcji wyemitowanych w ciągu danego okresu ważoną wskaźnikiem odzwierciedlającym okres występowania tych akcji. Wskaźnik odzwierciedlający okres występowania poszczególnych akcji jest to liczba dni, przez jaką określone akcje występują, do całkowitej liczby dni w danym okresie. W praktyce stosuje się pewne racjonalne przybliżenia średniej ważonej.

Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych to średnia ważona liczba akcji zwykłych powiększona o średnią ważoną liczbę dodatkowych akcji zwykłych, które zostałyby wyemitowane w momencie zamiany wszystkich rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych na akcje zwykłe.

Potencjalne akcje zwykłe traktuje się jako rozwadniające wtedy i tylko wtedy, gdy ich konwersja na akcje zwykłe obniżyłaby zysk przypadający na jedną akcję lub podwyższyłaby stratę przypadającą na akcję z działalności kontynuowanej.

1.6.3.11 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują składniki majątku utrzymywane w Spółce

- w celu wykorzystania ich w procesach produkcyjnych, przy dostawach towarów, świadczeniu usług, w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie umów leasingu i podobnych lub w celach administracyjnych, oraz
- które przeznaczone są do wykorzystania w okresie dłuższym niż jeden rok obrotowy lub cykl operacyjny, jeżeli trwa on dłużej niż jeden rok obrotowy.

Do rzeczowych aktywów trwałych zaliczamy zarówno:

- środki trwałe – przyjęte do użytkowania, jak i
- środki trwałe w budowie – składniki będące w trakcie procesu budowy lub dostosowania do użytkowania

Wartość początkową rzeczowych aktywów trwałych ustala się według cen nabycia, a w przypadku wytworzenia środka trwałego we własnym zakresie, w wysokości kosztu wytworzenia z uwzględnieniem otrzymanych dotacji do aktywów. Cena nabycia lub koszt wytworzenia obejmują cenę zakupu oraz inne koszty bezpośrednio związane z przystosowaniem składnika rzeczowych aktywów trwałych do użytkowania. Na koszt wytworzenia lub cenę nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych składają się także szacunkowe koszty jego demontażu i usunięcia oraz koszty przeprowadzenia renowacji miejsca, w którym się znajdował, do których Spółka jest zobowiązana w związku z jego nabyciem lub wytworzeniem.

Koszty poniesione w terminie późniejszym ujmuje się w wartości bilansowej składnika aktywów lub wykazuje jako oddzielny składnik aktywów tylko wówczas, gdy prawdopodobne jest, że Spółka uzyska w przyszłości korzyści ekonomiczne związane z tym składnikiem aktywów, a cenę nabycia danej pozycji można zmierzyć w sposób wiarygodny.

Bieżące koszty napraw, konserwacji i okresowych przeglądów wpływają na zysk lub stratę okresu, w którym zostały poniesione.

Na dzień sprawozdawczy rzeczowe aktywa trwałe wyceniane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości z uwzględnieniem otrzymanych dotacji do aktywów.

Odpisy amortyzacyjne nalicza się metodą liniową począwszy od miesiąca, w którym środek trwały jest dostępny do użytkowania przez okres odpowiadający szacowanemu okresowi ich użytkowania. Jako podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych przyjmuje się jego wartość początkową. Spółka przyjęła, że wartość końcowa środków trwałych jest zbliżona do zera.

Przyjęto następujące okresy użytkowania środków trwałych:

GRUPY ŚRODKÓW TRWAŁYCH	Stosowane okresy użytkowania (w latach)
Budynki i lokale	10 – 50 lat
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	10 – 50 lat
Maszyny i urządzenia ogólne	2 – 50 lat
Maszyny i urządzenia specjalistyczne	3 – 10 lat
Urządzenia techniczne	2 – 20 lat
Środki transportu	3 – 10 lat
Pozostałe środki trwałe	2 – 14 lat

Grunty oraz środki trwałe w budowie nie są amortyzowane.

Nie rzadziej niż na koniec każdego roku, Spółka weryfikuje przyjętą metodę amortyzacji oraz okres użytkowania składnika środków trwałych. Ewentualne zmiany i korekty odpisów amortyzacyjnych dokonuje się prospektywnie.

Spółka dokonuje weryfikacji wartości księgowej rzeczowych aktywów trwałych pod kątem utraty wartości jeżeli zaistniały okoliczności lub zmiany wskazujące, że wartość księgowa tych składników aktywów może nie być możliwa do odzyskania.

Zyski lub straty powstałe ze sprzedaży, likwidacji lub zaprzestania użytkowania składników rzeczowych aktywów trwałych są ujmowane w rachunku z zysku lub straty jako różnica pomiędzy wartością godziwą uzyskanych przychodów ze sprzedaży, a wartością księgową tych aktywów w momencie ich sprzedaży, likwidacji lub zaprzestania użytkowania.

1.6.3.11.1 Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, ujmuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów.

Koszty finansowania zewnętrznego mogą składać się z:

- kosztów odsetek w wyniku zaciągnięcia kredytów, pożyczek lub emisji dłużnych papierów wartościowych wyliczonych przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej
- obciążeń finansowych z tytułu umów leasingu finansowego oraz
- różnic kursowych powstających w związku z pożyczkami i kredytami w walucie obcej, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek.

Inne koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są jako koszty okresu.

Przez dostosowywany składnik aktywów rozumie się składnik aktywów, który wymaga znacznego czasu niezbędnego do przygotowania go do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży.

Za podstawę do aktywowania kosztów finansowych przyjmuje się nakłady inwestycyjne netto, czyli pozycje majątkowe będące w trakcie realizacji, które nie są finansowane poprzez wykorzystanie zobowiązań inwestycyjnych, lecz za pomocą innych źródeł finansowania zewnętrznego.

Górny limit dla aktywowania kosztów związanych z obsługą zadłużenia jest rzeczywista wartość poniesionych przez Spółkę kosztów finansowania zewnętrznego.

Spółka może rozpocząć aktywowanie kosztów związanych z finansowaniem działalności inwestycyjnej, jeżeli spełniono wszystkie następujące warunki:

- poniesienie nakładów inwestycyjnych,
- poniesienie kosztów związanych z obsługą zadłużenia,
- wykonanie czynności związanych z doprowadzeniem składnika aktywów do docelowego miejsca i stanu używania.

W momencie, gdy wszystkie zasadnicze działania niezbędne do dostosowania składnika aktywów do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży zostały zakończone, należy zaprzestać aktywowania. Do tych zasadniczych działań nie zalicza się:

- dodatkowych prac wykończeniowych ani zmian na życzenie kupującego lub użytkownika
- dodatkowych prac administracyjnych

Po oddaniu składnika aktywów do użytkowania aktywowane koszty finansowania zewnętrznego, jako składnik ceny nabycia lub kosztu wytworzenia danego składnika aktywów, amortyzowane są przez okres użytkowania tego składnika aktywów.

1.6.3.12 Nieruchomości inwestycyjne

Za nieruchomości inwestycyjne uznaje się nieruchomości, które Spółka traktuje jako źródło przychodów z czynszów lub utrzymują w posiadaniu ze względu na przyrost ich wartości albo obie te korzyści łącznie. Nieruchomości ujmuje się w aktywach, pod warunkiem, że:

- jest prawdopodobne uzyskanie przez Spółkę przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z tą nieruchomością, oraz
- można wiarygodnie wycenić jej cenę nabycia lub koszt wytworzenia.

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są na moment początkowego ujęcia w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia.

W cenie nabycia uwzględnia się: cenę zakupu powiększoną o wszelkie koszty bezpośrednio związane z transakcją zakupu, takie jak opłaty za obsługę prawną, podatek od zakupu nieruchomości i pozostałe koszty transakcji. Kosztem wytworzenia nieruchomości we własnym zakresie jest koszt ustalony na dzień zakończenia budowy i przystosowania do użytkowania, zgodnie z zasadami określonymi dla rzeczowych aktywów trwałych.

Na dzień sprawozdawczy kończących rok obrotowy nieruchomości inwestycyjne wyceniane są w wartości godziwej, ustalonej w uzasadnionych przypadkach na podstawie wyceny dokonanej przez niezależnego rzeczoznawcę. Zysk lub strata wynikająca ze zmiany wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnej wpływa na zysk lub stratę netto w okresie, w którym zmiana nastąpiła.

Zysk lub strata wynikająca ze zmiany wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnej wpływa na zysk lub stratę netto w okresie, w którym nastąpiła zmiana.

W przypadku braku możliwości wiarygodnego ustalenia wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnej, Spółka wycenia nieruchomości inwestycyjne według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, zgodnie z zasadami wyceny dla rzeczowych aktywów trwałych.

Nieruchomość inwestycyjna zostaje usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej w momencie jej zbycia lub w przypadku trwałego wycofania z użytkowania, jeżeli nie oczekuje się uzyskania w przyszłości żadnych korzyści wynikających z jej zbycia.

1.6.3.13 Wartości niematerialne

Spółka zalicza do wartości niematerialnych aktywa możliwe do zidentyfikowania, niepieniężne, i nieposiadające postaci fizycznej. Przyjmuje się, że:

- Składnik aktywów jest możliwy do zidentyfikowania, jeżeli:
  - powstaje na skutek praw wynikających z umów lub z innych tytułów prawnych, bez względu na to czy, czy prawa te są możliwe do przeniesienia lub oddzielenia od Spółki lub od innych praw i obowiązków.
  - można go oddzielić od innych pozycji aktywów Spółki i sprzedać, przenieść, udzielić na niego licencji, wynająć lub wymienić, osobno albo razem z innym możliwym do zidentyfikowania składnikiem aktywów lub zobowiązaniem niezależnie od tego, czy Spółka zamierza tak uczynić.

Składnik wartości niematerialnych są ujmowane tylko wtedy i tylko wtedy, gdy:

- jest prawdopodobne, że Spółka osiągnie przyszłe korzyści ekonomiczne, które można przyporządkować danemu składnikowi aktywów, oraz
- można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika.

Składnik wartości niematerialnych powstały w wyniku prac rozwojowych ujmuje się wtedy i tylko wtedy, gdy Spółka jest w stanie udowodnić:

- zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży,
- posiadanie wystarczających zasobów niezbędnych do ukończenia prac rozwojowych tak, aby składnik wartości niematerialnych nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
- zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne, a w szczególności:

- istnienie rynku na wyroby powstające dzięki składnikowi wartości niematerialnych lub na sam składnik lub jego użyteczność, jeżeli składnik ma być użytkowany przez Spółkę,
  - dostępność zasobów, które posłużą użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych
- możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Jeżeli powyższe warunki nie są spełnione, to nakłady na nabycie lub wytworzenie we własnym zakresie składnika wartości niematerialnych powstałego w wyniku prac rozwojowych ujmuje się jako koszt w momencie ich poniesienia. Jeżeli dany składnik został przejęty w wyniku połączenia jednostek gospodarczych, stanowi on część wartości firmy ujmowanej na dzień przejęcia.

Wartości niematerialne początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia z uwzględnieniem otrzymanych dotacji do aktywów. Składniki wartości niematerialnych, które zostały rozpoznane w wyniku połączenia jednostek gospodarczych początkowo ujmuje się według wartości godziwej.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są wyceniane na koniec okresu sprawozdawczego w wartości początkowej pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości, z uwzględnieniem otrzymanych dotacji do aktywów.

Odpisy amortyzacyjne nalicza się metodą liniową począwszy od miesiąca w których składnik wartości niematerialnych jest dostępny do użytkowania przez okres odpowiadający szacowanemu okresowi ich użytkowania. Jako podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych przyjmuje się jego wartość początkową. Grupa kapitałowa i jej jednostki przyjęły, że wartość końcowa wartości niematerialnych jest bliska zeru.

Przyjęto następujące okresy użytkowania wartości niematerialnych:

Licencje na oprogramowanie	3 -5 lat
Inne wartości niematerialne	2-10 lat

Nie rzadziej niż na koniec każdego roku, Spółka weryfikuje przyjętą metodę amortyzacji oraz okres użytkowania składnika wartości niematerialnych. Ewentualne zmiany i korekty odpisów amortyzacyjnych dokonuje się prospektywnie.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania na koniec okresu sprawozdawczego są wyceniane w wartości początkowej pomniejszonej o ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Spółka nie dokonuje odpisów amortyzacyjnych od tych wartości niematerialnych, ale na koniec każdego roku obrotowego dokonują weryfikacji ich wartości księgowej pod kątem utraty wartości oraz analizują czy zdarzenia i okoliczności nadal potwierdzają ocenę, że okres użytkowania tego składnika aktywów jest nieokreślony.

1.6.3.14 Prawa wieczystego użytkowania gruntów

Początkowo ujmuje się nabyte prawo wieczystego użytkowania gruntów według ceny nabycia. Na koniec okresu sprawozdawczego, prawa wieczystego użytkowania gruntów wycenia się w wartości księgowej netto, tj. w cenie nabycia pomniejszonej o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości narastająco.

Przyjęte okresy ekonomicznej użyteczności wynoszą od 76 do 86 lat.

Prawa wieczystego użytkowania gruntów są prezentowane w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej.

1.6.3.15 Inwestycje w jednostkach zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych

Inwestycje w jednostkach zależnych, niezaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży (bądź niewchodzące w skład grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczone do sprzedaży zgodnie z MSSF 5), ujmuje się po koszcie z uwzględnieniem odpisów dotyczących utraty wartości.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych, niezaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży (bądź niewchodzące w skład grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczone do sprzedaży zgodnie z MSSF 5), ujmuje się zgodnie z metodą praw własności.

1.6.3.16 Utrata wartości aktywów

Na koniec okresu sprawozdawczego Spółka dokonuje przeglądu składników aktywów i ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne. W przypadku wystąpienia takich przesłanek, Spółka przeprowadza test na utratę wartości, szacując wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest wartością wyższą z:

- wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia, którą określa się jako cenę sprzedaży składnika aktywów w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny, po potrąceniu kosztów zbycia.
- wartości użytkowej składnika, którą określa się w szacunkowej wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych, których uzyskania oczekuje się z tytułu dalszego użytkowania składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne. Wartość bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych określa się przy zastosowaniu stopy procentowej, która odzwierciedla aktualną rynkową ocenę wartości pieniądza w czasie oraz czynniki ryzyka charakterystyczne dla danego składnika aktywów.

Aktywa, które samodzielnie nie generują przepływów pieniężnych, grupuje się na najniższym poziomie, na jakim powstają przepływy pieniężne niezależne od przepływów z innych aktywów (ośrodków wypracowujących środki pieniężne).

Do ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne przypisuje się:

- wartość firmy, jeżeli można założyć, że ośrodek uzyskał korzyści z tytułu synergii powstałej w wyniku połączenia z inną jednostką,
- aktywa wspólne, jeżeli można znaleźć rozsądne i spójne zasady takiego przypisania.

W przypadku zaistnienia przesłanek wskazujących na możliwość utraty wartości księgowej składnika aktywów na koniec okresu sprawozdawczego, przeprowadza się testy pod kątem ewentualnej utraty wartości.

Te testy sprawdzające są przeprowadzane także raz w roku do wartości firmy i do wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie ekonomicznej użyteczności.

Jeżeli wartość księgowa netto składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, to Spółka ujmuje odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w kwocie nadwyżki wartości księgowej nad wartością odzyskiwalną.

Tak ustalone odpisy aktualizujące obniżają wartość księgową składnika, którego dotyczą i ujmowane są w wyniku finansowym okresie sprawozdawczego. Odpisy aktualizujące wartość aktywów podlegających uprzedniemu przeszacowaniu, zmniejszają kapitał z aktualizacji wyceny do wysokości uprzednio ujętych nadwyżek z przeszacowania w tym kapitale, a różnica (jeżeli występuje) jest ujmowana w wyniku finansowym okresie sprawozdawczego.

W przypadku wystąpienia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, odpis ten rozlicza się w sposób następujący:

- w pierwszej kolejności obniża się wartość firmy, która została przypisana do ośrodka,
- następnie, obniża się wartość innych aktywów przypisanych do ośrodka, proporcjonalnie do udziału wartości księgowej netto każdego ze składników aktywów w wartości ośrodka.

Kwoty poprzednio ujętych odpisów aktualizujących ulegają odwróceniu częściowo lub w całości w przypadku ustąpienia przyczyn uzasadniających ich utworzenie. Przesłanki wskazujące na potrzebę odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w dużej mierze odzwierciedlają przesłanki do utworzenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości w okresach poprzednich.

Skutki odwrócenia odpisów aktualizujących ujmuje się jako przychód okresu sprawozdawczego za wyjątkiem kwot, uprzednio obniżających kapitał z aktualizacji wyceny, które korygują ten kapitał do wysokości dokonanych jego obniżen. Odpisy z tytułu utraty wartości rozpoznane w stosunku do wartości firmy nie są odwracane.

1.6.3.17 Instrumenty finansowe

Za instrument finansowy uznaje się każdy kontrakt, który powoduje powstanie składnika aktywów finansowych u jednej jednostki i zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej jednostki.

1.6.3.17.1 Ujmowanie i wyłączenie aktywów i zobowiązań finansowych

Spółka ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w swoim sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu.

Spółka wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej, jeżeli:

- prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych wynikające z umowy wygasły lub
- składnik aktywów finansowych został przeniesiony na inną jednostkę.

Spółka wyłącza – w całości lub częściowo - zobowiązanie finansowe ze sprawozdania z sytuacji finansowej, jeżeli obowiązek określony w umowie został albo wypełniony, albo umorzony, albo wygasł.

Spółka zalicza się do aktywów bieżących wszystkie należności z tytułu dostaw i usług, niezależnie od umownego terminu ich zapłaty oraz inne aktywa finansowe o dacie zapadalności w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Aktywa finansowe o dacie zapadalności powyżej 12 miesięcy, inne niż należności z tytułu dostaw i usług, zalicza się do aktywów trwałych.

1.6.3.17.2 Wycena aktywów i zobowiązań finansowych

W momencie początkowego ujęcia Spółka wycenia składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w wartości godziwej.

W przypadku składników aktywów lub zobowiązania finansowego innych niż wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, wycena ta jest powiększona o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Kosztami transakcji są w szczególności: opłaty i prowizje wypłacane agentom i sprzedawcom, doradcom, pośrednikom i maklerom, opłaty nakładane przez agencje regulacyjne i giełdy oraz cła i podatki, w tym podatek od czynności cywilno-prawnych.

Koszty transakcji nie obejmują natomiast premii lub dyskonta od instrumentów dłużnych, kosztów finansowania, ani też wewnętrznych kosztów administracyjnych, kosztów przechowania instrumentów lub kosztów marketingu.

Po początkowym ujęciu, Spółka przypisuje aktywa finansowe do jednej z czterech kategorii:

- aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- inwestycji utrzymywane do terminu wymagalności,
- pożyczek i należności,
- aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Składnik aktywów finansowych klasyfikowany jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy musi spełniać jeden z poniższych warunków:

- przy początkowym ujęciu zostały uznany za wyceniany według wartości godziwej przez wynik finansowy
- został zaklasyfikowany jako przeznaczony do obrotu, czyli:
  - został nabyte głównie w celu sprzedaży lub odkupu w bliskim terminie, lub
  - jest częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie, i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków, lub
  - jest instrumentem pochodnym (z wyjątkiem instrumentów pochodnych będących umowami gwarancji finansowych lub wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi).

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności są to aktywa finansowe:

- niebędące instrumentami pochodnymi,
- z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz
- o ustalonym terminie wymagalności, względem których Grupa Kapitałowa i jej jednostki mają zamiar i są w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu wymagalności

Pożyczki i należności to aktywa finansowe:

- niebędącymi instrumentami pochodnymi,
- z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami,
- które nie są kwotowane na aktywnym rynku

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone przez Spółkę jako dostępne do sprzedaży lub niebędące pożyczkami i należnościami, inwestycjami utrzymywanymi do upływu terminu wymagalności, ani aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Po początkowym ujęciu, Spółka ujmuje zobowiązania finansowe według:

- wartości godziwej przez wynik finansowy albo
- skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu) z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

1.6.3.17.3 Wycena aktywów finansowych według wartości godziwej

Spółka wycenia aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym instrumenty pochodne będące aktywami, oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży bez pomniejszenia o koszty doprowadzenia do sprzedaży lub innego zbycia tych aktywów.

Wartość godziwą aktywów finansowych jest ceną, jaką w dniu wyceny można uzyskać za sprzedaż składnika aktywów w zwykłej transakcji pomiędzy uczestnikami rynku, po potrąceniu kosztów zbycia. W szczególności można tutaj przyjąć aktualną cenę kwotowań z aktywnego rynku.

W przypadku braku zarówno ważnej umowy sprzedaży, jak i aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych, określenie wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży opiera się na możliwie najbardziej wiarygodnych informacjach, którymi Spółka dysponuje na dzień sprawozdawczy, dotyczących przeprowadzonych na warunkach rynkowych transakcji, pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji. Ustalając te wartości, Spółka analizuje wyniki niedawnych transakcji, których przedmiotem były podobne aktywa z tego samego sektora gospodarki. Wartość godziwa pomniejszona o koszty doprowadzenia do sprzedaży nie odzwierciedla sprzedaży pod przymusem, chyba, że kierownictwo zmuszone jest do przeprowadzenia natychmiastowej sprzedaży.

Spółka wycenia inwestycje w udziały i akcje nieposiadające kwotowań cen rynkowych z aktywnego rynku, których wartość godziwa nie może być wiarygodnie zmierzona według ceny nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

Aktywa finansowe wyznaczone jako pozycje zabezpieczane podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

Skutki wyceny składnika aktywów finansowych wycenianego według wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się w sprawozdaniu z zysku lub straty.

Skutki wyceny składnika aktywów finansowych zaliczonego do dostępnych do sprzedaży ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach, z wyjątkiem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości oraz różnic kursowych, które ujmuje się w sprawozdaniu z zysku lub straty.

1.6.3.17.4 Wycena aktywów finansowych według zamortyzowanego kosztu

Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności są wyceniane według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu) przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i po uwzględnieniu odpisów aktualizujących, z wyjątkiem:

- należności długoterminowych z tytułu dostaw i usług zatrzymanych tytułem gwarancji należytego wykonania umów, z uwagi na zamiar odzyskania zatrzymanych kwot w jak najkrótszym czasie po przedstawieniu klientom gwarancji bankowych lub ubezpieczeniowych na wymagany okres gwarancyjny.
- należności krótkoterminowe i inwestycje krótkoterminowych (lokat) z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia powstania nie podlegają dyskontowaniu dla których różnica między wartością godziwą należnej zapłaty, a skorygowaną ceną nabycia są nieistotne.

Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dokładnie dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym – do księgowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego.

W przypadku dłużnych instrumentów finansowych, odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej ujmuje się w sprawozdaniu z zysku lub straty.

1.6.3.17.5 Wycena zobowiązań finansowych według wartości godziwej

Spółka wycenia zobowiązania finansowe zakwalifikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (obejmujące w szczególności instrumenty pochodne niestanowiące instrumentów zabezpieczających), na ostatni dzień okresu sprawozdawczego lub inny moment po początkowym ujęciu w wartości godziwej.

Wybrane zobowiązania finansowe mogą być zaklasyfikowane jako wycenione w wartości godziwej wycenianej przez wynik finansowy już w momencie początkowego ujęcia, jeżeli prowadzi to do uzyskania bardziej przydatnych informacji.

Wartość godziwa zobowiązań finansowych to cena, jaką w dniu wyceny można zapłacić za przekazanie zobowiązania z zwykłej transakcji pomiędzy uczestnikami rynku.

1.6.3.17.6 Wycena zobowiązań finansowych według zamortyzowanego kosztu

Pozostałe zobowiązania finansowe są na dzień sprawozdawczy wyceniane metodą skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu) z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Spółka przyjmuje za możliwe odstępstwo od tej zasady, jeżeli skutki tego odstępstwa nie są istotne.

Umowy gwarancji finansowych, które zobowiązujące Spółkę (wystawcę) do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego, niezakwalifikowane jako zobowiązania wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, wycenia się w wyższej wartości:

- ustalonej zgodnie z zasadami wyceny rezerw,
- wartości początkowej pomniejszonej w odpowiednich przypadkach o skumulowane odpisy amortyzacyjne

1.6.3.17.7 Przekwalifikowania

Nie dokonuje się przekwalifikowania instrumentu finansowego z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli przy początkowym ujęciu instrument finansowy został wyznaczony przez Grupę kapitałową (lub jej jednostki) jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Można dokonać przekwalifikowania danego składnika aktywów finansowych z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jedynie w wyjątkowych okolicznościach:

- jeżeli składnik aktywów finansowych nie jest już utrzymywany w celu sprzedaży lub odkupienia go w bliskim terminie (nawet jeżeli taki był początkowy zamiar przy jego nabyciu),
- W przypadku pożyczek i należności (jeżeli przy początkowym ujęciu składnik aktywów finansowych nie musiał być sklasyfikowany jako przeznaczony do obrotu) - jeżeli jednostka Grupy Kapitałowej ma zamiar i możliwość utrzymać składnik aktywów finansowych w dającej się przewidzieć przyszłości lub do terminu jego wymagalności.

1.6.3.17.8 Utrata wartości aktywów finansowych

Na koniec okresu sprawozdawczego Spółka ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Do istotnych obiektywnych dowodów zalicza się przede wszystkim:

- poważne problemy finansowe dłużnika, (np. stan likwidacji, upadłości, postępowanie ugodowe, układowe, oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, gdy majątek dłużnika nie wystarcza na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego)
- wystąpienie na drogę sądową przeciwko dłużnikowi,
- niedotrzymywanie warunków umowy (np. kwestionowanie spłaty lub opóźnienia w spłatach)
- wystąpienie istotnej niekorzystnej zmiany w środowisku ekonomicznym, prawnym lub rynkowym wystawcy instrumentu finansowego,
- utrzymujący się znaczący lub przedłużający się spadek wartości godziwej instrumentu kapitałowego (udziału lub akcji) poniżej poziomu kosztu, w tym:
  - w przypadku akcji kwotowanych za obiektywne dowody uznaje się obniżenie kursu giełdowego trwające 6 miesięcy

Jeśli istnieją obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności wycenianych w zamortyzowanym koszcie, kwota odpisu jest ustalana jako różnica pomiędzy wartością księgową aktywów, a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych pierwotną efektywną stopą procentową dla tych aktywów (tj. efektywną stopą procentową wyliczoną na moment początkowego ujęcia). Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ujmuje się w zysku lub stracie, w tym: odpis aktualizujący wartość należności z tytułu dostaw i usług w kosztach sprzedaży.

Jeżeli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości zmniejszyła się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu odwraca się i ujmuje w zysku lub stracie okresu.

Przy spłatach częściowych należności Spółka przyjmuje zasadę, że w pierwszej kolejności otrzymana zapłata jest zaliczana na poczet należność za podatek od towarów i usług a następnie na należność netto, w celu prawidłowego tworzenia odpisów aktualizujących w koszty stanowiące lub nie stanowiące uzyskania przychodów.

Dla uproszczenia, przyjęto że na koniec każdego roku obrotowego należności wątpliwe nie przekraczające 50 złotych oraz te, o wartości ponad 50 złotych, których koszt windykacji, w wyniku analizy przeprowadzonej przez Spółkę jest wyższy od wartości należności, podlegają odpisaniu w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych, przy czym odpis aktualizujący wartość należności z tytułu dostaw i usług w ciężar kosztów sprzedaży.

Jeżeli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, to łączne dotychczasowe straty ujęte w pozostałych całkowitych dochodach – ustalone jako różnica pomiędzy ceną nabycia, a aktualną wartością godziwą, pomniejszone o straty z tytułu utraty wartości ujęte wcześniej w zyskach lub stratach – wyłącza się z kapitału własnego i ujmuje w sprawozdaniu z zysku lub straty.

Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości dłużnych instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się w zysku lub stracie, jeżeli w kolejnych okresach, po ujęciu odpisu, wartość godziwa tych instrumentów finansowych wzrosła w wyniku zdarzeń występujących po momencie ujęcia odpisu.

Straty z tytułu utraty wartości ujęte w zysku lub stracie a dotyczące instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępny do sprzedaży podlegają odwróceniu w korespondencji z pozostałymi całkowitymi dochodami (nie są ujmowane w wyniku finansowym).

Jeżeli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, to kwotę straty z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością księgową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Ustalone w ten sposób straty z tytułu utraty wartości nie poddają się odwróceniu.

1.6.3.17.9 Wbudowane instrumenty pochodne

Do instrumentów pochodnych zaliczamy instrumenty finansowe spełniające poniższe warunki:

- ich wartość zmienia się wraz ze zmianą określonej stopy procentowej, ceny instrumentu finansowego, ceny towaru, kursu walutowego, indeksu ceny lub stóp, ratingu kredytowego lub indeksu kredytowego czy też innej zmiennej, przy założeniu, że w przypadku zmiennej niefinansowej, zmienna ta nie jest specyficzna dla strony umowy,

- nie wymagają żadnej początkowej inwestycji netto lub wymagają początkowej inwestycji netto mniejszej niż dla innych rodzajów umów, dla których oczekuje się podobnych reakcji na zmiany czynników rynkowych oraz
- ich rozliczenie nastąpi w przyszłości.

Jeżeli Spółka zawarła umowę stanowiącą instrument hybrydowy (łączny), którego składnikiem jest wbudowany instrument pochodny, to oddzielają go od umowy zasadniczej i ujmują jako samodzielny instrument pochodny, zgodnie z zasadami określonymi dla inwestycji wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli instrument ten spełnia wszystkie poniższe warunki:

- cechy ekonomiczne wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyko z nim związane nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwymi dla umowy zasadniczej,
- samodzielny instrument o takich samych warunkach umownych jak wbudowany instrument pochodny, spełniałby definicję instrumentu pochodnego, oraz
- hybrydowy (łączny) instrument nie jest wyceniany w wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej nie są ujmowane w sprawozdaniu z zysku lub straty i pozostałych całkowitych dochodów (tj. instrument pochodny, który jest wbudowany w składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, nie jest wydzielany).

W momencie zawarcia umowy stanowiącej instrument hybrydowy (łączny), Spółka ocenia konieczność oddzielenia wbudowanego instrumentu pochodnego od umowy zasadniczej i ujmowania go jako instrumentu pochodnego. Ponowna ocena dokonywana jest tylko wtedy, gdy do umowy (instrumentu łącznego) wprowadzane są w terminie późniejszym zmiany w znaczący sposób modyfikujące przepływy pieniężne wymagane umową.

1.6.3.17.10 Rachunkowość zabezpieczeń

Instrumenty pochodne, wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, od których oczekuje się, że ich wartość godziwa lub wynikające z nich przepływy pieniężne skompensują zmiany wartości godziwej lub przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej ujmuje się zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej lub zabezpieczeń przepływów pieniężnych, jeżeli spełnione są jednocześnie następujące warunki:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez Spółkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na zysk lub stratę,
- efektywność zabezpieczenia można ocenić wiarygodnie,
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Jeżeli Spółka wydzieliła z umowy zasadniczej wbudowany instrument pochodny, nie stosuje się rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych dotyczących ryzyka związanego z tym instrumentem.

Ocena efektywności zabezpieczenia jest dokonywana po raz pierwszy w momencie ustanowienia zabezpieczenia oraz w okresach późniejszych, przynajmniej na każdy dzień sprawozdawczy, przy zastosowaniu metod statystycznych. Zabezpieczenie uznaje się za efektywne, jeżeli rzeczywiste poziomy zabezpieczenia mieszczą się w przedziale od 80% do 120%.

Zabezpieczenie ryzyka zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania to zabezpieczenie przed ryzykiem uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania albo wydzielonej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które mogłyby wpływać na zysk lub stratę. Za uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie Spółka przyjmuje wiążące porozumienie dotyczące wymiany ustalonej ilości zasobów, po ustalonej cenie, w ustalonym terminie lub terminach.

W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej, Spółka:

- ujmuje zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego w sprawozdaniu z zysku lub straty, oraz
- koryguje wartość księgową pozycji zabezpieczanej o zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka i ujmuje je w zysku lub stracie (również w odniesieniu do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których skutki wyceny odnoszone są w inne całkowite dochody).

Zaprzestanie stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej następuje w sytuacjach:

- wygaśnięcia, sprzedaży, rozwiązania lub wykonania instrumentu zabezpieczającego (zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez Spółkę),
- unieważnienia powiązania zabezpieczającego przez Spółkę,
- kryteria rachunkowości zabezpieczeń przestają być spełnione

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ma na celu zmniejszenie ryzyka zmienności przepływów pieniężnych, dotyczącego konkretnego rodzaju ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które mogłyby wpływać na zysk lub stratę. Planowana transakcja jest to niewiążąca, lecz przewidywana przyszła transakcja.

W razie stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych:

- część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach, natomiast
- nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w zysku lub stracie.

Jeżeli na skutek zabezpieczanej planowanej transakcji zostaną rozpoznane składniki aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w pozostałych całkowitych dochodach, przenosi się do zysku lub straty w tym samym okresie albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Jeżeli oczekuje się, że całość lub część strat ujętych w pozostałych całkowitych dochodach nie będzie odzyskana w przyszłych okresach, to należy ująć przewidywaną kwotę nieodzyskiwalną w zysku lub stracie.

Jeżeli na skutek zabezpieczanej planowanej transakcji zostaną rozpoznane składniki aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, wyłącza się związane

z tym zyski lub straty, które były ujęte w pozostałych całkowitych dochodach i ujmuje je jako składnik początkowego kosztu nabycia lub do innej wartości księgowej składnika aktywów lub zobowiązania.

Jeżeli na skutek zabezpieczanej planowanej transakcji zostaną rozpoznane przychody ze sprzedaży wyrobów gotowych, towarów, materiałów lub usług, wyłącza się związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w pozostałych całkowitych dochodach i koryguje powyższe przychody.

Zaprzestanie stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych następuje w sytuacjach:

- wygaśnięcia, sprzedaży, rozwiązania lub wykonania instrumentu zabezpieczającego – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu wystąpienia planowanej transakcji,
- braku szans na realizację planowanej transakcji, wobec tego wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody ujmuje się w zysku lub stracie,
- unieważnienia powiązania zabezpieczającego – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji innych całkowitych dochodów, aż do momentu wystąpienia planowanej transakcji lub do momentu, kiedy zaprzestanie się oczekiwać jej realizacji.
- zaprzestania spełniania kryteriów rachunkowości zabezpieczeń – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu wystąpienia planowanej transakcji,

Zabezpieczenie ryzyka walutowego związanego z uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem można traktować jako zabezpieczenie wartości godziwej lub jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

1.6.3.18 Wartość godziwa

Wartością godziwą składnika aktywów lub zobowiązania jest cena, jaką można uzyskać w aktualnych warunkach rynkowych na dzień wyceny za sprzedaż składnika aktywów albo zapłacić za przekazanie zobowiązania lub instrumentu kapitałowego w zwykłej transakcji pomiędzy uczestnikami rynku.

Ustalenie wartości godziwej opiera się na założeniu, że:

- transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się na rynku głównym, odpowiednim dla danych aktywów lub zobowiązań, a w przypadku braku rynku głównego - na najbardziej korzystnym rynku.
- uczestnikiem rynku jest podmiot, który w zwykłej transakcji działa w swoim najlepszym interesie gospodarczym.
- cena pochodzi z głównego rynku, a w przypadku braku głównego rynku - z rynku najbardziej korzystnego dla jednostki (niezależnie od tego, czy cena została określona bezpośrednio, czy oszacowana przy użyciu innej techniki wyceny). Do wyceny wartości godziwej nie można użyć więc ceny ustalonej pod presją lub przymusem gospodarczym.
- wycena niefinansowych składników aktywów powinna uwzględniać ich zdolność do generowania korzyści ekonomicznych - w wyniku ich najlepszego możliwego wykorzystania - dla użytkownika tych składników. Najlepsze użytkowanie składnika aktywów to takie, które jest fizycznie i finansowo wykonalne oraz prawnie dopuszczalne.
- w przypadku wyceny w wartości godziwej zobowiązań Spółka powinna uwzględnić ocenę ryzyka niewywiązania się z obowiązku, które nie ogranicza się jedynie do własnego ryzyka kredytowego.

W przypadku braku bezpośrednio obserwowanych danych wejściowych, tj. cen notowanych (nieskorygowanych) na aktywnych rynkach za identyczne aktywa lub zobowiązania, do których Spółka ma dostęp w dniu wyceny, wartość godziwą ustala się w oparciu o skorygowane bezpośrednio obserwowalne dane wejściowe.

Skorygowane dane wejściowe obejmują:

- ceny podobnych aktywów lub zobowiązań notowane na rynkach aktywnych;
- ceny identycznych lub podobnych aktywów lub zobowiązań notowane na rynkach, które nie są aktywne;
- dane wejściowe inne niż ceny notowane, które są obserwowalne w odniesieniu do danego składnika aktywów lub zobowiązania;
- dane wejściowe potwierdzone przez rynek, tj. dane wywodzące się głównie z obserwowalnych danych rynkowych lub potwierdzone przez takie dane poprzez korelację lub w inny sposób.

Jeżeli obserwowalne (pośrednio lub bezpośrednio) dane wejściowe są niedostępne, wartość godziwą ustala się na podstawie opracowanych przez Spółkę nieobserwowalnych danych wejściowych przy zastosowaniu odpowiednich technik wyceny, takich jak podejście dochodowe lub podejście rynkowe, przy założeniu, że korzysta się w maksymalnym stopniu z obserwowalnych danych wejściowych i w minimalnym stopniu z nieobserwowalnych danych wejściowych.

Wycena wartości godziwej składnika aktywów niefinansowych uwzględnia zdolność Spółki do wytworzenia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów lub jego zbycie innemu uczestnikowi rynku, który zapewniłby jak najkorzystniejsze wykorzystanie danego składnika aktywów.

Wartość godziwa zobowiązania odzwierciedla skutek ryzyka niewykonania świadczenia. Ryzyko niewykonania świadczenia obejmuje własne ryzyko kredytowe Spółki, lecz nie musi się do niego ograniczać. Wyceniając wartość godziwą zobowiązania, Spółka uwzględnia skutek swojego ryzyka kredytowego (zdolności kredytowej) i wszystkie inne czynniki, które mogłyby mieć wpływ na prawdopodobieństwo, że obowiązek nie zostanie wypełniony.

Aktywa i zobowiązania, które są wyceniane według wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej lub nie są wyceniane według wartości godziwej, lecz informacje o ich wartości godziwej są ujawniane, Spółka klasyfikuje według hierarchii wartości godziwej na trzech poziomach danych wejściowych w zależności od oceny ich dostępności:

- dane wejściowe na poziomie 1 są cenami notowanymi (nieskorygowanymi) na rynkach aktywnych za identyczne aktywa lub zobowiązania, do których jednostka ma dostęp w dniu wyceny;
- dane wejściowe na poziomie 2 to dane wejściowe inne niż ceny notowane uwzględnione na poziomie 1, które są obserwowalne w przypadku danego składnika aktywów lub zobowiązania, albo pośrednio, albo bezpośrednio;
- dane wejściowe na poziomie 3 to nieobserwowalne dane wejściowe dotyczące danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Jeżeli dane wejściowe stosowane do wyceny wartości godziwej składnika aktywów lub zobowiązania mogą zostać sklasyfikowane na różnych poziomach hierarchii wartości godziwej, to wycena wartości godziwej zostaje sklasyfikowana w całości na tym samym poziomie hierarchii wartości godziwej jako dane wejściowe z najniższego poziomu, który jest znaczący dla całej wyceny.

1.6.3.19 Zapasy

Zapasy są to aktywa:

- przeznaczone do sprzedaży w toku podstawowej działalności gospodarczej, lub
- będące w trakcie produkcji przeznaczonej na sprzedaż, lub
- materiały i surowce przeznaczonych do zużycia lub przerobu w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług.

Do zapasów zalicza się wyroby gotowe, półprodukty i produkty (roboty) w toku, towary i materiały.

1.6.3.19.1 Wyroby gotowe, półprodukty i produkty (roboty) w toku

W momencie początkowego ujęcia wyroby gotowe, półprodukty i produkty (roboty) w toku wycenia się według kosztu wytworzenia. Na koszt wytworzenia półproduktów, produktów (robót) w toku i wyrobów gotowych składają się koszty związane bezpośrednio z jednostką produkcji, takie jak materiały bezpośrednio, robocizna bezpośrednia przypadająca na okres ich wytworzenia oraz systematycznie rozłożone, stałe i zmienne pośrednie koszty produkcji, ustalone dla normalnego poziomu produkcji.

Do kosztów wytworzenia nie zalicza się kosztów:

- nie wykorzystanych zdolności produkcyjnych i strat produkcyjnych,
- ogólnego zarządu, które nie są związane z doprowadzeniem zapasów do postaci i miejsca, w jakich się znajdują w momencie wyceny,
- magazynowania wyrobów, półproduktów i produktów w toku, chyba że poniesienie tych kosztów jest niezbędne w procesie produkcji,
- kosztów sprzedaży.

Na koniec okresu sprawozdawczego wyroby gotowe, półprodukty i produkty (roboty) w toku wycenia się według kosztu wytworzenia nie wyższych jednak od ceny sprzedaży netto możliwej do uzyskania, z uwzględnieniem odpisów aktualizujących.

Rozchody wyrobów gotowych, półproduktów i produktów w toku ujmuje się przy wykorzystaniu metody FIFO („Pierwszy przyszło, pierwsze wyszło”).

1.6.3.19.2 Towary i materiały

W momencie początkowego ujęcia towary i materiały wycenia się w cenie nabycia.

Na koniec okresu sprawozdawczego towary i materiały wycenia się w cenie nabycia nie wyższych jednak od ceny sprzedaży netto możliwej do uzyskania, z uwzględnieniem odpisów aktualizujących.

W przypadku materiałów, jeżeli cena zakupu nie odbiega istotnie od ceny nabycia, do wyceny na dzień sprawozdawczy stosuje się cenę zakupu, a koszty transportu oraz pozostałe koszty związane z zakupem materiałów rozlicza się na poszczególne zlecenia produkcyjne.

Rozchody towarów i materiałów ujmuje się przy wykorzystaniu metody FIFO („Pierwszy przyszło, pierwsze wyszło”).

Spółka ocenia na bieżąco, czy wartość zapasów nie jest niższa niż ceny sprzedaży netto możliwe do uzyskania. Przesłankami wskazującymi na możliwość utraty wartości zapasów jest m.in. utrata ich cech użytkowych oraz przydatności.

W takich sytuacjach Spółka tworzy odpisy aktualizujące, w celu doprowadzenia wartości księgowej zapasów do poziomu cen netto możliwych do odzyskania. Odpisy aktualizujące wartość zapasów ujmuje się kosztu wytworzenia sprzedanych produktów.

Jeżeli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości zmniejszyła się, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu odwraca się i ujmuje jako zmniejszenie kosztu wytworzenia sprzedanych produktów.

Wartości materiałów przeznaczonych do wykorzystania w procesie produkcji nie odpisuje się poniżej ceny nabycia lub sprzedaży, jeżeli oczekuje się, że wyroby gotowe, do produkcji których będą wykorzystane, zostaną sprzedane w wysokości kosztu wytworzenia lub powyżej kosztu wytworzenia. Jeżeli jednak spadek cen materiałów wskazuje na to, że koszt wytworzenia wyrobów będzie wyższy od wartości netto możliwej do uzyskania, wartość materiałów odpisuje się do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania.

1.6.3.20 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne obejmują środki w kasie i na rachunkach bankowych oraz depozyty płatne na żądanie.

Do ekwiwalentów środków pieniężnych zalicza się krótkoterminowe inwestycje o dużej płynności (o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy), łatwo wymienialne na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażonymi na nieznaczne ryzyko zmiany wartości.

Środki pieniężne w walucie funkcjonalnej są wyceniane według wartości nominalnej.

Środki pieniężne wyrażone w walutach obcych w jednostkach mających siedzibę na terenie Rzeczypospolitej Polskiej ujmują się początkowo według kursu wymiany walut, obowiązującego na dzień zawarcia transakcji, a na dzień sprawozdawczy przelicza się na walutę funkcjonalną według średniego kursu wymiany walut Narodowego Banku Polskiego obowiązującego na ten dzień.

Środki pieniężne wyrażone w walutach obcych w jednostkach zagranicznych ujmują się początkowo według kursu wymiany walut, obowiązującego na dzień zawarcia transakcji, a na dzień sprawozdawczy przelicza się na walutę funkcjonalną według średniego kursu wymiany walut Narodowego Banku Polskiego obowiązującego na ten dzień.

Rozchód środków pieniężnych w walutach obcych ustala się przy zastosowaniu metody FIFO („Pierwsze Przyszło - Pierwsze Wyszło”).

1.6.3.21 Rozliczenia międzyokresowe czynne

Czynne rozliczenia międzyokresowe obejmują aktywowaną kwota wydatków poniesionych w danym roku obrotowym a dotyczących następných okresów sprawozdawczych, których wartość została wiarygodnie określona i spowoduje w przyszłości wpływ korzyści ekonomicznych.

Czynne rozliczenia międzyokresowe są prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako pozostałe aktywa długoterminowe lub pozostałe aktywa krótkoterminowe.

1.6.3.22 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży zaliczamy aktywa, które spełniają łącznie wszystkie poniższe warunki, zaczynając od okresu sprawozdawczego, w którym te warunki zostały spełnione:

- aktywa są dostępne do natychmiastowej sprzedaży w obecnym stanie,
- transakcja jest wysoce prawdopodobna w ciągu 12 miesięcy od podjęcia decyzji o sprzedaży,
- aktywa są oferowane po racjonalnej cenie w stosunku do bieżącej wartości godziwej,
- zmiana planu zbycia tych aktywów jest mało prawdopodobna.
- Zarząd zobowiązał się do sprzedaży
- rozpoczęto aktywne poszukiwanie nabywcy,

W przypadku spełnienia kryteriów uznawania aktywów trwałych jako przeznaczone do sprzedaży po zakończeniu okresu sprawozdawczego, nie dokonuje się zmiany klasyfikacji składnika aktywów według stanu na koniec okresu sprawozdawczego poprzedzającego zdarzenie.

Po przekwalifikowaniu danego składnika aktywów do sprzedaży, zaprzestaje się naliczania odpisów amortyzacyjnych

Aktywa przeznaczone do sprzedaży (z wyłączeniem aktywów finansowych) wycenia się według niższej z dwóch wartości: wartości księgowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

Jeżeli, po dokonaniu odpisu z tytułu utraty wartości aktywa do wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, nastąpi jej wzrost w następnych okresach sprawozdawczych, to następuje odwrócenie odpisu aktualizującego w przychody, jednak w wysokości nie wyższej niż wcześniej ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

Powyzsze zasady wyceny nie stosuje się do następujących aktywów, które są ujęte w wymienionych standardach jako oddzielne aktywa lub jako część grupy do zbycia:

- aktywa z tytułu podatku odroczonego (MSR 12 Podatek dochodowy)
- aktywa z tytułu świadczeń pracowniczych (MSR 19 Świadczenia pracownicze)
- aktywa finansowe w zakresie MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena
- aktywa trwałe objęte MSR 40 Nieruchomości inwestycyjne wyceniane w wartości godziwej.

1.6.3.23 Kapitał własny

Kapitał własny ujmuje się w księgach rachunkowych Spółki w podziale na jego rodzaje i zgodnie z przepisami prawa i postanowieniami aktu założycielskiego (umową) Spółki. Kapitał własny obejmuje:

1.6.3.23.1 Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy Spółki stanowi kapitał wniesiony przez akcjonariuszy (udziałowców) i jest wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej z aktem założycielskim (umową) Spółki oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału. Akcje własne oraz należne wpłaty na poczet kapitału podstawowego pomniejszają wartość kapitału własnego.

1.6.3.23.2 Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej wykazuje się w wysokości nadwyżki ceny emisyjnej akcji nad wartością nominalną akcji, pomniejszonej o koszty poniesione na przeprowadzenie emisji akcji. Koszty emisji akcji poniesione na podwyższenie kapitału podstawowego zmniejszają kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej do wysokości nadwyżki wartości emisji nad wartością nominalną akcji, a pozostała ich część prezentowana jest w zyskach zatrzymanych.

1.6.3.23.3 Kapitał zapasowy

Kapitały zapasowy tworzą na podstawie odpisów z zysku przewidzianych postanowieniami aktu założycielskiego i umowy Spółki.

1.6.3.23.4 Kapitał rezerwowy

Kapitały rezerwowy tworzą na podstawie odpisów z zysku przewidzianych postanowieniami aktu założycielskiego (umowy) Spółki oraz z tytułu dopłat wspólników do kapitału.

Dopłaty bezzwrotne do kapitału lub zwrotne o niepotwierdzonym terminie zwrotu ujmuje się w kapitale własnym w jednostce otrzymującej dopłatę, a w jednostce przekazującej jako inwestycje – udziały i akcje.

Dopłaty zwrotne do kapitału ujmuje się – w zależności od tego czy data zwrotu wypada w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego - jako zobowiązania krótkoterminowe lub długoterminowe w jednostce otrzymującej

dopłatę. W jednostce przekazującej dopłaty te ujmuje się początkowo jako należności krótkoterminowe lub długoterminowe, wyceniane w wartości godziwej.

1.6.3.23.5 Kapitał z aktualizacji wyceny

W kapitale z aktualizacji wyceny ujmuje się w szczególności:

- zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży,
- efekty przeszacowania wartości księgowej niefinansowych aktywów trwałych do wartości godziwej

1.6.3.23.6 Zyski zatrzymane

W skład zysków zatrzymanych wchodzi:

- nierozliczony zyski lub straty z lat ubiegłych,
- nierozliczony zysk lub strata wynikająca z pozostałych całkowitych dochodów lat ubiegłych,
- skutki korekt błędów poprzednich okresów,
- skutki zmian zasad rachunkowości,
- zysk lub strata bieżącego roku obrotowego,
- pozostałe całkowite dochody netto bieżącego okresu obrotowego.

W kapitałach własnych ujmuje się m.in. skutki stosowania rachunkowości zabezpieczeń wynikające z wyceny i z rozliczenia instrumentów zabezpieczających spełniających wymogi rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

1.6.3.24 Rezerwy

Rezerwy są to zobowiązania, których kwota lub termin zapłaty są niepewne.

Spółka tworzy rezerwy, gdy spełnione są następujące warunki:

- istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowy) wynikający z przeszłych zdarzeń,
- jest prawdopodobne jest, iż wypełnienie tego obowiązku spowoduje odpływ zasobów (korzyści ekonomicznych),
- można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty zobowiązania.

Nie tworzy się rezerw na przyszłe straty operacyjne.

Kwota, na którą tworzy się rezerwę powinna być najbardziej właściwym szacunkiem nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego. Podstawą szacunków wartości rezerwy jest osąd kierownictwa, poparty doświadczeniami wynikającymi z podobnych zdarzeń, a czasem opiniami niezależnych ekspertów.

Wartości rezerw są weryfikowane na każdy dzień sprawozdawczy oraz korygowane w celu odzwierciedlenia bieżącego szacunku zgodnego ze stanem wiedzy na ten dzień. Rozwiązanie rezerw następuje w przypadku, gdy przestało być prawdopodobne, że do wypełnienia obowiązku będzie konieczne wydatkowanie środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

Rezerwę wykorzystuje się tylko na takie cele, na które była pierwotnie utworzona. W przypadku, gdy wpływ zmian wartości pieniądza w czasie jest istotny, wysokość rezerwy ustalana jest na poziomie bieżącej wartości spodziewanych przyszłych wydatków koniecznych do uregulowania zobowiązania. Zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu ujmuje się w ciężar kosztów finansowych przy zastosowaniu metody dyskontowania.

Spółka tworzy rezerwy na m.in.

- odroczony podatek dochodowy (opisane w nocie 1.6.3.9. pt. Podatek dochodowy)

- świadczenia pracownicze,
- ryzyko gospodarcze (w tym: roszczenia sporne)
- naprawy gwarancyjne

Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty są niepewne.

1.6.3.24.1 Rezerwa na świadczenia pracownicze

Świadczenia pracownicze to wszystkie formy świadczeń Spółki w zamian za pracę wykonywaną przez pracowników. Są to zarówno świadczenia wypłacane w trakcie zatrudnienia, jak i świadczenia wypłacane po okresie zatrudnienia.

W oparciu o obowiązujące w jednostkach Grupy Kapitałowej Chemoservis-Dwory, regulaminy wynagradzania pracownicy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych.

Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika.

Nagrody jubileuszowe zalicza się do innych długoterminowych świadczeń pracowniczych, natomiast odprawy emerytalne zalicza się do programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Rezerwę na nagrody jubileuszowe oraz na odprawy emerytalne, które zostaną wypłacone w przyszłości, Spółka tworzy w oparciu o wycenę aktuarialną przy wykorzystaniu metody Prognozowanych Uprawnień Jednostkowych (ang. Projected Unit Credit) w celu przypisania kosztów do okresów, których dotyczą.

Wysokość rezerw na świadczenia pracownicze z tytułu nagród jubileuszowych i odpraw emerytalnych odpowiadająca wartości bieżącej tych zobowiązań na koniec każdego roku sprawozdawczego jest szacowana przez niezależnego aktuarium i przeszacowywana w przypadku wystąpienia istotnych przesłanek mających wpływ na ich wysokość. Ujęte rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem m.in. rotacji zatrudnienia, planowanego wzrostu poziomu wynagrodzeń i dotyczą okresu do dnia kończącego rok sprawozdawczy.

Zyski i straty aktuarialne:

- od świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ujmuje się (wraz z podatkiem odroczonym) w składnikach pozostałych całkowitych dochodów,
- od pozostałych świadczeń pracowniczych, w tym nagród jubileuszowych, ujmuje się w sprawozdaniu z zysku lub straty.

1.6.3.24.2 Rezerwa na ryzyko gospodarcze (w tym: roszczenia sporne)

Rezerwa na ryzyko gospodarcze (w tym na roszczenia sporne) jest tworzona po uwzględnieniu wszystkich dostępnych informacji, w tym opinii niezależnych ekspertów, na dzień sprawozdawczy. Jeżeli, biorąc pod uwagę wszystkie fakty i okoliczności, występowanie obowiązku dzień sprawozdawczy jest bardziej prawdopodobne niż jego brak, Spółka tworzy rezerwy (pod warunkiem, że pozostałe kryteria ujęcia rezerwy zostały spełnione).

Jeżeli występowanie obowiązku na dzień sprawozdawczy jest mało prawdopodobne, Spółka ujawnia informację o zobowiązaniu warunkowym, chyba, że prawdopodobieństwo wpływu korzyści ekonomicznych związanych z wypełnieniem tego obowiązku jest znikome.

1.6.3.24.3 Rezerwa na naprawy gwarancyjne

Rezerwę na naprawy gwarancyjne tworzy się na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji dobrego wykonania, których kwotę można w wiarygodny sposób oszacować i w wysokości porównywalnej do kosztów napraw gwarancyjnych poniesionych w latach ubiegłych.

1.6.3.25 Zobowiązania

Zobowiązania stanowią obecny, wynikający ze zdarzeń przeszłych obowiązek, którego wypełnienie, według oczekiwań, spowoduje wypływ ze Spółki środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

W zobowiązaniach ujmuje się:

- zobowiązania z tytułu kredytów, dłużnych papierów wartościowych, pożyczek i leasingu finansowego,
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług,
- pozostałe zobowiązania finansowe,
- pozostałe zobowiązania niefinansowe

Na dzień sprawozdawczy wszystkie zobowiązania z tytułu dostaw i usług, niezależnie od umownego terminu ich zapłaty oraz inne zobowiązania o dacie zapadalności w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako zobowiązania krótkoterminowe.

Zobowiązania o dacie zapadalności powyżej 12 miesięcy, inne niż zobowiązania z tytułu dostaw i usług, ujmuje się jako zobowiązania długoterminowe.

Zobowiązania wycenia się na dzień sprawozdawczy według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu) z wyjątkiem:

- krótkoterminowych zobowiązań, które wyceniane są w kwocie wymagalnej zapłaty. Wartość księgowa tych zobowiązań odpowiada w przybliżeniu wartości ich amortyzowanego kosztu ustalanego przy wykorzystaniu efektywnej stopy procentowej.
- zobowiązań, których uregulowanie zgodnie z umową następuje przez wydanie innych niż środki pieniężne aktywów finansowych lub wymiany na instrumenty finansowe – które wycenia się według wartości godziwej.

1.6.3.26 Leasing

Na mocy umowy leasingu leasingodawca przekazuje leasingobiorcy prawo do używania składnika aktywów przez uzgodniony okres, w zamian za opłatę lub serię opłat. Do umów leasingu zalicza się w szczególności umowy najmu i dzierżawy zawarte na czas określony oraz umowy nazwane w kodeksie cywilnym.

Umowy przenoszące zasadnicze ryzyka i korzyści związane z przedmiotem leasingu z leasingodawcy na leasingobiorcę traktuje się jako umowy leasingu finansowego. Składnik aktywów będący przedmiotem takiej umowy zalicza się do aktywów leasingobiorcy.

Pozostałe umowy o podobnym charakterze, ale nie przenoszące zasadniczych ryzyk i korzyści związanych z przedmiotem leasingu na leasingobiorcę uznaje się za umowy leasingu operacyjnego. Przedmiot takiej umowy pozostaje nadal w majątku leasingodawcy.

Przekazanie zasadniczych ryzyk i korzyści w przypadku umowy leasingu finansowego dokonuje się poprzez:

- przekazanie prawa własności przed lub w momencie zakończenia umowy,
- określenie okresu leasingu tak, że pokrywa on większą część ekonomicznego okresu użytkowania składnika aktywów, nawet jeżeli tytuł prawny nie ulega przeniesieniu,

- umożliwienie leasingobiorcy zakupu składnika aktywów za cenę, która – według przewidywań – będzie na tyle niższa od wartości godziwej ustalonej na dzień, gdy prawo zakupu składnika będzie mogło zostać zrealizowane, iż w chwili rozpoczęcia leasingu istnieje wystarczająca pewność, że leasingobiorca skorzysta z tego prawa,
- ustalenie wartości bieżącej (zdyskontowanej) minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu w przybliżeniu do wartości godziwej przedmiotu leasingu,
- specjalistyczny charakter przedmiotu leasingu, który determinuje fakt, że tylko leasingobiorca może z niego skorzystać bez dokonywania w nich większych modyfikacji.

Przedmiot leasingu finansowego ujmuje się w rzeczowych aktywach trwałych lub wartościach niematerialnych z dniem rozpoczęcia leasingu według niższej z dwóch kwot: wartości godziwej przedmiotu leasingu lub sumy bieżącej (zdyskontowanej) minimalnych opłat leasingowych, stanowiących bieżącą sumę opłat wnoszonych w trakcie leasingu, do których leasingodawca jest lub może być obowiązany. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w bilansie w pozycji Zobowiązania długoterminowe lub krótkoterminowe z tytułu leasingu finansowego.

Opłaty leasingowe poniesione w okresie sprawozdawczym w części dotyczącej rat kapitałowych pomniejszają część kapitałową zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, pozostała część stanowiąca część odsetkową obciąża koszty finansowe okresu. Rozdzielenie opłat leasingowych na część kapitałową i część odsetkową dokonywane jest w taki sposób, aby uzyskać dla każdego okresu stałą stopę procentową w stosunku do pozostałej do spłacenia kwoty zobowiązania. Stopa ta powinna zbliżyć się do stopy procentowej leasingu tj. stopy, przy której wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych i niegwarantowanej wartości końcowej równa się sumie wartości godziwej przedmiotu leasingu oraz kosztów bezpośrednich zawarcia umowy, a jeżeli jej ustalenie nie jest możliwe, przy wukorzystaniu krańcowej stopy procentowej tj. stopy, jaką leasingobiorca musiałby zapłacić na podstawie podobnej umowy leasingowej. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie zarówno stopy procentowej leasingu, jak i krańcowej stopy procentowej, to należy przyjąć stopę procentową na dzień rozpoczęcia leasingu, przy jakiej leasingobiorca musiałby pożyczyć środki niezbędne do zakupu danego składnika aktywów, na podobny okres i przy podobnych zabezpieczeniach

Aktywa trwałe będące przedmiotem leasingu finansowego zostały wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na równi z pozostałymi składnikami rzeczowych aktywów trwałych i podlegają umorzeniu według takich samych zasad.

Zasady ustalania odpisów amortyzacyjnych i odpisów z tytułu utraty wartości przez aktywa w leasingu finansowym są spójne z zasadami stosowanymi dla aktywów będących Spółki.

Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego u leasingodawcy ujmowane są jako przychody ze sprzedaży wyrobów, a u leasingobiorcy jako koszty.

1.6.3.27   *Rozliczenia międzyokresowe bierne*

Rozliczenia międzyokresowe bierne są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za towary lub usługi, które zostały otrzymane lub wykonane, ale nie zostały opłacone, zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą, łącznie z kwotami należnymi pracownikom. Oszacowując kwoty lub termin zapłaty rozliczeń międzyokresowych biernych należy uwzględnić stopień niepewności, który na ogół jest znacznie mniejszy niż w przypadku rezerw.

Rozliczenia międzyokresowe przychodów dokonywane z zachowaniem zasady ostrożności obejmują równowartość otrzymanych lub należnych od kontrahentów środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w następnych okresach sprawozdawczych.

1.6.3.28   *Dotacje państwowe*

Przez dotację państwowe rozumie się przekazanie Spółce przez rząd, instytucję lub agencję rządową, lub inny podobny organ lokalny, krajowy lub międzynarodowy środków w zamian za spełnienie przez nią w przeszłości lub przyszłości pewnych warunków związanych z jej działalnością.

Dotacje państwowe ujmuje się w momencie, gdy istnieje wystarczająca pewność, że jednostka gospodarcza spełni warunki związane z dotacjami oraz, że dotacje będą otrzymane.

Dotacje do aktywów prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako rozliczenia międzyokresowe przychodów i ujmuje się je w systematyczny sposób jako przychód w poszczególnych okresach, aby zapewnić ich współmierność z odnośnymi kosztami, które dotacje mają w zamierzeniu kompensować. Nie zwiększają one bezpośrednio kapitału własnego.

Dotacja, która dotyczy pozycji kosztowej, wówczas jej wartość kompensuje odpowiednie koszty w momencie ich poniesienia. Nadwyżkę otrzymanej dotacji ponad wartość odpowiednich kosztów ujmuje się w pozostałych przychodach operacyjnych.

Dotacje do przychodów prezentuje się jako przychód, oddzielnie od odnośnych kosztów, które dotacje mają w zamierzeniu kompensować. Dotacje takie ujmuje się jako przychód niezależnie od tego czy zostały otrzymane w formie środków pieniężnych czy też przybierają formę redukcji zobowiązań.

1.6.3.29   *Aktywa i zobowiązania warunkowe*

Zobowiązanie warunkowe jest:

- możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, a istnienie tego obowiązku zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub nie wystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Spółki, lub
- obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu, ponieważ:
  - nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne w celu wypełnienia obowiązku lub
  - kwoty obowiązku (zobowiązania) nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie.

Do zobowiązań warunkowych zalicza się m.in.:

- gwarancje i poręczenia oraz weksle na rzecz osób trzecich, wynikające z umów,
- zobowiązania z tytułu odszkodowań za szkody powstałe w wyniku działalności gospodarczej, od spraw pozostających w postępowaniu,
- zawieszono warunkowo kary za gospodarcze korzystanie ze środowiska naturalnego,
- inne zobowiązania warunkowe wynikające z zawartych umów.

Zobowiązania warunkowe nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jednak ujawnia się je w sprawozdaniu finansowym, chyba że prawdopodobieństwo wpływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome. Zobowiązania warunkowe nabyte w drodze połączenia jednostek gospodarczych ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako rezerwy na zobowiązania.

Jako aktywa warunkowe wykazuje się kwoty wynikające z przeszłych zdarzeń, w odniesieniu do których jest prawdopodobne że w przyszłości skutkować będą wpływem do Spółki środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne, w przypadku wystąpienia lub nie wystąpienia niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Spółki. Do aktywów warunkowych Spółka zalicza m.in. dochodzone roszczenia, kwoty otrzymanych gwarancji czy należności wekslowe.

Aktywów warunkowych nie ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ może to prowadzić do ujęcia dochodu, który nigdy nie zostanie osiągnięty.

Jeżeli jednak wpływ korzyści ekonomicznych jest prawdopodobny, Spółka podaje na koniec okresu sprawozdawczego w informacji dodatkowej krótki opis rodzaju aktywów warunkowych oraz, jeśli jest to wykonalne w praktyce, szacują ich skutki finansowe, wyceniając je zgodnie z zasadami obowiązującymi przy wycenie rezerw.

Aktywa warunkowe ocenia się na bieżąco, aby upewnić się, czy sprawozdania finansowe właściwie odzwierciedlają aktualną sytuację. Jeżeli uzyskanie korzyści ekonomicznych stanie się praktycznie pewne, składnik aktywów i odnośny przychód ujmuje się w sprawozdaniu finansowym dotyczącym okresu, w którym nastąpiła zmiana. Jeżeli prawdopodobieństwo wpływu korzyści ekonomicznych będzie większe niż mniejsze, Spółka ujawni informację o istnieniu warunkowego składnika aktywów.

1.6.3.30   *Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego*

Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego są to zdarzenia, które mają miejsce pomiędzy dniem sprawozdawczym a datą zatwierdzenia sprawozdania finansowego do publikacji. Wyróżnia się dwa typy takich zdarzeń:

- zdarzenia, które dostarczają dowodów na istnienie określonego stanu na dzień sprawozdawczy, oraz
- zdarzenia, które wskazują na stan zaistniały po dniu sprawozdawczym (zdarzenia następujące po dniu sprawozdawczym niewymagające dokonania korekt).

W przypadku zdarzeń, które dostarczają dowodów na istnienie określonego stanu na dzień sprawozdawczy, Spółka dokonuje korekty w sprawozdaniu finansowym oraz podaje okoliczności zdarzenia, które spowodowało tą korektę. Jeżeli miało miejsce zdarzenie, które wskazuje na stan zaistniały po dniu sprawozdawczym, Spółka ujawnia informację o nim w sprawozdaniu finansowym, opisując okoliczności zdarzenia i jego szacowany wpływ na składniki sprawozdań, jeżeli można go wiarygodnie wycenić.

1.6.3.31   *Transakcje z podmiotami powiązanymi*

Spółka prezentuje aktywa i pasywa oraz przychody ze sprzedaży i koszty z uwzględnieniem pozycji związanych z podmiotami powiązanymi.

Podmiot uznaje się za powiązany bezpośrednio z jednostką, jeżeli

- a) podmiot bezpośrednio lub poprzez jednego lub więcej pośredników:
  - sprawuje kontrolę nad jednostką lub podlega kontroli przez tę samą jednostkę (dotyczy jednostek dominujących, jednostek zależnych i jednostek zależnych w ramach tej samej grupy kapitałowej),
  - posiada udziały w jednostce dającej mu możliwość znaczącego wpływania na jednostkę lub,
  - sprawuje współkontrolę nad jednostką.
- b) podmiot jest jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem dla jednostki albo obie jednostki są wspólnymi przedsięwzięciami tej samej strony trzeciej
- c) podmiot jest wspólnikiem przedsięwzięcia, w którym jednostka jest wspólnikiem,
- d) podmiot jest członkiem kluczowego personelu kierowniczego jednostki lub jednostki dominującej,
- e) podmiot jest bliskim członkiem rodziny osoby, o której mowa w punkcie a) lub d),
- f) podmiot jest jednostką kontrolowaną, współkontrolowaną bądź jednostką, na którą znacząco wpływa lub posiada znaczącą ilość głosów, bezpośrednio albo pośrednio, osoba, o której mowa w punktach d) lub e),

- g) podmiot jest członkiem tej samej grupy kapitałowej, co jednostka
- h) podmiot jest programem świadczeń po okresie zatrudnienia skierowanym do pracowników jednostki lub do innej dowolnej jednostki będącej podmiotem powiązany w stosunku do tej jednostki.

Spółka w zakresie identyfikacji podmiotów powiązanych prezentuje jednostki, dla których jednostka dominująca jest udziałowcem oraz podmioty, od których jednostka dominująca jest zależna, zarówno w sposób pośredni, jak i bezpośredni.

Związki pomiędzy jednostkami dominującymi a ich jednostkami zależnymi ujawnia się niezależnie od faktu, czy pomiędzy podmiotami powiązany miały miejsce transakcje i niezależnie od tego, czy te transakcje są odpłatne.

Jeżeli pomiędzy podmiotami powiązany miały miejsce transakcje Spółka ujawnia informacje dotyczące istoty związku pomiędzy podmiotami powiązany oraz wszelkie informacje dotyczących transakcji i nierozliczonych sald należności i zobowiązań niezbędnych dla zrozumienia potencjalnego wpływu tego związku na sprawozdanie finansowe.

Informacje ujawniane w sprawozdaniach finansowych zawierają odrębnie dla każdej kategorii podmiotów powiązany:

- a) kwotę transakcji,
- b) wysokość nierozliczonych sald należności i zobowiązań oraz:
  - i. ich warunki łącznie z informacją dotyczącą sposobu ich zabezpieczenia i sposobu w jaki zostaną one rozliczone,
  - ii. szczegóły dotyczące wszelkich udzielonych bądź otrzymanych gwarancji,
- c) odpisy aktualizujące należności wątpliwe,
- d) koszt ujęty w ciągu okresu sprawozdawczego dotyczący należności nieściągalnych lub wątpliwych od podmiotów powiązany.

1.6.4 Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Sporządzenie sprawozdania finansowego wymaga dokonania przez Zarząd Spółki pewnych szacunków i założeń, które znajdują odzwierciedlenie w tym sprawozdaniu oraz w dodatkowych informacjach i objaśnieniach do tego sprawozdania. Rzeczywiste wyniki mogą się różnić od tych szacunków. Szacunki te dotyczą między innymi utworzonych rezerw i odpisów aktualizujących, rozliczeń międzyokresowych, przyjętego okresu użytkowania ekonomicznego środków trwałych oraz zobowiązań i należności warunkowych.

1.7 Różnice pomiędzy danymi ujawnionymi w sprawozdaniu finansowym a uprzednio sporządzonymi i opublikowanymi sprawozdaniami finansowymi

Nie wprowadzono zmian do sprawozdań uprzednio sporządzonych i opublikowanych.

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

2 NOTY O SEGMENTACH OPERACYJNYCH

Zasady rachunkowości zastosowane w segmentach operacyjnych są spójne z polityką rachunkowości Spółki. Wyniki segmentów operacyjnych oraz funkcji korporacyjnych to wyniki wygenerowane bez alokacji przychodów i kosztów finansowych oraz kosztów z tytułu podatku dochodowego. Zarząd CHEMOSERVIS-DWORY S.A. ocenia wyniki finansowe segmentów na podstawie wyniku z działalności operacyjnej segmentu i decyduje o przydziale zasobów.

Przychody z transakcji z podmiotami zewnętrznymi i transakcje między segmentami realizowane są na warunkach rynkowych. Przychody zewnętrzne segmentu przedstawiane Zarządowi są wyceniane w sposób spójny z zastosowanym w sprawozdaniu z zysku lub straty i pozostałych całkowitych dochodów.

2.1 Przychody, koszty i wyniki finansowe segmentów operacyjnych

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
SEGMENT A - UTRZYMANIE RUCHU		
Przychody ze sprzedaży	7 116 669,88	17 722 433,36
Koszt własny sprzedaży	6 971 938,85	17 048 597,46
Wynik na działalności segmentu	144 731,03	673 835,90
SEGMENT B - REMONT URZĄDZEŃ I APARATURY		
Przychody ze sprzedaży	5 195 077,75	8 655 402,54
Koszt własny sprzedaży	5 127 876,86	7 991 313,59
Wynik na działalności segmentu	67 200,89	664 088,95
SEGMENT C - OBRÓBKA SKRAWANIEM		
Przychody ze sprzedaży	1 654 449,18	2 329 316,02
Koszt własny sprzedaży	1 412 675,48	2 133 458,52
Wynik na działalności segmentu	241 773,70	195 857,50
SEGMENT D - ROBOTY BUDOWLANO-MONTAŻOWE		
Przychody ze sprzedaży	24 088 728,02	37 991 692,14
Koszt własny sprzedaży	42 668 097,57	34 370 537,76
Wynik na działalności segmentu	-18 579 369,55	3 621 154,38
SEGMENT E - POZOSTAŁE		
Przychody ze sprzedaży	768 728,41	942 365,89
Koszt własny sprzedaży	759 396,02	344 497,21
Wynik na działalności segmentu	9 332,39	597 868,68
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	503 417,67	633 454,33
Koszt własny sprzedaży towarów i materiałów	491 429,67	605 713,23
Wynik na sprzedaży towarów i materiałów	11 988,00	27 741,10
Razem przychody	39 327 070,91	68 274 664,28
Razem koszty	57 431 414,45	62 494 117,77
Razem wynik na sprzedaży	-18 104 343,54	5 780 546,51
Koszty ogólne segmentów	4 009 013,03	4 540 543,78
Pozostałe przychody operacyjne	113 182,01	97 188,32
Pozostałe koszty operacyjne	3 566 151,32	8 574,17
Wynik na działalności finansowej	-34 491 558,34	3 144 252,67
Zysk przed opodatkowaniem	-60 057 884,22	4 472 869,55
Podatek dochodowy	-2 504 621,00	875 615,00
Zysk netto	-57 553 263,22	3 597 254,55

2.2 Informacje o wiodących klientach

Nazwa odbiorcy	okres sprawozdawczy		okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) %	(badany) %
	wartość sprzedaży		udział % w sprzedaży	
Klient A	8 499 289,56	32 134 547,75	22%	47%
Klient B	-1 815 056,84	22 683 194,76	-5%	33%
Klient C	4 525 479,56	0,00	12%	0%
Klient D	15 888 719,76	956 343,04	40%	1%
pozostali klienci	12 228 638,87	12 500 578,73	31%	19%
Razem przychody ze sprzedaży	39 327 070,91	68 274 664,28	100%	100%

3 NOTY DO SPRAWOZDANIA Z ZYSKU LUB STRATY

3.1 Przychody ze sprzedaży

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Sprzedaż krajowa:	37 270 332,44	67 638 036,55
Produkty	0,00	0,00
Usługi	36 767 351,73	67 005 272,99
Utrzymanie ruchu	7 114 240,88	17 722 433,36
Remont urządzeń i aparatury	5 191 551,33	8 655 402,54
Obróbka skrawaniem	610 449,18	1 698 116,02
Roboty budowlano-montażowe	23 082 454,97	37 992 382,91
Pozostałe	768 655,37	936 938,16
Towary	0,00	0,00
Materiały	503 417,67	633 454,33
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-436,96	-690,77
Sprzedaż zagraniczna:	2 056 738,47	636 627,73
Produkty	0,00	0,00
Usługi	2 063 395,38	636 627,73
Utrzymanie ruchu	2 429,00	0,00
Remont urządzeń i aparatury	3 546,53	0,00
Obróbka skrawaniem	1 044 000,00	631 200,00
Roboty budowlano-montażowe	1 012 909,85	0,00
Pozostałe	510,00	5 427,73
Towary	0,00	0,00
Materiały	0,00	0,00
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-6 656,91	0,00
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	39 327 070,91	68 274 664,28
<i>- w tym: od jednostek powiązanych</i>	2 269 356,78	1 304 604,99

3.2 Koszty działalności operacyjnej

3.2.1 Koszt własny sprzedaży

Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług
 Koszt sprzedanych towarów i materiałów
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów

okres sprawozdawczy	
za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
(badany)	(badany)
PLN	PLN
56 939 984,78	61 888 404,54
491 429,67	605 713,23
57 431 414,45	62 494 117,77

3.2.2 Koszty według rodzaju

Zużycie materiałów i energii
 Usługi obce
 Świadczenia pracownicze
 Amortyzacja
 Podatki i opłaty
 Pozostałe
Koszty rodzajowe
 Odpisy aktualizujące należności
 Odpisy aktualizujące zapasy
 Zmiana stanu zapasów
 Świadczenia na własne potrzeby
Koszty operacyjne
 Koszty sprzedaży
 Koszty ogólnego zarządu
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług
 Koszt sprzedanych towarów i materiałów
 Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów
- w tym: od jednostek powiązanych

okres sprawozdawczy	
za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
(badany)	(badany)
PLN	PLN
10 207 201,95	18 083 615,29
26 635 429,77	27 618 006,67
13 061 643,51	18 951 850,18
649 284,48	714 552,36
718 363,87	866 573,44
491 374,09	1 176 695,28
51 763 297,67	67 411 293,22
177 568,58	0,00
-1 419,06	9 608,23
9 224 047,20	-712 194,37
-11 293,00	-99 288,91
61 152 201,39	66 609 418,17
-980 100,15	-864 356,09
-3 028 912,88	-3 676 187,69
57 143 188,36	62 068 874,39
491 429,67	605 713,23
203 203,58	180 469,85
57 431 414,45	62 494 117,77
6 312 538,38	8 334 643,79

3.2.3 Koszty świadczeń pracowniczych

Wynagrodzenia
 Przyszłe świadczenia
 Ubezpieczenia społeczne
 Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników
Koszty świadczeń pracowniczych

okres sprawozdawczy	
za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
(badany)	(badany)
PLN	PLN
10 310 387,46	14 894 948,04
0,00	0,00
1 883 316,31	2 788 053,78
867 939,74	1 268 848,36
13 061 643,51	18 951 850,18

3.3 Pozostałe przychody i koszty operacyjne

3.3.1 Pozostałe przychody operacyjne

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	40 564,90	0,00
Refakturowanie	24,00	7 200,00
Kary i odszkodowania	9 903,77	7 708,24
otrzymane odszkodowania od firm ubezpieczeniowych	9 656,61	3 772,24
zwrot zasądzonych kosztów sądowych, opłat komorniczych, opłat sądowych	0,00	3 886,00
pozostałe odszkodowania	197,16	0,00
kary umowne	50,00	50,00
Nadwyżki inwentaryzacyjne	8,81	88,43
Wynagrodzenie płatnika	1 285,00	3 876,00
Sprzedaż złomu i odpadów	56 741,50	78 066,16
Zwrot VAT z zagranicy	4 523,92	0,00
Pozostałe	130,11	249,49
Pozostałe przychody operacyjne	113 182,01	97 188,32

3.3.2 Pozostałe koszty operacyjne

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Utworzenie rezerw	3 280 000,00	0,00
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności	198 000,00	0,00
Koszty z tytułu szkód, awarii, odszkodowań	66 838,75	4 072,24
naprawa środków trwałych z polis ubezpieczeniowych	0,00	3 772,24
odszkodowania	62 215,07	0,00
koszty usuwania szkód, awarii	4 573,68	0,00
kary umowne	50,00	300,00
Koszty sądowe	20 637,00	4 077,00
Koszty komornicze	0,00	135,58
Nieumorzona część zlikwidowanych środków trwałych	240,05	77,18
Należności spisane w koszty	29,52	0,00
Niedobory inwentaryzacyjne	23,88	196,56
Pozostałe	382,12	15,61
Pozostałe koszty operacyjne	3 566 151,32	8 574,17

3.4 Przychody i koszty finansowe netto

3.4.1 Przychody finansowe

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Odsetki	1 779 698,33	1 113 762,16
Z tytułu udzielonych pożyczek	1 635 821,70	1 097 066,30
<i>od jednostek powiązanych</i>	1 633 269,49	1 097 066,30
<i>od pozostałych jednostek</i>	2 552,21	0,00
Pozostałe odsetki	143 876,63	16 695,86
<i>od jednostek powiązanych</i>	129 007,84	0,00
<i>od pozostałych jednostek</i>	14 868,79	16 695,86
odsetki od środków na lokatach bankowych	14 868,62	13 464,39
odsetki od środków na rachunkach bankowych	0,17	1,27
odsetki od wadium	0,00	165,52
odsetki za nieterminowe regulowanie należności	0,00	3 064,68
Dywidendy	965 234,99	1 394 043,83
<i>od jednostek zależnych</i>	986 275,94	1 435 567,80
zysk/strata z tytułu różnic kursowych	-21 040,95	-41 523,97
Zysk ze zbycia akcji, udziałów i innych papierów wartościowych	0,00	3 511 140,00
<i>jednostek powiązanych</i>	0,00	2 811 440,00
<i>pozostałych jednostek</i>	0,00	699 700,00
Wycena papierów dłużnych według skorygowanej ceny nabycia	499 965,01	0,00
Wynik na transakcji sprzedaży wierzytelności	0,00	26 607,95
Wynagrodzenie za poręczenia finansowe	96 211,90	47 619,35
Przychody finansowe	3 341 110,23	6 093 173,29

3.4.2 Koszty finansowe

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Odsetki	1 797 846,41	1 890 424,92
Z tytułu kredytów	110 302,01	181 629,03
<i>od jednostek powiązanych</i>	0,00	0,00
<i>od pozostałych jednostek</i>	110 302,01	181 629,03
Z tytułu pożyczek	92 401,72	54 542,13
<i>od jednostek powiązanych</i>	29 927,89	42 092,54
<i>od pozostałych jednostek</i>	62 473,83	12 449,59
Pozostałe odsetki	1 595 142,68	1 654 253,76
<i>od jednostek powiązanych</i>	0,00	0,00
<i>od pozostałych jednostek</i>	1 595 142,68	1 654 253,76
leasing finansowy	13 166,93	19 949,78
odsetki od obligacji zapłacone	1 492 448,61	1 633 376,59
odsetki od zobowiązań handlowych zapłacone	18 183,58	1 530,16
odsetki od zobowiązań handlowych niezapłacone	-287,15	-605,77
opłaty prolongacyjne od zobowiązań podatkowych	2 349,00	0,00
odsetki od zobowiązań podatkowych zapłacone	69 281,71	3,00
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi	741 020,69	40 576,53
Strata ze zbycia akcji, udziałów i innych papierów wartościowych	432 548,25	0,00
<i>jednostek powiązanych</i>	432 548,25	0,00
<i>pozostałych jednostek</i>	0,00	0,00
Strata ze sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych	625 692,44	0,00
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności finansowych - udzielone pożyczki, naliczone odsetki od pożyczek	6 121 572,77	0,00
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności finansowych	335 000,00	0,00
Utworzenie odpisów aktualizujących akcje i udziały w jednostkach powiązanych	26 570 220,00	0,00
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość aktywów długoterminowych - nieruchomości inwestycyjne	0,00	320 064,75
Wycena wyemitowanych papierów dłużnych według skorygowanej ceny nabycia	844 473,87	222 214,99
Prowizja od kredytu bankowego, opłaty manipulacyjne, koszty uruchomienia kredytu	36 477,06	38 689,35
Prowizja od pożyczki	0,00	2 070,00
Koszty nabycia udziałów w jednostkach powiązanych	0,00	50 096,00
Koszty emisji dłużnych papierów wartościowych	0,00	210 839,50
Koszty usług maklerskich	0,00	16 717,50
Koszty faktoringu	15 920,00	0,00
Koszty egzekucyjne z tytułu niezapłaconych zobowiązań budżetowych	85 026,90	0,00
Koszty ustanowienia zabezpieczenia emisji obligacji serii B	195 766,00	156 887,00
Koszty pośrednictwa finansowego	29 850,00	0,00
Pozostałe	1 254,18	340,08
Koszty finansowe	37 832 668,57	2 948 920,62

3.5 Podatek dochodowy

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Obciążenia podatkowe ujęte w sprawozdaniu z zysku lub straty		
Podatek dochodowy bieżący	-2 504 621,00	875 615,00
Podatek odroczoney	0,00	27 892,00
Podatek odroczoney ujęty w pozostałych całkowitych dochodach	-2 504 621,00	847 723,00
Podatek odroczoney ujęty w pozostałych całkowitych dochodach	-1 131,00	30 623,00
Instrumenty zabezpieczające	0,00	0,00
Wycena nieruchomości inwestycyjnej do wartości godziwej na moment przeklasyfikowania	0,00	0,00
Zyski i straty aktuarialne	-1 131,00	30 623,00
Podatek dochodowy	-2 505 752,00	906 238,00

3.5.1 Podatek dochodowy bieżący

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Zysk / (Strata) przed opodatkowaniem	-60 057 884,22	4 472 869,55
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	32 577 581,98	10 249 329,15
Koszty podatkowe nie zaliczone do kosztów rachunkowych	2 214 766,08	2 711 316,53
Przychody księgowo nie zaliczane do podatkowych	-18 911 627,19	12 202 285,82
Przychody podatkowe nie zaliczone do księgowych	588 710,72	338 206,07
Odliczenie od dochodu (strata podatkowa, darowizny)	0,00	0,00
Podstawa opodatkowania	-10 194 731,00	146 802,00
Podatek dochodowy bieżący (19%)	0,00	27 892,00
Odliczenia od podatku (podatek od dywidendy)	0,00	0,00
Podatek dochodowy bieżący do zapłaty	0,00	27 892,00
Zamiana stanu aktywu z tytułu odroczonego podatku dochodowego	823 501,00	-725 121,00
Zamiana stanu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-3 328 122,00	1 572 844,00
Podatek dochodowy odroczoney	-2 504 621,00	847 723,00
Podatek dochodowy stanowiący zobowiązanie wykazany w sprawozdaniu z zysku lub straty	-2 504 621,00	875 615,00

3.5.2 Różnice pomiędzy kwotą podatku wykazanego w sprawozdaniu z zysku lub straty a kwotą obliczoną według stawki od zysku przed opodatkowaniem

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Zysk / (strata) przed opodatkowaniem wynikający ze sprawozdania z zysku lub straty	-60 057 884,22	4 472 869,55
Obowiązująca stawka podatku	19%	19%
Podatek dochodowy wyliczony według obowiązującej stawki podatku	-11 410 998,00	849 845,00
Efekt podatkowy następujących pozycji:		
- koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	5 768 935,02	1 432 222,40
- przychody niestanowiące przychodów podatkowych	3 705 064,20	-2 254 175,15
- inne korekty	-567 622,22	847 722,75
Podatek dochodowy wykazany w sprawozdaniu z zysku lub straty	-2 504 621,00	875 615,00
Efektywna stawka podatku	0%	20%

3.5.3 Podatek odroczony
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	Początek okresu	Podatek odroczony ujęty		Podatek odroczony ujęty		Koniec okresu
	01.01.2017	w sprawozdaniu z zysku lub straty	zmniejszenia	w pozostałych całkowitych dochodach	zmniejszenia	31.12.2017
	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego						
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	5 021,00	629,00	898,00	0,00	0,00	4 752,00
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne	110 136,00	3 891 995,00	2 079 808,00	0,00	0,00	1 922 323,00
Niezrealizowane różnice kursowe	0,00	187 938,00	35 597,00	0,00	0,00	152 341,00
Wycena kontraktów długoterminowych	3 297 884,00	41 996 174,00	44 748 692,00	0,00	0,00	545 366,00
Rezerwy na świadczenia pracownicze	132 699,00	397,00	35 639,00	0,00	0,00	97 457,00
Straty aktuarialne	0,00	0,00	0,00	1 131,00	0,00	1 131,00
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 545 740,00	46 077 133,00	46 900 634,00	1 131,00	0,00	2 723 370,00

	Początek okresu	Podatek odroczony ujęty		Podatek odroczony ujęty		Koniec okresu
	01.01.2016	w sprawozdaniu z zysku lub straty	zmniejszenia	w pozostałych całkowitych dochodach	zmniejszenia	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego						
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	96 848,00	1 826,00	93 653,00	0,00	0,00	5 021,00
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne	299 510,00	233 559,00	422 933,00	0,00	0,00	110 136,00
Strata podatkowa	0,00	1 199 248,00	1 199 248,00	0,00	0,00	0,00
Wycena kontraktów długoterminowych	2 282 279,00	10 404 202,00	9 388 597,00	0,00	0,00	3 297 884,00
Rezerwy na świadczenia pracownicze	141 260,00	22 049,00	30 610,00	0,00	0,00	132 699,00
Straty aktuarialne	722,00	0,00	722,00	0,00	0,00	0,00
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 820 619,00	11 860 884,00	11 135 763,00	0,00	0,00	3 545 740,00

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	Początek okresu	Podatek odroczonej ujęty w sprawozdaniu z zysku lub straty		Podatek odroczonej ujęty w pozostałych całkowitych dochodach		Koniec okresu
	01.01.2017	zwiększenia	zmniejszenia	zwiększenia	zmniejszenia	31.12.2017
	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego						
Wycena kontraktów długoterminowych	3 512 471,00	38 192 768,00	41 705 239,00	0,00	0,00	0,00
Różnica pomiędzy bieżącą wartością księgową, a podatkową środków trwałych	28 299,00	21 085,00	28 204,00	0,00	0,00	21 180,00
Niezrealizowane różnice kursowe	15 731,00	83 744,00	69 042,00	0,00	0,00	30 433,00
Leasing finansowy traktowany jako operacyjny w przepisach podatkowych	67 374,00	10 923,00	24 686,00	0,00	0,00	53 611,00
Zyski aktuarialne	30 623,00	0,00	30 623,00	0,00	0,00	0,00
Naliczone odsetki	47 911,00	291 682,00	165 523,00	0,00	0,00	174 070,00
Pozostałe	0,00	552 611,00	457 618,00	0,00	0,00	94 993,00
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 702 409,00	39 152 813,00	42 480 935,00	0,00	0,00	374 287,00

	Początek okresu	Podatek odroczonej ujęty w sprawozdaniu z zysku lub straty		Podatek odroczonej ujęty w pozostałych całkowitych dochodach		Koniec okresu
	01.01.2016	zwiększenia	zmniejszenia	zwiększenia	zmniejszenia	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego						
Wycena kontraktów długoterminowych	1 954 765,00	10 678 547,00	9 120 841,00	0,00	0,00	3 512 471,00
Różnica pomiędzy bieżącą wartością księgową, a podatkową środków trwałych	19 014,00	15 447,00	6 162,00	0,00	0,00	28 299,00
Niezrealizowane różnice kursowe	20 532,00	30 440,00	35 241,00	0,00	0,00	15 731,00
Leasing finansowy traktowany jako operacyjny w przepisach podatkowych	65 968,00	15 425,00	14 019,00	0,00	0,00	67 374,00
Zyski aktuarialne	0,00	0,00	0,00	30 623,00	0,00	30 623,00
Naliczone odsetki	2 779,00	143 699,00	98 567,00	0,00	0,00	47 911,00
Pozostałe	35 884,00	0,00	35 884,00	0,00	0,00	0,00
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 098 942,00	10 883 558,00	9 310 714,00	30 623,00	0,00	3 702 409,00

4 NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

4.1 Rzeczowe aktywa trwałe

	stan na dzień	
	31.12.2017 (badany) PLN	31.12.2016 (badany) PLN
Grunty	0,00	0,00
Budynki i budowle	5 742 530,33	5 881 799,45
Urządzenia techniczne i maszyny	1 115 147,65	1 373 675,88
Środki transportu i pozostałe	381 284,87	469 342,58
Środki trwałe w budowie	224 506,33	0,00
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	7 463 469,18	7 724 817,91

4.1.1 Zmiany stanu rzeczowych aktywów trwałych wg grup rodzajowych

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie	Razem
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
01.01.2017 - 31.12.2017 (badany)						
Wartość księgową brutto:						
Stan na początek okresu sprawozdawczego 2017	0,00	6 938 636,82	4 060 911,96	2 454 233,83	0,00	13 453 782,61
Zwiększenia – nakłady	0,00	0,00	40 972,39	112 438,36	224 506,33	377 917,08
Zwiększenia - pozostałe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Reklasyfikacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zmniejszenia - sprzedaż	0,00	0,00	0,00	239 611,29	0,00	239 611,29
Zmniejszenia - likwidacja	0,00	0,00	19 265,51	7 693,69	0,00	26 959,20
Stan na koniec okresu sprawozdawczego 2017	0,00	6 938 636,82	4 082 618,84	2 319 367,21	224 506,33	13 565 129,20
Umorzenie, odpisy aktualizujące i rozliczone dotacje państwowe						
Stan na początek okresu sprawozdawczego 2017	0,00	1 056 837,37	2 687 236,08	1 984 891,25	0,00	5 728 964,70
Amortyzacja	0,00	139 269,12	312 638,72	181 362,21	0,00	633 270,05
Pozostałe zwiększenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Odpisy aktualizujące	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Reklasyfikacja	0,00	0,00	-13 378,15	0,00	0,00	-13 378,15
Zmniejszenia - sprzedaż	0,00	0,00	0,00	227 594,89	0,00	227 594,89
Zmniejszenia - likwidacja	0,00	0,00	19 025,46	576,23	0,00	19 601,69
Stan na koniec okresu sprawozdawczego 2017	0,00	1 196 106,49	2 967 471,19	1 938 082,34	0,00	6 101 660,02

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie	Razem
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
01.01.2016 - 31.12.2016 (badany)						
Wartość księgowa brutto:						
Stan na początek okresu sprawozdawczego 2016	0,00	6 938 636,82	3 928 493,68	2 408 336,44	0,00	13 275 466,94
Zwiększenia – nakłady	0,00	0,00	138 127,76	46 222,27	0,00	184 350,03
Zwiększenia - pozostałe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Reklasyfikacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zmniejszenia - sprzedaż	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zmniejszenia - likwidacja	0,00	0,00	5 709,48	324,88	0,00	6 034,36
Stan na koniec okresu sprawozdawczego 2016	0,00	6 938 636,82	4 060 911,96	2 454 233,83	0,00	13 453 782,61
Umorzenie, odpisy aktualizujące i rozliczone dotacje państwowe						
Stan na początek okresu sprawozdawczego 2016	0,00	917 568,25	2 342 421,50	1 776 048,26	0,00	5 036 038,01
Amortyzacja	0,00	139 269,12	350 524,06	209 090,69	0,00	698 883,87
Pozostałe zwiększenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Odpisy aktualizujące	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Reklasyfikacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zmniejszenia - sprzedaż	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zmniejszenia - likwidacja	0,00	0,00	5 709,48	247,70	0,00	5 957,18
Dotacje państwowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stan na koniec okresu sprawozdawczego 2016	0,00	1 056 837,37	2 687 236,08	1 984 891,25	0,00	5 728 964,70

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie	Razem
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
01.01.2017 - 31.12.2017 (badany)						
Wartość księgowa netto:						
Stan na początek okresu sprawozdawczego 2017	0,00	5 881 799,45	1 373 675,88	469 342,58	0,00	7 724 817,91
Stan na koniec okresu sprawozdawczego 2017	0,00	5 742 530,33	1 115 147,65	381 284,87	224 506,33	7 463 469,18
01.01.2016 - 31.12.2016 (badany)						
Stan na początek okresu sprawozdawczego 2016	0,00	6 021 068,57	1 586 072,18	632 288,18	0,00	8 239 428,93
Stan na koniec okresu sprawozdawczego 2016	0,00	5 881 799,45	1 373 675,88	469 342,58	0,00	7 724 817,91

4.1.2 Zmiana stanu odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych ujmowane jest w pozostałej działalności operacyjnej.

Na dzień 31.12.2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku Spółka nie tworzyła odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości środków trwałych. Spółka nie dokonała również odwrócenia odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe w powyższych okresach sprawozdawczych.

4.2 Nieruchomości inwestycyjne

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Stan na początek okresu	2 360 218,00	2 680 282,75
Przeklasyfikowanie	0,00	0,00
Zakup	0,00	0,00
Sprzedaż	2 360 218,00	0,00
Wyceny do wartości godziwej	0,00	-320 064,75
Zwiększenia	0,00	0,00
Zmniejszenia	0,00	320 064,75
Pozostałe	0,00	0,00
Nieruchomości inwestycyjne, razem	0,00	2 360 218,00

4.2.1 Przychody i koszty związane z nieruchomościami inwestycyjnymi

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Przychody z czynszów dotyczących nieruchomości inwestycyjnych	0,00	0,00
Bezpośrednie koszty operacyjne	49 599,87	46 612,00
generujące w danym okresie przychody z czynszów	0,00	0,00
nie generujące w danym okresie przychodów z czynszów	49 599,87	46 612,00

Spółka Chemoservis-Dwory S.A. w grudniu 2017 roku sprzedała nieruchomość inwestycyjną. Poza przychodem ze sprzedaży nieruchomości, Spółka z tytułu posiadanych nieruchomości inwestycyjnych nie osiągała przychodów, Spółka ponosiła koszty związane z nieruchomością w postaci opłat za wieczyste użytkowanie (opłata roczna za 2017 rok wyniosła 40 tys. PLN) oraz podatku od nieruchomości (opłata roczna za 2017 rok wyniosła 6 tys. PLN).

4.2.2 Ustalanie wartości godziwej

	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Hierarchia wartości godziwej	
			poziom 2	poziom 3
01.01.2017 - 31.12.2017				
(badany)				
	PLN	PLN	PLN	PLN
Stan na początek okresu sprawozdawczego 2017	2 360 218,00	2 360 218,00	2 360 218,00	0,00
Stan na koniec okresu sprawozdawczego 2017	0,00	0,00	0,00	0,00
01.01.2016 - 31.12.2016				
(badany)				
	PLN	PLN	PLN	PLN
Stan na początek okresu sprawozdawczego 2016	2 680 282,75	2 680 282,75	2 680 282,75	0,00
Stan na koniec okresu sprawozdawczego 2016	2 360 218,00	2 360 218,00	2 360 218,00	0,00

Spółka wycenia nieruchomości inwestycyjne w wartości godziwej na podstawie wyceny dokonanej przez niezależnego rzeczoznawcę majątkowego. Operat szacunkowy sporządzony został w dniu 17 lutego 2017 roku.

W okresie sprawozdawczym i okresie porównawczym nie wystąpiły przesunięcia pomiędzy Poziomami 2 i 3 hierarchii wartości godziwej.

4.3 Wartości niematerialne

	stan na dzień	
	31.12.2017 (badany) PLN	31.12.2016 (badany) PLN
Wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie	0,00	0,00
Pozostałe wartości niematerialne	4 194,46	18 072,80
Oprogramowanie	4 194,46	18 072,80
Wartości niematerialne, razem	4 194,46	18 072,80

4.3.1 Zmiana stanu pozostałych wartości niematerialnych, innych niż wytworzone we własnym zakresie

	Oprogramo- wanie	Patenty, znaki towarowe i licencje	Wartość firmy	Prawa majątkowe	Pozostałe	Razem
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
01.01.2017 - 31.12.2017 (badany)						
Wartość księgowa brutto:						-
Stan na początek okresu sprawozdawczego 2017	127 473,20	0,00	0,00	0,00	0,00	127 473,20
Zwiększenia – nakłady	1 810,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 810,00
Zwiększenia - pozostałe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Reklasyfikacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zmniejszenia - sprzedaż	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zmniejszenia - likwidacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stan na koniec okresu sprawozdawczego 2017	129 283,20	0,00	0,00	0,00	0,00	129 283,20
Umorzenie, odpisy aktualizujące i rozliczone dotacje państwowe						
Stan na początek okresu sprawozdawczego 2017	109 400,40	0,00	0,00	0,00	0,00	109 400,40
Amortyzacja	2 310,19	0,00	0,00	0,00	0,00	2 310,19
Pozostałe zwiększenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Odpisy aktualizujące	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Reklasyfikacja	13 378,15	0,00	0,00	0,00	0,00	13 378,15
Zmniejszenia - sprzedaż	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zmniejszenia - likwidacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dotacje państwowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stan na koniec okresu sprawozdawczego 2017	125 088,74	0,00	0,00	0,00	0,00	125 088,74

	Oprogramo- wanie	Patenty, znaki towarowe i licencje	Wartość firmy	Prawa majątkowe	Pozostałe	Razem
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
01.01.2016 - 31.12.2016 (badany)						
Wartość księgowa brutto:						-
Stan na początek okresu sprawozdawczego 2016	123 684,20	0,00	0,00	0,00	0,00	123 684,20
Zwiększenia – nakłady	3 789,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 789,00
Zwiększenia - pozostałe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Reklasyfikacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zmniejszenia - sprzedaż	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zmniejszenia - likwidacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stan na koniec okresu sprawozdawczego 2016	127 473,20	0,00	0,00	0,00	0,00	127 473,20

**Umorzenie, odpisy aktualizujące
i rozliczone dotacje państwowe**

	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
Stan na początek okresu sprawozdawczego 2016	107 436,15	0,00	0,00	0,00	0,00	107 436,15
Amortyzacja	1 964,25	0,00	0,00	0,00	0,00	1 964,25
Pozostałe zwiększenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Odpisy aktualizujące	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Reklasyfikacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zmniejszenia - sprzedaż	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zmniejszenia - likwidacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dotacje państwowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stan na koniec okresu sprawozdawczego 2016	109 400,40	0,00	0,00	0,00	0,00	109 400,40

	Oprogramo- wanie	Patenty, znaki towarowe i licencje	Wartość firmy	Prawa majątkowe	Pozostałe	Razem
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
01.01.2017 - 31.12.2017 (badany)						
Stan na początek okresu sprawozdawczego 2017	18 072,80	0,00	0,00	0,00	0,00	18 072,80
Stan na koniec okresu sprawozdawczego 2017	4 194,46	0,00	0,00	0,00	0,00	4 194,46
01.01.2016 - 31.12.2016 (badany)						
Stan na początek okresu sprawozdawczego 2016	16 248,05	0,00	0,00	0,00	0,00	16 248,05
Stan na koniec okresu sprawozdawczego 2016	18 072,80	0,00	0,00	0,00	0,00	18 072,80

4.3.2 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartości niematerialne

Spółka w prezentowanym okresie, jak również w okresie porównawczym, nie tworzyła odpisów aktualizujących wartości niematerialne oraz nie dokonywała odwrócenia odpisów aktualizujących.

4.4 Prawa wieczystego użytkowania gruntów

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Stan na początek okresu	994 154,60	1 007 858,84
Zakup	0,00	0,00
Odpisy aktualizujące	0,00	0,00
Amortyzacja	13 704,24	13 704,24
Sprzedaż	0,00	0,00
Likwidacja	0,00	0,00
Prawo wieczystego użytkowania gruntów, razem	980 450,36	994 154,60

Na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym znajdują się obiekty związane z podstawową działalnością gospodarczą Spółki. W szczególności umiejscowione są na nich budynki i budowle, a także inne obiekty dotyczące działalności Spółki, w tym hale produkcyjne, warsztaty, budynki administracyjno-socjalne.

4.5 Akcje i udziały w jednostkach powiązanych

Nazwa Jednostki	Siedziba	Wartość bilansowa akcji / udziałów wg stanu na dzień		Udział Spółki w kapitale zakładowym (ogólnej liczbie głosów) na dzień		Podstawowa działalność
		31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	
		(badany) PLN	(badany) PLN	%	%	
Jednostki zależne						
ZE ZEN Sp. z o.o.	Dąbrowa Górnicza	0,00	3 724 320,00	100,00%	100,00%	usługi elektryczne i energetyczne
K-Protos a.s.	Kralupy nad Wełtawą Republika Czeska	9 048 000,00	23 800 000,00	100,00%	100,00%	utrzymanie ruchu na instalacjach przemysłowych
MD-proeco Sp. z o.o.	Bydgoszcz	0,00	9 709 441,25	0,00%	64,11%	gospodarka odpadami
ZBACH Sp. z o.o.	Tarnów	0,00	6 800 000,00	0,00%	66,67%	budowa aparatów przemysłowych
BALTICSERVIS Sp. z o.o.	Szczecin	0,00	100 000,00	100,00%	100,00%	utrzymanie ruchu branża morska
CHEMOS SUPPORT CENTER Sp. z o.o.	Warszawa	9 631,00	9 631,00	100,00%	100,00%	usługi związane z zarządzaniem, doradztwo gospodarcze
TG16 Sp. z o.o.	Tarnowskie Góry	1 000 000,00	0,00	100,00%	0,00%	wynajem i zarządzanie nieruchomościami
Jednostki stowarzyszone						
CHEMONT Sp. z o.o.	Oświęcim	1 000,00	5 000 000,00	40,00%	40,00%	budowa aparatów przemysłowych i chemicznych
Pozostałe jednostki powiązane						
Petro Kor Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej	Płock	0,00	0,00	16,22%	16,22%	usługi antykorozyjne i izolacyjne

4.5.1 Zmiana stanu – akcje i udziały w jednostkach powiązanych

	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Stan na początek okresu	49 143 392,25	49 717 841,25
Zwiększenia	1 000 000,00	10 099 631,00
<i>Nabycie</i>	1 000 000,00	10 099 631,00
<i>Korekty aktualizujące wartość</i>	0,00	0,00
Zmniejszenia	40 084 761,25	10 674 080,00
<i>Sprzedaż</i>	16 509 441,25	10 674 080,00
<i>Korekty aktualizujące wartość</i>	23 575 320,00	0,00
Stan na koniec okresu	10 058 631,00	49 143 392,25

Dodatkowe informacje dotyczące zastawów i hipotek Spółki przedstawiono w dalszej części sprawozdania.

4.5.2 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość akcji i udziałów w jednostkach powiązanych

Odpisy aktualizujące wartość akcji i udziałów w jednostkach zależnych na dzień 31 grudnia 2017 roku zostały utworzone w wysokości 18.576 tys. zł. W okresie sprawozdawczym za 2017 rok odpisy aktualizujące nie były odwracane. W okresie porównawczym, na dzień 31 grudnia 2016 roku odpisy aktualizujące wartość akcji i udziałów w jednostkach zależnych nie były tworzone ani odwracane.

Odpisy aktualizujące wartość udziałów w jednostkach stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2017 roku zostały utworzone w wysokości 4.999 tys. zł. W okresie sprawozdawczym za 2017 rok odpisy aktualizujące nie były odwracane. W okresie porównawczym, na dzień 31 grudnia 2016 roku odpisy aktualizujące wartość udziałów w jednostkach stowarzyszonych nie były tworzone ani odwracane.

Odpisy aktualizujące wartość udziałów w pozostałych jednostkach powiązanych na dzień 31 grudnia 2017 roku wynoszą 416 tys. zł. W okresie sprawozdawczym, jak również w porównywalnym okresie sprawozdawczym, odpisy aktualizujące wartość udziałów w pozostałych jednostkach powiązanych nie uległy zmianie.

4.6 Aktywa z tytułu podatku odroczonego

	Początek okresu 01.01.2017	Podatek odroczonego ujęty w sprawozdaniu z zysku lub straty	Podatek odroczonego ujęty w pozostałych całkowitych dochodach	Koniec okresu 31.12.2017
	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego				
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	5 021,00	-269,00	0,00	4 752,00
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne	110 136,00	1 812 187,00	0,00	1 922 323,00
Niezrealizowane różnice kursowe	0,00	152 341,00	0,00	152 341,00
Wycena kontraktów długoterminowych	3 297 884,00	-2 752 518,00	0,00	545 366,00
Rezerwy na świadczenia pracownicze	132 699,00	-35 242,00	0,00	97 457,00
Straty aktuarialne	0,00	0,00	1 131,00	1 131,00
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 545 740,00	-823 501,00	1 131,00	2 723 370,00

	Początek okresu	Podatek		Koniec okresu
	01.01.2016	odroczony ujęty w sprawozdaniu z zysku lub straty	odroczony ujęty w pozostałych całkowitych dochodach	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego				
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	96 848,00	-91 827,00	0,00	5 021,00
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne	299 510,00	-189 374,00	0,00	110 136,00
Wycena kontraktów długoterminowych	2 282 279,00	1 015 605,00	0,00	3 297 884,00
Rezerwy na świadczenia pracownicze	141 260,00	-8 561,00	0,00	132 699,00
Straty aktuarialne	722,00	-722,00	0,00	0,00
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 820 619,00	725 121,00	0,00	3 545 740,00

4.7 Pozostałe aktywa długoterminowe

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Pożyczki udzielone <i>jednostkom zależnym</i>	16 450 000,00	17 792 000,00
Aktywa finansowe	16 450 000,00	17 792 000,00
Rozliczenia międzyokresowe czynne	1 069,80	6 737,02
Aktywa niefinansowe	1 069,80	6 737,02

4.7.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów długoterminowych

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Stan na początek okresu sprawozdawczego	0,00	0,00
Utworzenie	6 121 572,77	0,00
Odwrocenie	0,00	0,00
Wykorzystanie	0,00	0,00
Stan na koniec okresu sprawozdawczego	6 121 572,77	0,00

4.7.2 Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	1 069,80	6 737,02
Koszty rozliczane w czasie	82,50	0,00
Opłata za czynności dozоровe UDT, TDT	333,50	6 101,67
Prenumerata	628,32	0,00
Licencja na oprogramowanie	25,48	635,35
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	1 069,80	6 737,02

4.8 Utrata wartości aktywów trwałych

4.8.1 Utrata wartości – wartości niematerialne

Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie nastąpiła utrata wartości wartości niematerialnych. Informacje o kwocie utworzenia oraz odwrócenia odpisów aktualizujących wartość wartości niematerialnych zostały przedstawione w nocie 4.3.

4.8.2 Utrata wartości – rzeczowe aktywa trwałe

Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie nastąpiła utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych. Informacje o kwocie utworzenia oraz odwrócenia odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych w odniesieniu do każdej grupy niefinansowych aktywów trwałych zostały przedstawione w nocie 4.1.

4.8.3 Utrata wartości – akcje i udziały w jednostkach powiązanych

Spółka Chemoservis-Dwory S.A. przeprowadziła coroczne badanie utraty wartości posiadanych na dzień 31 grudnia 2017 roku akcji i udziałów w spółkach zależnych i stowarzyszonych. Dla celów badania utraty wartości akcji i udziałów każda spółka zależna oraz stowarzyszona została potraktowana jako oddzielna jednostka generująca przepływy pieniężne.

Informacje odnośnie aktualnego stanu wartości akcji i udziałów w jednostkach powiązanych zostały przedstawione w nocie 4.5.

Utrata wartości akcji i udziałów w jednostkach zależnych

	stan na dzień	
	31.12.2017 (badany) PLN	31.12.2016 (badany) PLN
Jednostki zależne		
Stan na początek okresu sprawozdawczego	0,00	0,00
Utworzenie	18 576 320,00	0,00
Odwrócenie	0,00	0,00
Wykorzystanie	0,00	0,00
Stan na koniec okresu sprawozdawczego	18 576 320,00	0,00

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka Zależna ZE ZEN Sp. z o.o. uzyskała ujemny wynik finansowy, wobec czego zachodzą przesłanki trwałej utraty wartości udziałów w jednostce zależnej. Spółka na dzień bilansowy dokonała odpisu aktualizującego wartość udziałów w wysokości 3.724 tys. PLN.

Spółka Zależna K-Protos a.s. na dzień 31 grudnia 2017 roku uzyskała dodatni wynik finansowy, wobec czego nie zachodzą przesłanki trwałej utraty wartości udziałów w jednostce zależnej. Spółka na dzień bilansowy dokonała odpisu aktualizującego wartość akcji w wysokości 14.752 tys. PLN.

Spółka Zależna BALTICSERVIS Sp. z o.o. na dzień 31 grudnia 2017 roku uzyskała ujemny wynik finansowy, wobec czego zachodzą przesłanki trwałej utraty wartości udziałów w jednostce zależnej. Spółka na dzień bilansowy dokonała odpisu aktualizującego wartość udziałów w wysokości 100 tys. PLN.

Spółka Zależna CHEMOS SUPPORT CENTER Sp. z o.o. (poprzednia nazwa MONEA XII Sp. z o.o.) na dzień 31 grudnia 2017 roku uzyskała dodatni wynik finansowy, wobec czego nie zachodzą przesłanki trwałej utraty wartości udziałów w jednostce zależnej. Spółka na dzień bilansowy, przeprowadziła test na utratę wartości i dokonała oceny wartości ekonomicznej spółki zależnej CHEMOS SUPPORT CENTER Sp. z o.o. i stwierdziła, że nie nastąpiła trwała utrata wartości.

Utrata wartości udziałów w jednostkach stowarzyszonych

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Jednostki stowarzyszone		
Stan na początek okresu sprawozdawczego	0,00	0,00
Utworzenie	4 999 000,00	0,00
Odwrócenie	0,00	0,00
Wykorzystanie	0,00	0,00
Stan na koniec okresu sprawozdawczego	4 999 000,00	0,00

Spółka stowarzyszona CHEMONT Sp. z o.o. na dzień 31 grudnia 2017 roku uzyskała dodatni wynik finansowy, wobec czego nie zachodzą przesłanki trwałej utraty wartości udziałów w jednostce stowarzyszonej. Spółka na dzień bilansowy dokonała odpisu aktualizującego wartość udziałów w wysokości 4.999 tys. PLN, doprowadzając wartość udziałów w księgach rachunkowych Spółki do wysokości otrzymanego za nie wynagrodzenia w dniu 18 kwietnia 2018 roku.

Utrata wartości udziałów w pozostałych jednostkach powiązanych

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Pozostałe jednostki powiązane		
Stan na początek okresu sprawozdawczego	416 000,00	416 000,00
Utworzenie	0,00	0,00
Odwrócenie	0,00	0,00
Wykorzystanie	0,00	0,00
Stan na koniec okresu sprawozdawczego	416 000,00	416 000,00

4.9 Zapasy

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Materiały	195 258,17	252 724,12
Półprodukty i produkty w toku	4 187,74	76 121,37
Produkty gotowe	0,00	0,00
Towary	0,00	0,00
Części zamienne	0,00	0,00
Zapasy netto	199 445,91	328 845,49
Odpisy aktualizujące wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania	25 011,16	2 475 504,31
Zapasy brutto	224 457,07	2 804 349,80

4.9.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany)	(badany)
	PLN	PLN
Stan na początek okresu sprawozdawczego	2 475 504,31	2 465 896,08
Utworzenie	3 310,07	9 608,23
Odwrócenie	2 453 803,22	0,00
Wykorzystanie	0,00	0,00
Stan na koniec okresu sprawozdawczego	25 011,16	2 475 504,31

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość zapasów prezentowane jest w wartości sprzedanych towarów i materiałów. Na dzień 31 grudnia 2017 roku z ksiąg rachunkowych został wyksięgowany zapas wyrobów gotowych w wysokości 2.449 tys. PLN w całości objęty odpisem aktualizującym.

4.10 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany)	(badany)
	PLN	PLN
Dostawy i usługi	16 463 030,61	10 052 463,18
Aktywa finansowe	16 463 030,61	10 052 463,18
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	372 443,22	855 877,09
Zaliczki na dostawy	15 325 412,02	13 755 402,92
Pozostałe	479 154,61	287 053,65
Aktywa niefinansowe	16 177 009,85	14 898 333,66
Należności netto	32 640 040,46	24 950 796,84
Odpisy aktualizujące wartość należności	2 546 520,34	2 057 452,43
Należności brutto	35 186 560,80	27 008 249,27

4.10.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu dostaw i usług

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany)	(badany)
	PLN	PLN
Stan na początek okresu sprawozdawczego	2 044 263,50	2 044 263,50
Utworzenie	177 568,58	0,00
Odwrócenie	208 311,74	0,00
Wykorzystanie	0,00	0,00
Stan na koniec okresu sprawozdawczego	2 013 520,34	2 044 263,50

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu dostaw i usług prezentowane jest w kosztach sprzedaży w zakresie należności głównych oraz działalności finansowej w zakresie odsetek za nieterminową płatność. Na dzień 31 grudnia 2017 roku z ksiąg rachunkowych zostały wyksięgowane należności z tytułu dostaw i usług w wysokości 208 tys. PLN w całości objęte odpisem aktualizującym.

Dodatkowe informacje dotyczące należności objętych cesją przedstawiono w 4.23.

4.10.2 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość pozostałych należności

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Stan na początek okresu sprawozdawczego	13 188,93	13 188,93
Utworzenie	533 000,00	0,00
Odwrócenie	13 188,93	0,00
Wykorzystanie	0,00	0,00
Stan na koniec okresu sprawozdawczego	533 000,00	13 188,93

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość pozostałych należności prezentowane jest w pozostałych kosztach operacyjnych w zakresie należności głównych oraz w działalności finansowej w zakresie odsetek za nieterminową płatność. Na dzień 31 grudnia 2017 roku z ksiąg rachunkowych zostały wyksięgowane pozostałe należności w wysokości 13 tys. PLN w całości objęte odpisem aktualizującym.

4.10.3 Należności z tytułu dostaw i usług - o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Należności bieżące	9 604 307,85	6 014 676,29
<i>Do 1 miesiąca</i>	9 474 071,32	4 485 720,38
<i>Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy</i>	12 930,64	609 222,18
<i>Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy</i>	0,00	919 733,73
<i>Powyżej 6 miesięcy do 1 roku</i>	117 305,89	0,00
<i>Powyżej 1 roku</i>	0,00	0,00
Należności przeterminowane	8 872 243,10	6 082 050,39
Należności z tytułu dostaw i usług (brutto)	18 476 550,95	12 096 726,68
Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług	2 013 520,34	2 044 263,50
Należności z tytułu dostaw i usług (netto)	16 463 030,61	10 052 463,18

4.10.4 Należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane - z podziałem na należności niespłacone w okresie:

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Do 1 miesiąca	185 869,18	297 657,62
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 899 223,98	1 044 480,60
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	2 402 547,13	922 641,43
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	996 178,27	1 658 093,69
Powyżej 1 roku	3 388 424,54	2 159 177,05
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane (brutto)	8 872 243,10	6 082 050,39
Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane	2 013 520,34	2 044 263,50
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane (netto)	6 858 722,76	4 037 786,89

4.11 Wycena kontraktów długoterminowych

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Łączne przychody z kontraktów	87 784 523,25	71 989 628,36
<i>Przychody zafakturowane</i>	90 654 868,74	53 683 510,39
<i>Przychody doliczone metodą stopnia zaawansowania prac</i>	-2 870 345,49	18 306 117,97
Koszty dotyczące niezakończonych	100 530 456,63	65 155 023,56
Zysk ujęty w okresie z tytułu niezakończonych kontraktów	-12 745 933,38	6 834 604,80
Pozycje wykazane w bilansie:		
<i>Przefakturowania (pasywa)</i>	2 870 345,49	180 573,50
<i>Niedofakturowania (aktywa)</i>	0,00	18 486 691,47
<i>Kwoty zatrzymane tytułem kaucji gwarancyjnych</i>	12 930,64	0,00

4.12 Pozostałe aktywa finansowe krótkoterminowe

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Dłużne papiery wartościowe	9 174 965,01	0,00
Sprzedaż finansowych aktywów trwałych	4 765 625,00	1 435 660,00
Pożyczki udzielone	3 759 126,07	2 113 664,40
<i>jednostkom zależnym</i>	3 567 126,07	2 113 664,40
<i>pozostałym jednostkom</i>	192 000,00	0,00
Aktywa finansowe	17 699 716,08	3 549 324,40
Rozliczenia międzyokresowe czynne	430 454,73	378 947,30
Aktywa niefinansowe	430 454,73	378 947,30

4.13 Rozliczenia międzyokresowe

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	100 161,58	48 654,15
Ubezpieczenia majątkowe i komunikacyjne	12 220,15	12 280,19
Ubezpieczenia kontraktów	39 598,06	0,00
Ubezpieczenia OC	21 249,85	10 460,65
Prenumerata	8 389,18	6 380,94
Koszty rozliczane w czasie	11 645,73	9 789,57
Opłata roczna za czynności dozоровe UDT, TDT	5 768,17	7 034,04
Opłata za animację akcji, obligacji, agenta kalkulacyjnego	174,99	174,99
Licencje - programy	1 115,45	2 533,77
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe, w tym:	330 293,15	330 293,15
Koszty emisji nowych akcji Spółki	225 638,00	225 638,00
Opracowanie prototypu nalewaków do autocystern	104 655,15	104 655,15
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	430 454,73	378 947,30

4.14 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	stan na dzień	
	31.12.2017 (badany) PLN	31.12.2016 (badany) PLN
a) środki pieniężne w kasie i na rachunkach	2 012 457,47	207 764,57
b) lokaty bankowe	120 000,00	2 450 721,26
c) inne aktywa finansowe	0,00	0,00
Środki pieniężne	2 132 457,47	2 658 485,83
Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	1 139 112,00	0,00
Środki pieniężne na wyodrębnionym rachunku powierniczym	1 139 112,00	0,00

Spółka posiada środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania, zgromadzone na rachunku powierniczym. Zasady wpłaty i wypłaty środków pieniężnych reguluje umowa rachunku powierniczego.

Składniki środków pieniężnych i ich ekwiwalentów w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych i sprawozdaniu z sytuacji finansowej są tożsame.

4.15 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz związane bezpośrednio z nimi zobowiązania

	stan na dzień	
	31.12.2017 (badany) PLN	31.12.2016 (badany) PLN
Aktywa klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży:	1 000,00	0,00
Udziały w jednostce stowarzyszonej	1 000,00	0,00
Zobowiązania związane z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży	0,00	0,00
Udziały w jednostce stowarzyszonej	0,00	0,00
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz związane bezpośrednio z nimi zobowiązania, netto	1 000,00	0,00

W Spółce w okresie porównawczym nie wystąpiły aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży, jak również bezpośrednio z nimi powiązane zobowiązania.

4.16 Kapitał własny

4.16.1 Kapitał podstawowy

	stan na dzień	
	31.12.2017 (badany) PLN	31.12.2016 (badany) PLN
Liczba wyemitowanych akcji		
seria A: 4.740.000 szt.	3 792 000,00	3 792 000,00
seria B: 3.750.000 szt.	3 000 000,00	3 000 000,00
seria C: 2.830.000 szt.	2 264 000,00	2 264 000,00
seria D: 13.687.500 szt.	10 950 000,00	10 950 000,00
Kapitał podstawowy	20 006 000,00	20 006 000,00

Kapitał zakładowy Chemoservis-Dwory S.A. zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym wynosi na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku 20.006 tys. PLN i podzielony jest na 25 007 500 sztuk akcji zwykłych

o wartości nominalnej 0,80 PLN każda. Wyemitowane akcje są akcjami zwykłymi na okaziciela i nie są uprzywilejowane co do głosu lub dywidendy.

Każda nowa emisja akcji jest oznaczana jako kolejna seria.

Akcje wszystkich powyższych serii mają takie same prawa głosu oraz takie same prawa do dywidendy.

4.16.2 Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej wynika z nadwyżki ceny emisyjnej akcji serii C nad ich wartością nominalną w wysokości 12.200 tys. PLN oraz serii D w wysokości 24.274 tys. PLN, po potrąceniu kosztów związanych z emisjami akcji powyższych serii.

	stan na dzień	
	31.12.2017 (badany) PLN	31.12.2016 (badany) PLN
a) emisja akcji serii C powyżej ich wartości nominalnej	12 200 324,00	12 200 324,00
b) emisja akcji serii D powyżej ich wartości nominalnej	24 273 795,00	24 273 795,00
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej, razem	36 474 119,00	36 474 119,00

4.16.3 Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzony jest na podstawie odpisów z zysku przewidzianych postanowieniami aktu założycielskiego (statutem) Spółki z dnia 7 sierpnia 2007 roku oraz na podstawie uchwał podjętych przez organ zatwierdzający.

	stan na dzień	
	31.12.2017 (badany) PLN	31.12.2016 (badany) PLN
Utworzony ustawowo	1 394 190,86	1 095 966,48
Utworzony zgodnie ze statutem / umową, ponad wymaganą ustawowo (minimalną) wartość	11 937 333,96	8 507 753,62
Inny	885,48	885,48
z obniżenia kapitału zakładowego, pozostały po rozliczeniu straty z lat ubiegłych	885,48	885,48
Kapitał zapasowy, razem	13 332 410,30	9 604 605,58

4.16.4 Kapitał rezerwowy

	stan na dzień	
	31.12.2017 (badany) PLN	31.12.2016 (badany) PLN
Z podziału zysku netto z lat ubiegłych	3 499 439,19	3 499 439,19
Pokrycie straty lat ubiegłych z kapitału rezerwowego	-265 650,79	-265 650,79
Kapitał rezerwowy	3 233 788,40	3 233 788,40

4.16.5 Zyski zatrzymane

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Zysk / (Strata) netto okresu sprawozdawczego	-57 553 263,22	3 597 254,55
Pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu za bieżący okres sprawozdawczy	-4 822,28	130 550,17
Zyski zatrzymane	-57 558 085,50	3 727 804,72

4.16.6 Propozycja pokrycia straty Spółki za 2017 rok

Zarząd Spółki Chemoservis-Dwory S.A. proponuje pokryć stratę za 2017 rok kapitałem rezerwowym, kapitałem zapasowym, oraz kapitałem z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej, zgodnie z postanowieniami Statutu Spółki oraz zapisów Kodeksu Spółek Handlowych, oraz z przyszłych zysków Spółki. Zarząd Spółki wobec narastających problemów finansowych Spółki złożył w Sądzie Rejonowym dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie VIII Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych dwa wnioski: o ogłoszenie upadłości Spółki oraz o otwarcie postępowania sanacyjnego.

4.16.7 Podział zysku Spółki za 2016 rok

Na podstawie Uchwały Nr 21/2017 z dnia 29 sierpnia 2017 roku Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, podjętej w wyniku reasumpcji Uchwały Nr 8/2017 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 24 sierpnia 2017 roku, zysk netto za 2016 rok w wysokości **3.597.254,55 PLN**, postanowiono przeznaczyć na kapitał zapasowy Spółki, zysk wynikający z pozostałych całkowitych dochodów netto za 2016 rok w wysokości **130.550,17 PLN**, postanowiono przeznaczyć na kapitał zapasowy Spółki (Rep. A Nr 2036/2017; Rep. A Nr 1993/2017).

4.16.8 Polityka zarządzania kapitałem własnym

Zarządzanie kapitałem własnym prowadzone jest w skali Grupy i ma na celu zapewnienie zdolności Grupy do kontynuowania działalności przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla Akcjonariuszy, przy jednoczesnym utrzymaniu optymalnej struktury kapitału w celu obniżenia jego kosztu. Aby utrzymać lub skorygować strukturę kapitału Spółka może deklorować wypłatę dywidendy dla Akcjonariuszy, emitować nowe akcje lub sprzedawać aktywa w celu obniżenia zadłużenia.

Spółka monitoruje kapitał za pomocą wskaźnika zadłużenia. Wskaźnik ten oblicza jako stosunek zadłużenia netto do łącznej wartości kapitału. Zadłużenie netto oblicza się jako sumę kredytów i pożyczek oraz dłużnych papierów wartościowych pomniejszoną o środki pieniężne i ich ekwiwalenty. Łączną wartość kapitału oblicza się jako kapitał własny wraz z zadłużeniem netto.

Nota	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	4.17 26 336 702,71	30 540 237,34
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4.14 2 132 457,47	2 658 485,83
Zadłużenie netto	24 204 245,24	27 881 751,51
Kapitał własny ogółem	4.16 15 488 232,20	73 046 317,70
Kapitał zaangażowany (kapitał własny i zadłużenie netto)	39 692 477,44	100 928 069,21
Wskaźnik zadłużenia	60,98%	27,63%

Zmiana wskaźnika jest zgodna z działaniami podejmowanymi przez Spółkę, a wskaźnik jest na poziomie oczekiwanym przez Zarząd Spółki i odzwierciedla sytuację finansową Spółki.

4.17 Kredyty, pożyczki i dłużne papiery wartościowe

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Długoterminowe kredyty, pożyczki, dłużne papiery wartościowe	0,00	23 520 300,17
Kredyty	0,00	0,00
a) powyżej 1 roku do 3 lat	0,00	0,00
b) powyżej 3 do 5 lat	0,00	0,00
c) powyżej 5 lat	0,00	0,00
Pożyczki	0,00	0,00
a) powyżej 1 roku do 3 lat	0,00	0,00
b) powyżej 3 do 5 lat	0,00	0,00
c) powyżej 5 lat	0,00	0,00
Dłużne papiery wartościowe	0,00	23 520 300,17
a) powyżej 1 roku do 3 lat	0,00	23 520 300,17
b) powyżej 3 do 5 lat	0,00	0,00
c) powyżej 5 lat	0,00	0,00
Krótkoterminowe kredyty, pożyczki, dłużne papiery wartościowe	26 336 702,71	7 019 937,17
Kredyty	1 280 000,00	3 129 238,62
Pożyczki	5 726 230,12	500 000,00
Dłużne papiery wartościowe	19 330 472,59	3 390 698,55
Zobowiązania - kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe, razem	26 336 702,71	30 540 237,34
<i>w tym: pożyczki od jednostek powiązanych</i>	276 506,29	500 000,00

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
a) kredyty w rachunku bieżącym	0,00	2 692 238,62
b) kredyty obrotowe	0,00	0,00
c) kredyty inwestycyjne	0,00	437 000,00
d) kredyt restrukturyzacyjny	1 280 000,00	
e) pożyczki na działalność operacyjną	5 726 230,12	500 000,00
f) pożyczki na inwestycje	0,00	0,00
g) dłużne papiery wartościowe	19 330 472,59	26 910 998,72
Zobowiązania - kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe, razem	26 336 702,71	30 540 237,34
<i>w tym: pożyczki od jednostek powiązanych</i>	276 506,29	500 000,00

4.17.1 Kredyty

W roku 2017 Spółka nie zawierała nowych umów kredytowych. W dniu 5 czerwca 2017 roku została zawarta z Bankiem Millennium S.A. Uгода Nr 10560/17/DNG precyzująca zasady spłaty kredytu wynikającego z Umowy o linię wielowalutową Nr 7250/14/M/04 z dnia 22.05.2014 roku wraz z późniejszymi aneksami. Kwota kredytu w wysokości 1.739.454,48 PLN zostanie spłacona w ratach, przy czym płatność ostatniej raty kredytowej przypada na dzień 31.12.2018 roku. Zabezpieczeniem spłaty kredytu jest hipoteka na nieruchomości do wysokości 16.650 tys. PLN, oprocentowanie kredytu wyznaczono na WIBOR 1 M + 3,0 p.p. Na dzień 31 grudnia 2017 roku kwota kredytu pozostała do spłaty wynosi 1.280 tys. PLN.

W dniu 13 czerwca 2018 roku Spółka otrzymała od Banku Millennium S.A. oświadczenie z dnia 5 czerwca 2018 roku o rozwiązaniu Ugody Nr 10560/17/DNG, ze skutkiem natychmiastowym, zobowiązującym Spółkę do spłaty całości zadłużenia wobec banku. Na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego do spłaty pozostaje kwota kredytu w wysokości 988 tys. PLN.

✚ w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN)

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
PLN	1 280 000,00	3 129 238,62
EUR	0,00	0,00
USD	0,00	0,00
CZK	0,00	0,00
Kredyty	1 280 000,00	3 129 238,62

✚ według rodzaju stopy procentowej

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
WIBOR	1 280 000,00	3 129 238,62
EURIBOR	0,00	0,00
PRIBOR	0,00	0,00
LIBOR	0,00	0,00
Kredyty	1 280 000,00	3 129 238,62

Dodatkowe informacje dotyczące wartości kredytu, które były zabezpieczone aktywami Spółki przedstawiono w nocie 4.23.

4.17.2 Pożyczki

W dniu 22 lutego 2016 roku została zawarta umowa pożyczki pomiędzy Chemoservis-Dwory S.A. a Spółką Zależną Balticservis Sp. z o.o. W wyniku zawartej umowy Spółka Balticservis Sp. z o.o. udzieliła Emitentowi pożyczkę w kwocie 900 tys. PLN z terminem obowiązywania do 31 grudnia 2016 roku. Aneks nr 3 z dnia 29 grudnia 2017 roku wyznaczył nowy termin spłaty pozostałej kwoty pożyczki na dzień 30 czerwca 2018 roku. Ustalono oprocentowanie w wysokości WIBOR 3M + 4,5% p.p. Zabezpieczeniem pożyczki jest weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową. Na dzień 31 grudnia 2017 roku kwota pożyczki pozostająca do spłaty wynosi 275 tys. PLN.

W dniu 31 sierpnia 2017 roku została zawarta umowa pożyczki nr 3/2017 pomiędzy Chemoservis-Dwory S.A. a Spółką UNITED S.A. na kwotę 400.000,00 PLN z terminem obowiązywania do 31 grudnia 2017 roku. Oprocentowanie pożyczki ustalone zostało w wysokości 8% w stosunku rocznym. Zabezpieczeniem pożyczki jest weksel własny in blanco.

W dniu 6 września 2017 roku Spółka Chemoservis-Dwory S.A. zawarła ze Spółką Eviction S.A. umowę pożyczki na kwotę 927.250,00 PLN z terminem spłaty do 8 listopada 2017 roku. Oprocentowanie pożyczki ustalone zostało w wysokości 8% w stosunku rocznym. Zabezpieczeniem pożyczki jest weksel własny in blanco.

W dniu 29 września 2017 roku została zawarta umowa pożyczki nr 4/2017 pomiędzy Chemoservis-Dwory S.A. a Spółką Eviction S.A. na kwotę 500.000,00 PLN z terminem obowiązywania do 31 marca 2018 roku. Oprocentowanie pożyczki ustalone zostało w wysokości 6% w stosunku rocznym. Zabezpieczeniem pożyczki jest weksel własny in blanco. W związku z brakiem spłaty pożyczki, w dniu 6 grudnia 2017 r. został wypełniony weksel. W dniu 8 grudnia 2017 roku Spółka otrzymała od Kancelarii Adwokackiej Łukasz Wojnicki Adwokat (działa w imieniu Pożyczkodawcy) wezwanie do zapłaty weksla oraz należnych odsetek.

W dniu 2 listopada 2017 roku Spółka Chemoservis-Dwory S.A. zawarła ze Spółką Eviction S.A. umowę pożyczki Nr 5/2017 na kwotę 1.412.000,00 PLN z terminem spłaty do 31 grudnia 2018 roku. Oprocentowanie pożyczki ustalone zostało w wysokości 6% w stosunku rocznym. Zabezpieczeniem pożyczki jest weksel własny in blanco.

W dniu 2 listopada 2017 roku została zawarta umowa pożyczki nr 6/2017 pomiędzy Chemoservis-Dwory S.A. a Spółką Optimal Investment S.A. na kwotę 398.000,00 PLN z terminem obowiązywania do 31 grudnia 2018 roku. Oprocentowanie pożyczki ustalone zostało w wysokości 6% w stosunku rocznym. Zabezpieczeniem pożyczki jest weksel własny in blanco.

W dniu 4 grudnia 2017 roku Spółka Chemoservis-Dwory S.A. zawarła z Funduszem Nowych Technologii „ENTER FINTO” S.A. umowę pożyczki celowej „TECH” Nr 070889223/12/2017 na kwotę 2.000.000,00 PLN. Spłata pożyczki została rozłożona na 4 miesięczne raty odsetkowe i 8 miesięcznych rat kapitałowo odsetkowych, płatnych do 20 dnia każdego miesiąca począwszy od 20 stycznia 2018 roku do 20 grudnia 2018 roku. Pożyczka podlega oprocentowaniu w wysokości 7,2% w skali rocznej płatnym w okresach miesięcznych, w 20. dniu danego miesiąca lub w datach spłaty kapitału pożyczki. W związku z brakiem spłaty pożyczki wraz z odsetkami, w dniu 9 maja 2018 roku Spółka otrzymała wypowiedzenie umowy pożyczki celowej „TECH” Nr 070889223/12/2017 z warunkiem zawieszającym.

🇵🇱 w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN)

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
PLN	5 726 230,12	500 000,00
EUR	0,00	0,00
USD	0,00	0,00
CZK	0,00	0,00
Pożyczki	5 726 230,12	500 000,00

🇵🇱 według rodzaju stopy procentowej

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
WIBOR	276 506,29	500 000,00
EURIBOR	0,00	0,00
PRIBOR	0,00	0,00
LIBOR	0,00	0,00
Stała stopa procentowa ustalona w umowie	5 449 723,83	0,00
Pożyczki	5 726 230,12	500 000,00

W okresie objętym niniejszym rocznym sprawozdaniem finansowym, jak również po dniu sprawozdawczym wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłaty kapitału bądź odsetek z tytułu pożyczek lub naruszenia innych warunków umów pożyczek. W ramach wymienionych powyżej umów pożyczek, do dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego, spłacone zostało zadłużenie wobec podmiotu zależnego Balticservis Sp. z o.o. oraz spółki UNITED S.A. Pozostałe zadłużenie, pomimo upływu terminów płatności, z uwagi na trudną sytuację finansową Spółki, nie zostało spłacone.

4.17.3 Dłużne papiery wartościowe

według rodzaju stopy procentowej

	Obligacje o zmiennym oprocentowaniu		Obligacje o stałym oprocentowaniu		Razem	
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN
Wartość nominalna	3 033 000,00	3 533 000,00	15 139 000,00	23 064 000,00	18 172 000,00	26 597 000,00
Wartość księgowa	3 094 933,68	3 557 274,48	16 235 538,91	23 353 724,24	19 330 472,59	26 910 998,72
Termin wykupu	2018-03-06	2018-03-06	2019-03-30	2019-03-30	---	---

	Wartość	Data subskrypcji	Termin wykupu	Stopa bazowa	Marża	Rating
	PLN					
	stan na dzień 31.12.2017					
Obligacje seria A						
Wartość nominalna	3 033 000,00					
Wartość księgowa	3 094 933,68					
Wartość nominalna 1 obligacji	1 000,00	2015-03-06	2018-03-06	WIBOR6M	5,25%	-----
Ilość wyemitowanych obligacji w szt.	15 000					
Ilość obligacji pozostająca do wykupu w szt.	3 033					
Obligacje seria B						
Wartość nominalna	15 139 000,00					
Wartość księgowa	16 235 538,91					
Wartość nominalna 1 obligacji	1 000,00	2016-03-30	2019-03-30	7,50%	-----	-----
Ilość wyemitowanych obligacji w szt.	27 000					
Ilość obligacji pozostająca do wykupu w szt.	15 139					

	Wartość	Data subskrypcji	Termin wykupu	Stopa bazowa	Marża	Rating
	PLN					
		stan na dzień 31.12.2016				
Obligacje seria A						
Wartość nominalna	3 533 000,00					
Wartość księgowa	3 557 274,48					
Wartość nominalna 1 obligacji	1 000,00	2015-03-06	2018-03-06	WIBOR6M	5,25%	-----
Ilość wyemitowanych obligacji w szt.	15 000					
Ilość obligacji pozostająca do wykupu w szt.	3 533					
Obligacje seria A						
Wartość nominalna	23 064 000,00					
Wartość księgowa	23 353 724,24					
Wartość nominalna 1 obligacji	1 000,00	2016-03-30	2019-03-30	0,08	-----	-----
Ilość wyemitowanych obligacji w szt.	27 000					
Ilość obligacji pozostająca do wykupu w szt.	23 064					

✚ w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN)

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
PLN	19 330 472,59	26 910 998,72
EUR	0,00	0,00
USD	0,00	0,00
CZK	0,00	0,00
Dłużne papiery wartościowe	19 330 472,59	26 910 998,72

W dniu 3 marca 2015 roku Zarząd Spółki Chemoservis-Dwory S.A. podjął uchwałę o emisji obligacji serii A, w ilości nie większej niż 30.000 (trzydzieści tysięcy) sztuk po 1.000,00 PLN (jeden tysiąc złotych) każda, niezabezpieczonych, odsetkowych, na okaziciela, w formie zdematerializowanej. Obligacje oferowane były w formie oferty niepublicznej w rozumieniu art. 9 pkt. 3 Ustawy o obligacjach, kierowanej do indywidualnie oznaczonych adresatów. Cena emisyjna obligacji równa jest wartości nominalnej i wynosi 1.000,00 PLN. Oprocentowanie obligacji zostało ustalone na poziomie WIBOR 6M + 525 punktów bazowych. Odsetki od obligacji wypłacane są w okresach półrocznych. Wykup obligacji nastąpi w terminie 3 lat od Dnia Emisji, przypadający na dzień 6 marca 2018 roku.

W dniu 6 marca 2015 roku w oparciu o przyjęte zapisy na obligacje, Zarząd podjął Uchwałę w sprawie przydziału obligacji serii A w ilości 15.000 (piętnaście tysięcy) sztuk w łącznej wartości nominalnej 15 mln PLN (słownie: piętnaście milionów złotych). Środki finansowe z emisji obligacji zostały przekazane Spółce w dniu 6 marca 2015 roku.

W dniu 30 marca 2015 roku Zarząd Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. podjął Uchwałę Nr 193/15 o zarejestrowaniu w dniu 1 kwietnia 2015 roku obligacji serii A w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych. Na podstawie Uchwały Nr 529/2015 Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych S.A. w dniu 8 czerwca 2015 roku Zarząd Spółki postanowił wprowadzić do alternatywnego systemu obrotu na Catalyst piętnaście tysięcy sztuk obligacji serii A. Jako pierwszy dzień notowań obligacji ustalono dzień 18 czerwca 2015 roku (Uchwała Zarządu GPW S.A. Nr 575/2015 z dnia 17.06.2015 r.).

Na dzień sprawozdawczy to znaczy na dzień 31 grudnia 2017 roku stan obligacji serii A wynosi 3.033 sztuki, stanowiąc zobowiązanie o wartości nominalnej w wysokości 3.033.000,00 PLN.

W okresie od dnia 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku Emitent, w oparciu o Warunki Emisji Obligacji serii A, dokonał przedterminowego wykupu obligacji serii A, celem ich umorzenia w następujących ilościach:

- ✚ w dniu 25 stycznia 2017 roku 500 sztuk obligacji, na podstawie otrzymanych zawiadomień o wymagalności z żądaniem przedterminowego wykupu, za kwotę nominalną w wysokości 500 tys. PLN – transakcja rozliczona gotówkowo wraz z należnymi odsetkami za okres od początku czwartego okresu odsetkowego do dnia wykupu w wysokości 14 tys. PLN.

Zgodnie z Warunkami Emisji Obligacji serii A termin wykupu obligacji wraz ze spłatą odsetek za szósty okres odsetkowy przypadał na dzień 6 marca 2018 roku. W dniu 7 marca 2018 roku Emitent wypłacił całą kwotę należnych za szósty okres odsetkowy odsetek w wysokości 109 tys. PLN. W dniu 8 marca 2018 roku Emitent dokonał częściowego wykupu obligacji serii A za kwotę nominalną w wysokości 819 tys. PLN. Przedmiotowe transakcje zostały sfinansowane ze środków obrotowych Spółki. Do uregulowania pozostaje zobowiązanie z tytułu wykupu pozostałej części nominalnej obligacji w wysokości 2.214 tys. PLN. Do dnia zatwierdzenia sprawozdania Spółka nie dokonała wykupu pozostałej części nominalnej obligacji serii A.

W dniu 30 marca 2016 roku, Spółka Chemoservis-Dwory S.A. dokonała emisji 27.000 obligacji zwykłych na okaziciela serii B, o wartości nominalnej 1.000,00 PLN każda i o łącznej wartości nominalnej 27.000.000,00 PLN. Cena emisyjna jest równa wartości nominalnej Obligacji.

Obligacje są oprocentowane począwszy od dnia 31 marca 2016 r. według rocznej stopy procentowej w wysokości 7% z możliwością podwyższenia stopy procentowej o 0,5 p.p. na zasadach określonych w Warunkach Emisji. Odsetki są wypłacane w okresach półrocznych z dołu.

Termin wykupu Obligacji został określony na dzień 30 marca 2019 roku przy czym Emitentowi przysługuje uprawnienie do żądania wcześniejszego wykupu Obligacji. W takim wypadku Emitent zobowiązany będzie do zapłaty kwoty równej 100,5 % wartości nominalnej każdej Obligacji powiększonej o należne odsetki na datę wykupu Obligacji.

Obligacje są obligacjami zabezpieczonymi w następujący sposób:

- ✚ hipoteką umowną łączną ustanowioną do kwoty 40.500.000 PLN, ustanowioną na rzecz Administratora Zabezpieczeń, pełniącego funkcję administratora hipoteki w rozumieniu art. 31 ust. 4 Ustawy o Obligacjach; na nieruchomościach, dla których Sąd Rejonowy w Oświęcimiu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste o numerach: KR1E/00060659/6, KR1E/00047981/5, KR1E/00059759/7 oraz na nieruchomości dla której Sąd Rejonowy w Bydgoszczy X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze BY1B/00199181/0. Przedmiotowe nieruchomości należą do podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej Emitenta tj. Chemoservis–Dwory S.A., MD-PROECO Sp. z o.o. Dla przedmiotowych nieruchomości zostały sporządzone operaty szacunkowe, zgodnie z którymi ich wartość została określona na łączną kwotę w wysokości – 16.612.224,00 PLN;
- ✚ poręczeniem udzielonym przez każdego z poręczycieli na rzecz Administratora Zabezpieczeń do kwoty 40.500.000 zł. Poręczycielami są następujące podmioty: (i) Zakład Energetyczny ZEN Sp. z o.o. zarejestrowany pod numerem KRS 0000077295 („ZE ZEN”), (ii) K-Protos a.s. zarejestrowany w rejestrze handlowym prowadzonym przez Sąd Miejski w Pradze, sekcja B, numer 4999 („K-Protos”), (iii) Balticservis Sp. z o.o. zarejestrowana pod numerem KRS 0000532434 („Balticservis”), (iv) „MD-PROECO” Sp. z o.o. zarejestrowana pod numerem KRS 0000078142 („MD-PROECO”) oraz przez Pana Michała Dębskiego;
- ✚ zastawem rejestrowym ustanowionym przez Emitenta na rzecz Administratora Zabezpieczeń na wierzytelnościach Emitenta o zmiennym składzie składający się z wierzytelności aktualnych i przyszłych przysługujących każdorazowo Emitentowi z tytułu dostaw towarów i usług, do najwyższej sumy zabezpieczenia równej 40.500.000 PLN, z najwyższym pierwszeństwem zaspokojenia, wartość przedmiotu zastawu została oszacowana przez uprawniony podmiot na kwotę – 9.565.763,30 PLN;
- ✚ zastawem rejestrowym ustanowionym przez Emitenta na rzecz Administratora Zabezpieczeń na 5.550 udziałach spółki ZE ZEN, do najwyższej sumy zabezpieczenia równej 40.500.000 PLN, z najwyższym pierwszeństwem zaspokojenia, wartość przedmiotu zastawu została oszacowana przez uprawniony podmiot na kwotę – 6.522.225,52 PLN;
- ✚ zastawem rejestrowym ustanowionym przez Emitenta na rzecz Administratora Zabezpieczeń na 18.333 udziałach spółki MD-PROECO, do najwyższej sumy zabezpieczenia równej 40.500.000 PLN, z najwyższym pierwszeństwem zaspokojenia, wartość przedmiotu zastawu została oszacowana przez uprawniony podmiot na kwotę – 6.239.274,22 PLN;
- ✚ zastawem zwykłym ustanowionym według prawa czeskiego przez Emitenta na rzecz Administratora Zabezpieczeń na 19.710 akcjach imiennych spółki K-Protos, stanowiących 100% udziału w kapitale zakładowym i głosach tej spółki, z najwyższym pierwszeństwem zaspokojenia do kwoty 40.500.000 PLN lub równowartości tej kwoty w EUR lub CZK; wartość przedmiotu zastawu została oszacowana przez uprawniony podmiot na kwotę – 12.450.099,60 PLN;
- ✚ zastawem rejestrowym ustanowionym przez ZE ZEN, na rzecz Administratora Zabezpieczeń na Mieniu Ruchomym tej spółki, do najwyższej sumy zabezpieczenia równej 40.500.000 PLN, z najwyższym pierwszeństwem zaspokojenia; wartość przedmiotu zastawu została oszacowana przez uprawniony podmiot na kwotę – 29.959.191,08 PLN;
- ✚ zastawem rejestrowym ustanowionym przez Balticservis na rzecz Administratora Zabezpieczeń na mieniu ruchomym tej spółki, do najwyższej sumy zabezpieczenia do kwoty 40.500.000 PLN, z najwyższym pierwszeństwem zaspokojenia, wartość przedmiotu zastawu została oszacowana przez uprawniony podmiot na kwotę – 1.337.039,05 PLN;
- ✚ zastawem rejestrowym ustanowionym przez MD-PROECO na rzecz Administratora Zabezpieczeń na środkach trwałych tej spółki, do najwyższej sumy zabezpieczenia do kwoty 40.500.000 PLN, z najwyższym

- pierwszeństwem zaspokojenia, wartość przedmiotu zastawu została oszacowana przez uprawniony podmiot na kwotę – 9.514.456,73 PLN;
- ✚ zastawem rejestrowym ustanowionym przez MD-PROECO na rzecz Administratora Zabezpieczeń na mieniu ruchomym tej spółki, do najwyższej sumy zabezpieczenia do kwoty 40.500.000 PLN, z najwyższym pierwszeństwem zaspokojenia, wartość przedmiotu zastawu została oszacowana przez uprawniony podmiot na kwotę – 10.736.041,98 PLN;
  - ✚ poprzez zawarcie między Balticservis a Administratorem Zabezpieczeń umów przelewu wierzytelności pieniężnych przysługujących Balticservis z tytułu świadczonych usług;
  - ✚ poprzez zawarcie między MD-PROECO a Administratorem Zabezpieczeń umów przelewu wierzytelności pieniężnych przysługujących MD-PROECO z tytułu świadczonych usług;
  - ✚ poprzez złożenie przez Emitenta, na rzecz Administratora Zabezpieczeń, nieodwołalnej oferty sprzedaży wszystkich udziałów spółki MONEA XII sp. z o.o. za cenę określoną na podstawie wyceny tej spółki sporządzonej przez biegłego wskazanego przez Administratora zastawu, według stanu na dzień przejęcia kontroli;
  - ✚ poprzez zawarcie między MD-PROECO a Administratorem Zabezpieczeń umowy przelewu wierzytelności przysługujących MD-PROECO od Infrastruktura Kapuściska S.A. z siedzibą w Bydgoszczy w upadłości likwidacyjnej (zgłoszenie wierzytelności MD-PROECO w sprawie upadłości likwidacyjnej Infrastruktura Kapuściska S.A. z siedzibą w Bydgoszczy prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy XV Wydział Gospodarczy XV GUP 6/14).

W dniu 24 stycznia 2017 roku na podstawie oświadczenia Administratora Zabezpieczeń BSWW TRAST Sp. z o.o. zwolnione zostały z obowiązku objęcia zastawem rejestrowym mienie Spółki MD-proeco Sp. z o.o. stanowiące instalację utylizacji odpadów w łącznej kwocie 4.120.087,00 PLN. Ponadto w dniu 26 października 2017 roku oraz w dniu 27 października 2017 roku wykreślone zostały z rejestru zastawów zastawy na udziałach Spółki MD-proeco Sp. z o.o., na majątku Spółki MD-proeco Sp. z o.o., na środkach trwałych Spółki MD-proeco Sp. z o.o. oraz hipoteki na nieruchomościach Spółki MD-proeco Sp. z o.o.

Na dzień sprawozdawczy to znaczy na dzień 31 grudnia 2017 roku stan obligacji serii B wynosi 15.139 sztuk, stanowiąc zobowiązanie o wartości nominalnej w wysokości 15.139.000,00 PLN.

W okresie od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku Emitent, w oparciu o Warunki Emisji Obligacji serii B, dokonał przedterminowego wykupu obligacji serii B, celem ich umorzenia, w następujących ilościach:

- ✚ w dniu 12 stycznia 2017 roku Emitent wykupił 1.175 sztuk obligacji serii B za kwotę nominalną w wysokości 1.175 tys. PLN wraz z należnymi odsetkami za okres od początku drugiego okresu odsetkowego do dnia wykupu w wysokości 25 tys. PLN finansując spłatę ze środków obrotowych Spółki;
- ✚ w dniu 10 kwietnia 2017 roku Emitent wykupił 250 sztuk obligacji serii B za kwotę nominalną w wysokości 250 tys. PLN wraz z należnymi odsetkami za okres od początku trzeciego okresu odsetkowego do dnia wykupu w wysokości 0,6 tys. PLN finansując spłatę ze środków obrotowych Spółki;
- ✚ w dniu 9 czerwca 2017 roku Emitent wykupił 250 sztuk obligacji serii B za kwotę nominalną w wysokości 250 tys. PLN wraz z należnymi odsetkami za okres od początku trzeciego okresu odsetkowego do dnia wykupu w wysokości 4 tys. PLN finansując spłatę ze środków obrotowych Spółki;
- ✚ w dniu 7 lipca 2017 roku Emitent wykupił 500 sztuk obligacji serii B za kwotę nominalną w wysokości 500 tys. PLN wraz z należnymi odsetkami za okres od początku trzeciego okresu odsetkowego do dnia wykupu w wysokości 10 tys. PLN finansując spłatę ze środków obrotowych Spółki;
- ✚ w dniu 1 sierpnia 2017 roku Emitent wykupił 250 sztuk obligacji serii B za kwotę nominalną w wysokości 250 tys. PLN wraz z należnymi odsetkami za okres od początku trzeciego okresu odsetkowego do dnia wykupu w wysokości 6 tys. PLN finansując spłatę ze środków obrotowych Spółki;

- ✚ w dniu 8 listopada 2017 roku Emitent wykupił 5.500 szt. obligacji serii B za kwotę nominalną w wysokości 5.500 tys. PLN wraz z należnymi odsetkami za okres od początku czwartego okresu odsetkowego do dnia wykupu w wysokości 44 tys. PLN, finansując wykup ze środków pozyskanych ze sprzedaży udziałów w Spółce MD-proeco Sp. z o.o. oraz odsetki ze środków obrotowych Spółki.

Na dzień publikacji niniejszego raportu w wyniku częściowego umorzenia oraz wcześniejszego wykupu części obligacji stan obligacji serii B wynosi 15.139 sztuk.

W dniu 20 kwietnia 2018 roku Spółka otrzymała Żądania wcześniejszego wykupu od Obligatariuszy obligacji serii B, całości obligacji pozostających do wykupu wraz z odsetkami. Do dnia zatwierdzenia sprawozdania, żądanie nie zostało zrealizowane. W dniu 30 maja 2018 roku Spółka otrzymała Zawiadomienie o wykonaniu praw z zastawu poprzez przejęcie na własność akcji Spółki K-Protos a.s., przy czym zaspokojenie roszczeń z tytułu wcześniejszego wykupu obligacji serii B zostały zaspokojone w kwocie 6.325.565,91 PLN.

4.18 Rezerwy

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN
Świadczenia pracownicze	507 589,09	504 442,69	11 294,09	32 802,10	518 883,18	537 244,79
Ryzyko gospodarcze	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Naprawy gwarancyjne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Podatek odroczony	374 287,00	3 702 409,00	0,00	0,00	374 287,00	3 702 409,00
Pozostałe	0,00	0,00	3 313 939,73	0,00	3 313 939,73	0,00
Rezerwy	881 876,09	4 206 851,69	3 325 233,82	32 802,10	4 207 109,91	4 239 653,79

Zmiana stanu rezerw w 2017 roku

	Rezerwa na świadczenia pracownicze	Rezerwa na ryzyko gospodarcze	Rezerwa na naprawy gwarancyjne	Rezerwa na podatek odroczony	Pozostałe rezerwy	Razem
	01.01.2017 - 31.12.2017					
	(badany)					
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
Stan na początek okresu sprawozdawczego	537 244,79	0,00	0,00	3 702 409,00	0,00	4 239 653,79
Utworzenie	56 267,39	0,00	0,00	39 152 813,00	3 313 939,73	42 523 020,12
Reklasyfikacje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Odwrócenie	0,00	0,00	0,00	42 480 935,00	0,00	42 480 935,00
Wykorzystanie	74 629,00	0,00	0,00	0,00	0,00	74 629,00
Stan na koniec okresu sprawozdawczego	518 883,18	0,00	0,00	374 287,00	3 313 939,73	4 207 109,91

Zmiana stanu rezerw w 2016 roku

	Rezerwa na świadczenia pracownicze	Rezerwa na ryzyko gospodarcze	Rezerwa na naprawy gwarancyjne	Rezerwa na podatek odroczony	Pozostałe rezerwy	Razem
01.01.2016 - 31.12.2016						
(badany)						
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
Stan na początek okresu sprawozdawczego	747 275,40	0,00	0,00	2 098 942,00	0,00	2 846 217,40
Utworzenie	32 802,10	0,00	0,00	10 914 181,00	0,00	10 946 983,10
Reklasyfikacje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Odwrócenie	122 357,20	0,00	0,00	9 310 714,00	0,00	9 433 071,20
Wykorzystanie	120 475,51	0,00	0,00	0,00	0,00	120 475,51
Stan na koniec okresu sprawozdawczego	537 244,79	0,00	0,00	3 702 409,00	0,00	4 239 653,79

4.18.1 Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia, pozostałe rezerwy

Zgodnie z postanowieniami Regulaminu wynagradzania obowiązującego w Spółce, pracownikom przysługuje odprawa emerytalna naliczona zgodnie z Kodeksem pracy oraz dodatkowa odprawa emerytalna, której wysokość uzależniona jest od stażu pracy pracownika. Dodatkowym świadczeniem są gratyfikacje jubileuszowe przyznawane pracownikowi po przepracowaniu 20 lat lub 25 lat. Zarówno odprawa emerytalna, jak i nagroda jubileuszowa, może zostać wypłacona pracownikowi tylko jeden raz.

Ostatnia aktualizacja wysokości rezerw na świadczenia pracownicze z tytułu odpraw emerytalno-rentowych oraz nagród jubileuszowych miała miejsce na dzień 31 grudnia 2017 roku.

4.18.1.1. Zmiana stanu długoterminowej rezerwy na świadczenia pracownicze i pozostałych rezerw długoterminowych

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Stan na początek okresu	504 442,69	721 476,86
Rezerwa na odprawy emerytalne	434 472,43	614 958,59
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	69 970,26	106 518,27
Zwiększenia	44 973,30	0,00
Rezerwa na odprawy emerytalne	42 884,43	0,00
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	2 088,87	0,00
Wykorzystanie	41 826,90	98 760,97
Rezerwa na odprawy emerytalne	41 826,90	98 760,97
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	0,00	0,00
Rozwiązanie	0,00	118 273,20
Rezerwa na odprawy emerytalne	0,00	81 725,19
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	0,00	36 548,01
Stan na koniec okresu	507 589,09	504 442,69
Rezerwa na odprawy emerytalne	435 529,96	434 472,43
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	72 059,13	69 970,26

4.18.1.2. Zmiana stanu krótkoterminowej rezerwy na świadczenia pracownicze i pozostałych rezerw krótkoterminowych

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Stan na początek okresu	32 802,10	25 798,54
Rezerwa na odprawy emerytalne	32 802,10	13 546,54
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	0,00	12 252,00
Rezerwa na koszty postępowania sądowego	0,00	0,00
Rezerwa na roszczenia pracownicze	0,00	0,00
Rezerwa na kary umowne	0,00	0,00
Zwiększenia	3 325 233,82	32 802,10
Rezerwa na odprawy emerytalne	11 294,09	32 802,10
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	0,00	0,00
Rezerwa na koszty postępowania sądowego	2 708,50	0,00
Rezerwa na roszczenia pracownicze	31 231,23	0,00
Rezerwa na kary umowne	3 280 000,00	0,00
Wykorzystanie	32 802,10	21 714,54
Rezerwa na odprawy emerytalne	32 802,10	13 546,54
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	0,00	8 168,00
Rezerwa na koszty postępowania sądowego	0,00	0,00
Rezerwa na roszczenia pracownicze	0,00	0,00
Rezerwa na kary umowne	0,00	0,00

Rozwiązanie	0,00	4 084,00
Rezerwa na odprawy emerytalne	0,00	0,00
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	0,00	4 084,00
Rezerwa na koszty postępowania sądowego	0,00	0,00
Rezerwa na roszczenia pracownicze	0,00	0,00
Rezerwa na kary umowne	0,00	0,00
Stan na koniec okresu	3 325 233,82	32 802,10
Rezerwa na odprawy emerytalne	11 294,09	32 802,10
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	0,00	0,00
Rezerwa na koszty postępowania sądowego	2 708,50	0,00
Rezerwa na roszczenia pracownicze	31 231,23	0,00
Rezerwa na kary umowne	3 280 000,00	0,00

4.18.1.3. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu rezerw na świadczenia pracownicze

📅 w 2017 roku

	Rezerwa na nagrody jubileuszowe	Rezerwa na odprawy emerytalne	Razem
	01.01.2017 - 31.12.2017 (badany)		
	PLN	PLN	PLN
Stan na początek okresu sprawozdawczego	69 970,26	467 274,53	537 244,79
Koszty bieżącego zatrudnienia	7 325,33	25 333,32	32 658,65
Koszty odsetek	2 448,95	15 206,51	17 655,46
Zyski i straty aktuarialne, powstałe na skutek zmian	-7 685,41	13 638,69	5 953,28
<i>założeń demograficznych</i>	269,87	4 050,16	4 320,03
<i>założeń finansowych</i>	59,43	460,88	520,31
<i>pozostałe</i>	-8 014,71	9 127,65	1 112,94
Koszty przeszłego zatrudnienia	0,00	0,00	0,00
Skutki zmian kursowych	0,00	0,00	0,00
Świadczenia wypłacone	0,00	-74 629,00	-74 629,00
Pozostałe	0,00	0,00	0,00
Stan na koniec okresu sprawozdawczego	72 059,13	446 824,05	518 883,18

📅 w 2016 roku

	Rezerwa na nagrody jubileuszowe	Rezerwa na odprawy emerytalne	Razem
	01.01.2016 - 31.12.2016 (badany)		
	PLN	PLN	PLN
Stan na początek okresu sprawozdawczego	118 770,27	628 505,13	747 275,40
Koszty bieżącego zatrudnienia	12 362,06	37 611,69	49 973,75
Koszty odsetek	3 195,54	18 448,78	21 644,32
Zyski i straty aktuarialne, powstałe na skutek zmian	-56 189,61	-104 983,56	-161 173,17
<i>założeń demograficznych</i>	-4 591,64	79 242,73	74 651,09
<i>założeń finansowych</i>	-2 870,32	-20 543,99	-23 414,31
<i>pozostałe</i>	-48 727,65	-163 682,30	-212 409,95
Koszty przeszłego zatrudnienia	0,00	0,00	0,00
Skutki zmian kursowych	0,00	0,00	0,00
Świadczenia wypłacone	-8 168,00	-112 307,51	-120 475,51
Pozostałe	0,00	0,00	0,00
Stan na koniec okresu sprawozdawczego	69 970,26	467 274,53	537 244,79

4.18.1.4. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych w podziale na pracowników aktywnych i emerytów

	Pracownicy aktywni		Emeryci		Razem	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN
Polska	518 883,18	537 244,79	0,00	0,00	518 883,18	537 244,79

4.18.1.5. Analiza wrażliwości na zmiany założeń aktuarialnych

Stopa dyskonta, wskaźnik rotacji pracowniczej oraz planowane wzrosty wynagrodzeń są kluczowymi założeniami używanymi w modelu aktuarialnym. Wybór stopy dyskonta jest w głównej mierze podyktowany aktualną sytuacją na rynku obligacji Skarbu Państwa, natomiast wybór planowanych wzrostów wynagrodzeń jest odzwierciedleniem strategii Spółki w zakresie kształtowania polityki płacowej w przyszłości. Dodatkowo analizie poddano wpływ zmiany wskaźników rotacji pracowniczej, które również istotnie wpływają na saldo rezerw na świadczenia pracownicze, ale zależą od historycznej rotacji pracowników Spółki.

Spółka do wyceny świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2017 roku przyjęła szacunkowy wzrost wynagrodzeń stanowiących podstawę do kalkulacji kodeksowych odpraw emerytalnych na poziomie 3,48%, wzrost wynagrodzeń stanowiących podstawę dodatkowej oprawy emerytalnej oraz nagrody jubileuszowej na poziomie 3,48%, rotację pracowników na poziomie 4,3% oraz stopę dyskonta dla średnioważonego okresu dyskontowania w wysokości 3,25%.

Analiza wrażliwości zobowiązania na podstawowe zmiany założeń aktuarialnych	Założone odchylenia	Kwota odchylenia	Wartość rezerwy na nagrody jubileuszowe po korekcie	Kwota odchylenia	Wartość rezerwy na odprawy emerytalne po korekcie
		01.01.2017 - 31.12.2017 (badany)			
		PLN	PLN	PLN	PLN
Założenia demograficzne (+)					
<i>umieralność</i>	0,25%	-8,32	72 050,81	-148,84	446 675,21
	0,50%	-16,63	72 042,50	-297,60	446 526,45
<i>wskaźnik rotacji pracowników</i>	0,25%	-1 523,98	70 535,15	-11 798,16	435 025,89
	0,50%	-3 018,11	69 041,02	-23 168,96	423 655,09
Założenia finansowe (+)					
<i>stopa dyskontowa</i>	0,25%	-1 398,78	70 660,35	-10 762,34	436 061,71
	0,50%	-2 765,84	69 293,29	-21 118,73	425 705,32
<i>poziom przyszłego wynagrodzenia</i>	0,25%	1 424,71	73 483,84	11 135,61	457 959,66
	0,50%	2 875,51	74 934,64	22 658,13	469 482,18
Założenia demograficzne (-)					
<i>umieralność</i>	0,25%	8,33	72 067,46	148,95	446 973,00
	0,50%	16,68	72 075,81	297,84	447 121,89
<i>wskaźnik rotacji pracowników</i>	0,25%	1 554,49	73 613,62	12 244,71	459 068,76
	0,50%	3 140,02	75 199,15	24 955,93	471 779,98
Założenia finansowe (-)					
<i>stopa dyskontowa</i>	0,25%	1 431,48	73 490,61	11 188,36	458 012,41
	0,50%	2 896,35	74 955,48	22 824,44	469 648,49
<i>poziom przyszłego wynagrodzenia</i>	0,25%	-1 399,08	70 660,05	-10 764,43	436 059,62
	0,50%	-2 772,89	69 286,24	-21 172,00	425 652,05

Analiza wrażliwości zobowiązania na podstawowe zmiany założeń aktuarialnych	Założone odchylenia	Kwota odchylenia	Wartość rezerwy na nagrody jubileuszowe po korekcie	Kwota odchylenia	Wartość rezerwy na odprawy emerytalne po korekcie
		01.01.2016 - 31.12.2016 (badany)			
		PLN	PLN	PLN	PLN
Założenia demograficzne (+)					
<i>umieralność</i>	0,25%	-2 098,33	69 960,80	20 293,90	467 117,95
	0,50%	-2 107,85	69 951,28	20 137,27	466 961,32
<i>wskaźnik rotacji pracowników</i>	0,25%	-3 767,93	68 291,20	8 578,69	455 402,74
	0,50%	-5 409,67	66 649,46	-2 861,84	443 962,21
Założenia finansowe (+)					
<i>stopa dyskontowa</i>	0,25%	-3 626,26	68 432,87	9 653,38	456 477,43
	0,50%	-5 125,13	66 934,00	-737,41	446 086,64
<i>poziom przyszłego wynagrodzenia</i>	0,25%	-518,90	71 540,23	31 624,36	478 448,41
	0,50%	1 083,61	73 142,74	43 186,92	490 010,97
Założenia demograficzne (-)					
<i>umieralność</i>	0,25%	-2 079,28	69 979,85	20 607,38	467 431,43
	0,50%	-2 069,80	69 989,33	20 764,30	467 588,35
<i>wskaźnik rotacji pracowników</i>	0,25%	-371,41	71 687,72	32 773,66	479 597,71
	0,50%	1 384,96	73 444,09	45 568,77	492 392,82
Założenia finansowe (-)					
<i>stopa dyskontowa</i>	0,25%	-511,69	71 547,44	31 675,91	478 499,96
	0,50%	1 106,28	73 165,41	43 351,50	490 175,55
<i>poziom przyszłego wynagrodzenia</i>	0,25%	-3 626,70	68 432,43	9 650,36	456 474,41
	0,50%	-5 133,15	66 925,98	-792,57	446 031,48

4.18.1.6. Analiza zapadalności zobowiązań i płatności z tytułu świadczeń pracowniczych

Analiza zapadalności rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Rezerwa na odprawy emerytalne		Razem	
	31.12.2017 (badany)	31.12.2016 (badany)	31.12.2017 (badany)	31.12.2016 (badany)	31.12.2017 (badany)	31.12.2016 (badany)
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
do 1 roku	0,00	0,00	11 294,09	32 802,10	11 294,09	32 802,10
od 1 do 3 lat	0,00	0,00	55 052,38	53 852,17	55 052,38	53 852,17
od 3 do 5 lat	2 710,26	0,00	34 989,61	28 800,33	37 699,87	28 800,33
powyżej 5 lat	69 348,87	69 970,26	345 487,97	351 819,93	414 836,84	421 790,19
Rezerwy	72 059,13	69 970,26	446 824,05	467 274,53	518 883,18	537 244,79

Analiza zapadalności płatności z tytułu świadczeń pracowniczych

	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Rezerwa na odprawy emerytalne		Razem	
	31.12.2017 (badany)	31.12.2016 (badany)	31.12.2017 (badany)	31.12.2016 (badany)	31.12.2017 (badany)	31.12.2016 (badany)
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
do 1 roku	0,00	0,00	11 294,09	32 802,10	11 294,09	32 802,10
od 1 do 3 lat	0,00	0,00	62 115,52	62 892,70	62 115,52	62 892,70
od 3 do 5 lat	3 891,28	0,00	47 924,84	41 343,83	51 816,12	41 343,83
powyżej 5 lat	167 973,48	196 654,66	1 077 610,57	1 182 776,38	1 245 584,05	1 379 431,04
Rezerwy	171 864,76	196 654,66	1 198 945,02	1 319 815,01	1 370 809,78	1 516 469,67

4.18.1.7. Łączna kwota kosztów z tytułu świadczeń pracowniczych ujęta w sprawozdaniu z zysku lub straty oraz pozostałych całkowitych dochodów

	za 12 miesięcy zakończony 31.12.2017	za 12 miesięcy zakończony 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
W rachunku zysków lub strat	-24 314,89	-48 857,44
Koszty bieżącego zatrudnienia	32 658,65	49 973,75
Koszty odsetek	17 655,46	21 644,32
Zyski i straty aktuarialne, powstałe na skutek zmian	0,00	0,00
<i>założeń demograficznych</i>	0,00	0,00
<i>założeń finansowych</i>	0,00	0,00
<i>pozostałe</i>	0,00	0,00
Koszty przeszłego zatrudnienia	0,00	0,00
Pozostałe	-74 629,00	-120 475,51
W składnikach pozostałych całkowitych dochodów		
Zyski i straty aktuarialne, powstałe na skutek zmian	5 953,28	-161 173,17
<i>założeń demograficznych</i>	4 320,03	74 651,09
<i>założeń finansowych</i>	520,31	-23 414,31
<i>pozostałe</i>	1 112,94	-212 409,95

Rezerwy na świadczenia pracownicze ujęte w sprawozdaniu z zysku lub straty zaksięgowano w następujących pozycjach:

	za 12 miesięcy zakończony 31.12.2017	za 12 miesięcy zakończony 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Koszt własny sprzedaży	-19 810,34	-69 626,61
Koszty ogólnego zarządu	-7 390,85	16 271,08
Koszty sprzedaży	2 886,30	4 498,09

4.18.2 Rezerwa na ryzyko gospodarcze

Spółka w okresie sprawozdawczym, jak również w okresie porównywalnym, nie tworzyła rezerw na ryzyko gospodarcze.

4.18.3 Rezerwa na naprawy gwarancyjne

Spółka w ramach zawieranych kontraktów handlowych udziela gwarancji na dobre wykonanie w okresie od 1 do 5 lat. Ze względu na brak reklamacji z tytułu wykonywanych przez Spółkę prac, Spółka nie dysponuje podstawami do przeprowadzenia wiarygodnych szacunków rezerw z tego tytułu oraz stwierdzenia, że prawdopodobieństwo wystąpienia obowiązku jest większe niż jego brak. Wobec powyższego nie jest tworzona rezerwa na naprawy gwarancyjne.

4.18.4 Rezerwa na podatek odroczony

	Początek okresu 01.01.2017	Podatek odroczony ujęty w sprawozdaniu z zysku lub straty	Podatek odroczony ujęty w pozostałych całkowitych dochodach	Koniec okresu 31.12.2017
	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego				
Wycena kontraktów długoterminowych	3 512 471,00	-3 512 471,00	0,00	0,00
Różnica pomiędzy bieżącą wartością księgową, a podatkową środków trwałych	28 299,00	-7 119,00	0,00	21 180,00
Niezrealizowane różnice kursowe	15 731,00	14 702,00	0,00	30 433,00
Leasing finansowy traktowany jako operacyjny w przepisach podatkowych	67 374,00	-13 763,00	0,00	53 611,00
Zyski aktuarialne	30 623,00	-30 623,00	0,00	0,00
Naliczone odsetki	47 911,00	126 159,00	0,00	174 070,00
Pozostałe	0,00	94 993,00	0,00	94 993,00
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 702 409,00	-3 328 122,00	0,00	374 287,00

	Początek okresu 01.01.2016	Podatek odroczony ujęty w sprawozdaniu z zysku lub straty	Podatek odroczony ujęty w pozostałych całkowitych dochodach	Koniec okresu 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego				
Wycena kontraktów długoterminowych	1 954 765,00	1 557 706,00	0,00	3 512 471,00
Różnica pomiędzy bieżącą wartością księgową, a podatkową środków trwałych	19 014,00	9 285,00	0,00	28 299,00
Niezrealizowane różnice kursowe	20 532,00	-4 801,00	0,00	15 731,00
Leasing finansowy traktowany jako operacyjny w przepisach podatkowych	65 968,00	1 406,00	0,00	67 374,00
Zyski aktuarialne	0,00	0,00	30 623,00	30 623,00
Naliczone odsetki	2 779,00	45 132,00	0,00	47 911,00
Pozostałe	35 884,00	-35 884,00	0,00	0,00
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 098 942,00	1 572 844,00	30 623,00	3 702 409,00

4.19 Pozostałe zobowiązania długoterminowe

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Leasing finansowy	144 735,33	226 782,05
Zobowiązania finansowe	144 735,33	226 782,05
Pozostałe	0,00	0,00
Zobowiązania niefinansowe	0,00	0,00

4.20 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Dostawy i usługi	15 035 979,01	8 147 395,29
Zobowiązania inwestycyjne	27 072,27	0,00
Leasing finansowy	151 354,22	169 045,85
Pozostałe	3 494 900,00	212 810,00
Zobowiązania finansowe	18 709 305,50	8 529 251,14
Zaliczki na dostawy	9 408 881,50	9 988 553,00
Wynagrodzenia	609 048,14	567 672,33
Podatek od towarów i usług	1 883 837,00	667 418,00
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	2 207 375,75	3 434 967,06
Pozostałe	171 012,22	120 929,81
Zobowiązania niefinansowe	14 280 154,61	14 779 540,20

4.21 Rozliczenia międzyokresowe

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Długoterminowe	0,00	0,00
Krótkoterminowe	9 805 553,70	367 976,19
a) bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	9 378 810,43	202 381,97
☒ rezerwa na niewykorzystane urlopy pracownicze	224 274,38	146 787,97
☒ rezerwa na niewypłacone premie dla zarządu	34 276,00	36 944,00
☒ rezerwa na niewypłacone premie dla pracowników	22 639,00	0,00
☒ rezerwa na materiały bezpośrednie	9 080 971,05	0,00
☒ rezerwa na opłatę za gospodarcze korzystanie ze środowiska	0,00	2 000,00
☒ badanie i przegląd sprawozdań finansowych	16 000,00	16 000,00
☒ pozostałe rezerwy	650,00	650,00
b) pozostałe bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	0,00	0,00
c) rozliczenia międzyokresowe przychodów	426 743,27	165 594,22
☒ przychody przyszłych okresów	183 710,72	32 482,00
☒ przychody przyszłych okresów - naliczone odsetki	242 948,37	132 915,48
☒ inne przychody przyszłych okresów	84,18	196,74
Zobowiązania - rozliczenia międzyokresowe	9 805 553,70	367 976,19

4.21.1 Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe – zmiana stanu

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	9 378 810,43	202 381,97
a) stan na początek okresu	202 381,97	816 751,48
☒ rezerwa na niewykorzystane urlopy pracownicze	146 787,97	95 899,45
☒ rezerwa na koszty usług obcych	0,00	124,03
☒ rezerwa na niewypłacone premie dla zarządu	36 944,00	291 571,00
☒ rezerwa na niewypłacone premie dla pracowników	0,00	411 507,00
☒ rezerwa na materiały bezpośrednie	0,00	0,00
☒ rezerwa na opłatę za gospodarcze korzystanie ze środowiska	2 000,00	2 000,00
☒ badanie i przegląd sprawozdań finansowych	16 000,00	15 000,00
☒ pozostałe rezerwy	650,00	650,00
b) zwiększenia	9 945 298,48	1 117 564,76

☒ rezerwa na niewykorzystane urlopy pracownicze	744 243,43	486 064,76
☒ rezerwa na koszty usług obcych	0,00	0,00
☒ rezerwa na niewypłacone premie dla zarządu	68 295,00	221 101,00
☒ rezerwa na niewypłacone premie dla pracowników	22 639,00	379 249,00
☒ rezerwa na materiały bezpośrednie	9 080 971,05	0,00
☒ rezerwa na opłatę za gospodarcze korzystanie ze środowiska	0,00	2 000,00
☒ badanie i przegląd sprawozdań finansowych	28 500,00	28 500,00
☒ pozostałe rezerwy	650,00	650,00
c) zmniejszenia	768 870,02	1 731 934,27
☒ rezerwa na niewykorzystane urlopy pracownicze	666 757,02	435 176,24
☒ rezerwa na koszty usług obcych	0,00	124,03
☒ rezerwa na niewypłacone premie dla zarządu	70 963,00	475 728,00
☒ rezerwa na niewypłacone premie dla pracowników	0,00	790 756,00
☒ rezerwa na materiały bezpośrednie	0,00	0,00
☒ rezerwa na opłatę za gospodarcze korzystanie ze środowiska	2 000,00	2 000,00
☒ badanie i przegląd sprawozdań finansowych	28 500,00	27 500,00
☒ pozostałe rezerwy	650,00	650,00
d) stan na koniec okresu	9 378 810,43	202 381,97
☒ rezerwa na niewykorzystane urlopy pracownicze	224 274,38	146 787,97
☒ rezerwa na koszty usług obcych	0,00	0,00
☒ rezerwa na niewypłacone premie dla zarządu	34 276,00	36 944,00
☒ rezerwa na niewypłacone premie dla pracowników	22 639,00	0,00
☒ rezerwa na materiały bezpośrednie	9 080 971,05	0,00
☒ rezerwa na opłatę za gospodarcze korzystanie ze środowiska	0,00	2 000,00
☒ badanie i przegląd sprawozdań finansowych	16 000,00	16 000,00
☒ pozostałe rezerwy	650,00	650,00
Pozostałe bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	0,00	0,00
a) stan na początek okresu	0,00	0,00
☒ rezerwa na koszty odsetek od kredytów bankowych	0,00	0,00
b) zwiększenia	0,00	2 627,96
☒ rezerwa na koszty odsetek od kredytów bankowych	0,00	2 627,96
c) zmniejszenia	0,00	2 627,96
☒ rezerwa na koszty odsetek od kredytów bankowych	0,00	2 627,96
d) stan na koniec okresu	0,00	0,00
☒ rezerwa na koszty odsetek od kredytów bankowych	0,00	0,00
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	426 743,27	165 594,22
a) stan na początek okresu	165 594,22	375 107,58
☒ przychody przyszłych okresów	32 482,00	364 474,99
☒ przychody przyszłych okresów - naliczone odsetki	132 915,48	10 323,29
☒ przychody przyszłych okresów - sprzedaż udziałów	0,00	0,00
☒ inne przychody przyszłych okresów	196,74	309,30
b) zwiększenia	422 751,45	8 655 377,74
☒ przychody przyszłych okresów	183 710,72	44 716,80
☒ przychody przyszłych okresów - naliczone odsetki	239 040,73	125 000,94
☒ przychody przyszłych okresów - sprzedaż udziałów	0,00	8 485 660,00
☒ inne przychody przyszłych okresów	0,00	0,00
c) zmniejszenia	161 602,40	8 864 891,10
☒ przychody przyszłych okresów	32 482,00	376 709,79
☒ przychody przyszłych okresów - naliczone odsetki	129 007,84	2 408,75
☒ przychody przyszłych okresów - sprzedaż udziałów	0,00	8 485 660,00
☒ inne przychody przyszłych okresów	112,56	112,56
d) stan na koniec okresu	426 743,27	165 594,22
☒ przychody przyszłych okresów	183 710,72	32 482,00
☒ przychody przyszłych okresów - naliczone odsetki	242 948,37	132 915,48
☒ przychody przyszłych okresów - sprzedaż udziałów	0,00	0,00
☒ inne przychody przyszłych okresów	84,18	196,74
Zobowiązania krótkoterminowe - rozliczenia międzyokresowe, razem	9 805 553,70	367 976,19

4.22 Pozostałe zobowiązania finansowe

	stan na dzień	
	31.12.2017 (badany) PLN	31.12.2016 (badany) PLN
Leasing finansowy	151 354,22	169 045,85
Pozostałe	3 494 900,00	212 810,00
Zobowiązania finansowe	3 646 254,22	381 855,85
Pozostałe	0,00	0,00
Zobowiązania niefinansowe	0,00	0,00

4.23 Informacje o ustanowionych zabezpieczeniach

	Aktywa stanowiące zabezpieczenia zobowiązań		Zobowiązania zabezpieczone aktywami	
	01.01.2017 - 31.12.2017 (badany) PLN	01.01.2016 - 31.12.2016 (badany) PLN	01.01.2017 - 31.12.2017 (badany) PLN	01.01.2016 - 31.12.2016 (badany) PLN
Kredyty				
Zastaw na aktywach finansowych	0,00	6 800 000,00	0,00	1 900 000,00
Hipoteka	25 740 000,00	19 500 000,00	1 280 000,00	6 382 805,31
Dłużne papiery wartościowe				
Cesja należności	9 565 763,30	9 565 763,30	27 000 000,00	27 000 000,00
Zastaw na aktywach finansowych	37 233 761,25	37 233 761,25	27 000 000,00	27 000 000,00
Hipoteka	40 500 000,00	40 500 000,00	27 000 000,00	27 000 000,00

5 NOTY DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

5.1 Objasnienia do sprawozdania z przepływów pieniężnych

5.1.1 Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami niektórych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Zmiana stanu pozostałych aktywów długoterminowych i należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	-3 064 116,61	-30 256 434,90
Zmiana stanu udzielonych pożyczek długoterminowych	-1 342 000,00	16 692 000,00
Zmiana stanu udzielonych pożyczek krótkoterminowych	1 269 663,34	-2 829 500,00
Naliczone nieuregulowane odsetki	736 192,88	252 164,40
Splacone nieuregulowane odsetki	0,00	-14 626,74
Należności z tytułu sprzedaży aktywów	3 329 965,00	1 435 660,00
Podwyższenie kapitału w jednostce zależnej	0,00	-400 000,00
Należność z tytułu dywidendy	0,00	0,00
Pozostałe aktywa finansowe	9 174 965,01	0,00
Pozostałe	-136 045,75	195 767,26
Różnice	13 032 740,48	15 331 464,92
Zmiana stanu należności prezentowana w sprawozdaniu z przepływów finansowych	9 968 623,87	-14 924 969,98
Zmiana stanu zapasów zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	129 399,58	60 710,50
Różnice	0,00	0,00
Zmiana stanu zapasów prezentowana w sprawozdaniu z przepływów finansowych	129 399,58	60 710,50
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań długoterminowych i zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	11 173 770,04	13 576 075,90
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	183 555,44	238 155,74
Zobowiązania z tytułu zakupów inwestycyjnych	-27 072,27	24 843,34
Podatek dochodowy zapłacony/(otrzymany)	1 086 732,00	133 786,00
Pozostałe	-500 000,00	-225 259,59
Różnice	743 215,17	171 525,49
Zmiana stanu zobowiązań prezentowana w sprawozdaniu z przepływów finansowych	11 916 985,21	13 747 601,39
Zmiana stanu rezerw zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	-32 543,88	1 393 436,39
Różnice	0,00	0,00
Zmiana stanu rezerw prezentowana w sprawozdaniu z przepływów finansowych	-32 543,88	1 393 436,39

5.1.2 Pozostałe korekty w przepływach pieniężnych z działalności operacyjnej

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Koszty emisji obligacji	0,00	210 839,50
Wycena emisji obligacji wg SCN	400 364,29	203 699,83
Odpis aktualizujący pozostałe aktywa długoterminowe	6 121 572,77	320 064,75
Wycena dłużnych papierów wartościowych wg SCN	-499 965,01	0,00
Odpis aktualizujący akcje i udziały w jednostkach zależnych, w jednostkach powiązanych	23 575 320,00	0,00
Odpis aktualizujący należności	3 705 468,58	0,00
	33 302 760,63	734 604,08

5.1.3 Odsetki netto

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Przychody i koszty finansowe z tytułu odsetek netto i prowizji zaprezentowane w sprawozdaniu z zysku lub straty i pozostałych całkowitych dochodów	70 545,14	817 422,11
Korekty zysku/(straty) netto z tytułu odsetek zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	124 894,63	854 916,33
<ul style="list-style-type: none"> otrzymane odsetki dotyczące działalności inwestycyjnej zapłacone odsetki dotyczące działalności finansowej naliczone odsetki dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej 	-971 826,09	-812 903,71
	1 696 736,21	1 917 807,29
	-600 015,49	-249 987,25
Odsetki netto dotyczące działalności operacyjnej nie korygujące zysku/(straty) netto	-54 349,49	-37 494,22

5.1.4 (Zysk) / strata na działalności inwestycyjnej

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Korekta (zysku)/straty netto	1 017 915,84	-3 537 670,77
(Zysk)/Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	-40 324,85	77,18
Pozostałe	1 058 240,69	-3 537 747,95

5.1.5 Podatek dochodowy otrzymany / (zapłacony)

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
I. Podatek dochodowy otrzymany / (zapłacony)	-1 086 732,00	-133 785,00
Podatek dochodowy od zysku / (straty) przed opodatkowaniem	-2 504 621,00	875 615,00
Zmiana stanu aktywa z tytułu podatku odroczonego	-823 501,00	725 121,00
Zmiana stanu rezerwy z tytułu podatku odroczonego	3 328 122,00	-1 572 844,00
Zmiana stanu należności z tytułu podatku bieżącego	1 058 840,00	0,00
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu podatku bieżącego	27 892,00	105 893,00
II. Podatek odroczonego ujęty w pozostałych całkowitych dochodach	-1 131,00	30 623,00

6 NOTY O INSTRUMENTACH FINANSOWYCH

6.1 Instrumenty finansowe

6.1.1 Kategorie i klasy instrumentów finansowych

Aktywa finansowe na dzień 31 grudnia 2017 roku

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	Kategorie instrumentów finansowych							Razem
		Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Aktywa wyłączone z zakresu MSR 39		
		PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN		
(badany)									
Dłużne papiery wartościowe	4.12	0,00	0,00	9 174 965,01	0,00	0,00	0,00	0,00	9 174 965,01
Dostawy i usługi	4.10	0,00	16 463 030,61	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16 463 030,61
Sprzedaż niefinansowych aktywów trwałych	4.12	0,00	4 765 625,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 765 625,00
Pożyczki udzielone	4.7, 4.12	0,00	20 209 126,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20 209 126,07
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4.14	0,00	2 132 457,47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 132 457,47
		0,00	43 570 239,15	9 174 965,01	0,00	0,00	0,00	0,00	52 745 204,16

Aktywa finansowe na dzień 31 grudnia 2016 roku

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	Kategorie instrumentów finansowych							Razem
		Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Aktywa wyłączone z zakresu MSR 39		
		PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN		
(badany)									
Dostawy i usługi	4.10	0,00	10 052 463,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10 052 463,18
Sprzedaż niefinansowych aktywów trwałych	4.12	0,00	1 435 660,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 435 660,00
Pożyczki udzielone	4.7, 4.12	0,00	19 905 664,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	19 905 664,40
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4.14	0,00	2 658 485,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 658 485,83
		0,00	34 052 273,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	34 052 273,41

Zobowiązania finansowe na dzień 31 grudnia 2017 roku

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	Kategorie instrumentów finansowych				Razem
		Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Zobowiązania wyłączone z zakresu MSR 39	
		(badany)				
		PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
Dłużne papiery wartościowe	4.17	0,00	19 330 472,59	0,00	0,00	19 330 472,59
Kredyty	4.17	0,00	1 280 000,00	0,00	0,00	1 280 000,00
Pożyczki	4.17	0,00	5 726 230,12	0,00	0,00	5 726 230,12
Leasing finansowy	4.19, 4.20	0,00	296 089,55	0,00	0,00	296 089,55
Dostawy i usługi	4.20	0,00	15 035 979,01	0,00	0,00	15 035 979,01
Zobowiązania inwestycyjne	4.20	0,00	27 072,27	0,00	0,00	27 072,27
Pozostałe	4.20, 4.22	0,00	3 494 900,00	0,00	0,00	3 494 900,00
		0,00	45 190 743,54	0,00	0,00	45 190 743,54

Zobowiązania finansowe na dzień 31 grudnia 2016 roku

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	Kategorie instrumentów finansowych				Razem
		Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Zobowiązania wyłączone z zakresu MSR 39	
		(badany)				
		PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
Dłużne papiery wartościowe	4.17	0,00	26 910 998,72	0,00	0,00	26 910 998,72
Kredyty	4.17	0,00	3 129 238,62	0,00	0,00	3 129 238,62
Pożyczki	4.17	0,00	500 000,00	0,00	0,00	500 000,00
Leasing finansowy	4.19, 4.20	0,00	395 827,90	0,00	0,00	395 827,90
Dostawy i usługi	4.20	0,00	8 147 395,29	0,00	0,00	8 147 395,29
Zobowiązania inwestycyjne	4.20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe	4.20, 4.22	0,00	212 810,00	0,00	0,00	212 810,00
		0,00	39 296 270,53	0,00	0,00	39 296 270,53

6.1.2 Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat w sprawozdaniu z zysku lub straty i pozostałych całkowitych dochodów

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31.12.2017 roku

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	Kategorie instrumentów finansowych						Razem	
		Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		Instrumenty finansowe zabezpieczające		Zobowiązania wyłączone z zakresu MSR 39
					(badany)				
		PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	
Przychody finansowe z tytułu odsetek	3.4.1	0,00	1 779 698,33	0,00	0,00	0,00	0,00	1 779 698,33	
Koszty finansowe z tytułu odsetek	3.4.2	0,00	0,00	0,00	1 726 215,70	0,00	0,00	1 726 215,70	
Zysk/(strata) ze zbycia akcji/udziałów	3.4.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących należności i pożyczki ujęte w:	3.4.2	0,00	-6 456 572,77	0,00	0,00	0,00	0,00	-6 456 572,77	
- przychodach/kosztach finansowych	3.4.2	0,00	-6 456 572,77	0,00	0,00	0,00	0,00	-6 456 572,77	
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych	3.4.1, 3.4.2	0,00	499 965,01	0,00	844 473,87	0,00	0,00	1 344 438,88	
Przychody/koszty z tytułu opłat i prowizji	3.4.2	0,00	0,00	0,00	36 477,06	0,00	0,00	36 477,06	
		0,00	2 279 663,34	0,00	2 607 166,63	0,00	0,00	-1 569 742,80	
Pozostałe, niepodlegające MSSF 7									
Dywidendy od jednostek powiązanych, w tym: różnice kursowe zrealizowane	3.4.1	0,00	986 275,94	0,00	0,00	0,00	0,00	986 275,94	
Sprzedaż akcji w jednostkach powiązanych	3.4.2	0,00	-432 548,25	0,00	0,00	0,00	0,00	-432 548,25	
Odpisy aktualizujące akcje/udziały w jednostkach powiązanych	3.4.2	0,00	-26 570 220,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-26 570 220,00	
Utworzenie / odwrócenie odpisów aktualizujących należności ujęte w pozostałych przychodach / kosztach operacyjnych	3.3.2	0,00	-198 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-198 000,00	
		0,00	-26 214 492,31	0,00	0,00	0,00	0,00	-26 214 492,31	

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31.12.2016 roku

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	Kategorie instrumentów finansowych							Razem
		Aktywa finansowe wyceniane w wartości godzimej przez wynik finansowy	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		Instrumenty finansowe zabezpieczające	Zobowiązania wyłączone z zakresu MSR 39	
					(badany)				
		PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	
Przychody finansowe z tytułu odsetek	3.4.1	0,00	1 110 531,96	0,00	0,00	0,00	0,00	1 110 531,96	
Koszty finansowe z tytułu odsetek	3.4.2	0,00	0,00	0,00	1 890 421,92	0,00	0,00	1 890 421,92	
Zysk/(strata) ze zbycia akcji/udziałów	3.4.1	0,00	699 700,00	0,00	0,00	0,00	0,00	699 700,00	
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych	3.4.2	0,00	0,00	0,00	222 214,99	0,00	0,00	222 214,99	
Przychody/koszty z tytułu opłat i prowizji	3.4.2	0,00	0,00	0,00	251 598,85	0,00	0,00	251 598,85	
		0,00	1 810 231,96	0,00	2 364 235,76	0,00	0,00	4 174 467,72	
Pozostałe, niepodlegające MSSF 7									
Dywidendy od jednostek powiązanych, w tym:	3.4.1	0,00	1 435 567,80	0,00	0,00	0,00	0,00	1 435 567,80	
<i>różnice kursowe zrealizowane</i>		0,00	-41 523,97	0,00	0,00	0,00	0,00	-41 523,97	
Sprzedaż akcji w jednostkach powiązanych	3.4.1	0,00	2 811 440,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 811 440,00	
		0,00	4 247 007,80	0,00	0,00	0,00	0,00	4 247 007,80	

6.1.3 Koszty finansowe z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w podziale na klasy instrumentów finansowych

	NOTA	okres sprawozdawczy	
		za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
		(badany) PLN	(badany) PLN
Akcje/udziały nienotowane	3.4.2	26 570 220,00	0,00
Dostawy i usługi	3.2.2	177 568,58	0,00
Sprzedaż finansowych aktywów trwałych	3.4.2.	335 000,00	0,00
Pożyczki udzielone	3.4.2	6 121 572,77	0,00

W prezentowanym okresie sprawozdawczym nastąpiła utrata wartości aktywów finansowych, w okresie porównawczym nie nastąpiła utrata wartości aktywów finansowych. Wysokość dokonanych odpisów oraz kategorie aktywów finansowych objętych odpisami prezentuje powyższa tabela.

6.1.4 Aktywa finansowe ustanowione jako zabezpieczenia zobowiązań lub zobowiązań warunkowych

Informacje o zabezpieczeniach przedstawiono w nocie 4.23.

6.1.5 Rachunkowość zabezpieczeń

Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń i nie posiada instrumentów zabezpieczających przepływy finansowe.

6.1.6 Zarządzanie ryzykiem finansowym

Główne ryzyka finansowe, na które Spółka jest narażona w ramach prowadzonej działalności:

- a) ryzyka rynkowe, w tym:
  - ryzyko cenowe
  - ryzyko zmian kursów walutowych
  - ryzyko zmian stóp procentowych
- b) ryzyko płynności i kredytowe oraz
- c) inne szerzej opisane w Sprawozdaniu z działalności Spółki Chemoservis-Dwory S.A. za 2017 rok w części I sprawozdania w punkcie 4.

W Spółce Chemoservis-Dwory S.A. występuje ryzyko związane z instrumentami finansowymi. Zarówno ryzyko kredytowe, utraty płynności oraz zmiany cen powstają w normalnym toku działalności Spółki. Celem zarządzania ryzykiem finansowym jest zminimalizowanie wpływu czynników ryzyka na osiągnięte wyniki finansowe oraz posiadane składniki majątkowe. Spółka Chemoservis-Dwory S.A., w celu ograniczenia ryzyka utraty płynności finansowej, nie stosowała zabezpieczeń w postaci pochodnych instrumentów finansowych. Instrumentami narażonymi na ryzyka są należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania, udzielone pożyczki, pozyskane kredyty, zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, posiadane środki finansowe.

Ryzyko cenowe, ryzyko zmian kursów walutowych.

Ryzyko cenowe w zakresie ryzyka walutowego jest nieistotne z uwagi na niewielką skalę transakcji rozliczanych w walutach obcych. Spółka nie posiada istotnych aktywów i zobowiązań, które byłyby obciążone istotnym czynnikiem ryzyka kursowego. Ryzyko cenowe związane jest również z cenami materiałów i usług wykorzystywanych przez Spółkę do wykonywania kontraktów długoterminowych. Ograniczanie ryzyka polega na stałym monitorowaniu postępu prac na poszczególnych zadaniach, przepływów pieniężnych niezbędnych do wykonania kontraktu oraz rozliczaniem częściowym wykonanych etapów. Dodatkowo wynagrodzenie za wykonanie zakresu uzgadniane jest z podwykonawcą przed rozpoczęciem prac, zawierając odpowiednią umowę.

Struktura walutowa instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2017 roku

Klasy instrumentów finansowych	EUR	USD	CZK	Pozostałe waluty po przeliczeniu na PLN	Razem po przeliczeniach na PLN
	PLN	PLN	(badany) PLN	PLN	PLN
Aktywa finansowe					
Dostawy i usługi	186 975,52	0,00	0,00	0,00	186 975,52
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	24,86	0,00	0,00	0,00	24,86
	187 000,38	0,00	0,00	0,00	187 000,38
Zobowiązania finansowe					
Dostawy i usługi	447 145,46	1 201 048,50	0,00	0,00	1 648 193,96
	447 145,46	1 201 048,50	0,00	0,00	1 648 193,96

Struktura walutowa instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2016 roku

Klasy instrumentów finansowych	EUR	USD	CZK	Pozostałe waluty po przeliczeniu na PLN	Razem po przeliczeniach na PLN
	PLN	PLN	(badany) PLN	PLN	PLN
Aktywa finansowe					
Dostawy i usługi	1 208 426,26	0,00	0,00	0,00	1 208 426,26
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	77 804,00	0,00	0,00	0,00	77 804,00
Pozostałe	86 102,10	0,00	0,00	0,00	86 102,10
	1 372 332,36	0,00	0,00	0,00	1 372 332,36
Zobowiązania finansowe					
Dostawy i usługi	110 843,32	0,00	0,00	0,00	110 843,32
Pozostałe	0,00	0,00	212 810,00	0,00	212 810,00
	110 843,32	0,00	212 810,00	0,00	323 653,32

Ryzyko zmian stóp procentowych

Spółka narażona jest na ryzyko zmienności przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych wynikające z posiadanych aktywów oraz pasywów dla których przychody oraz koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.

Wpływ zmian stóp procentowych na sprawozdanie Spółki
Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stopy procentowej

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	WIBOR		LIBOR		EURIBOR		Razem	
		31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
		PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
Zobowiązania finansowe									
Dłużne papiery wartościowe	4.17	19 330 472,59	26 910 998,72	0,00	0,00	0,00	0,00	19 330 472,59	26 910 998,72
Kredyty	4.17	1 280 000,00	3 129 238,62	0,00	0,00	0,00	0,00	1 280 000,00	3 129 238,62
Pożyczki	4.17	5 726 230,12	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 726 230,12	500 000,00

Analiza wrażliwości na stopę procentową

Analiza wpływu potencjalnej zmiany wartości księgowej instrumentów finansowych w związku z hipotetyczną zmianą istotnych stóp procentowych na zysk przed opodatkowaniem oraz na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń:

Stopa procentowa	NOTA	Założone odchylenia		Wpływ na zysk przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Razem	
		31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
		PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
Zobowiązania finansowe									
WIBOR	4.17	38 418,82	69 149,29	-38 418,82	-69 149,29	0,00	0,00	-38 418,82	-69 149,29
LIBOR		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PRIBOR		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
EURIBOR		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Powyższe odchylenia stóp procentowych skalkulowano na podstawie obserwacji średnich wahań stóp procentowych w bieżącym i w poprzednim rocznym okresie sprawozdawczym.

Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31.12.2017 r. i na dzień 31.12.2016 r., wpływ zmian stóp procentowych zaprezentowano w skali rocznej.

Wrażliwość instrumentów finansowych na ryzyko stóp procentowych obliczono jako iloczyn salda pozycji księgowych wrażliwych na stopy procentowe oraz adekwatnego odchylenia stopy procentowej.

Ryzyko płynności i kredytowe

Poprzez ryzyko płynności finansowej rozumie się utratę zdolności spółki do terminowego regulowania bieżących zobowiązań.

Spółka narażona jest na ryzyko płynności wynikające z relacji aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych. Na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku wskaźnik relacji aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych (wskaźnik płynności bieżącej) wynosił odpowiednio: 0,72 i 1,63.

Zarząd Spółki Chemoservis-Dwory S.A., w konsekwencji pogarszającej się sytuacji finansowej Spółki, w tym niezdolności Spółki do terminowego wywiązywania się z zobowiązań finansowych, oraz w obliczu zdarzeń mających miejsce po dniu bilansowym, opisanych w pkt. 7.12 niniejszego sprawozdania, złożył w dniu 17 maja 2018 roku w Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, VIII Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych, wniosek o ogłoszenie upadłości. W dniu 25 maja 2018 roku Zarząd Spółki złożył wniosek o otwarcie postępowania sanacyjnego w stosunku do Spółki do Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, VIII Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych.

Celem procesu zarządzania ryzykiem płynności finansowej jest zapewnienie bezpieczeństwa i stabilizacji finansowej Spółki, a podstawowym narzędziem ograniczającym powyższe ryzyko jest bieżący przegląd dopasowania terminów zapadalności aktywów i pasywów. Dodatkowo Spółka realizuje politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje szereg narzędzi dla efektywnego zarządzania płynnością.

Udział w finansowaniu Spółki ma sektor bankowy, zapewniający finansowanie w formie kredytów konsorcjalnych (stanowiących trzon finansowania) oraz kredytów bilateralnych (kredyty w rachunku bieżącym, linie wielocelowe, kredyty inwestycyjne) o zróżnicowanej strukturze zapadalności.

Mając na uwadze coraz bardziej restrykcyjne uregulowania dotyczące pozyskiwania długoterminowego finansowania bankowego Spółka korzysta dodatkowo z dwóch programów emisji obligacji, umożliwiających jej wykorzystanie zasobów poza rynkiem bankowym, jak również z finansowania z zaciągniętych pożyczek.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku maksymalne możliwe zadłużenie z tytułu zawartych umów kredytowych dla Spółki wyniosło odpowiednio 1.280 tys. PLN i 3.129 tys. PLN. Do wykorzystania na dzień 31 grudnia 2017 roku, jak również na dzień 31 grudnia 2016 roku dostępny limit kredytowy był w pełni wykorzystany.

Informacje w zakresie kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych przedstawiono w 4.16.

Spółka ocenia również ryzyko kredytowe związane ze środkami pieniężnymi i lokatami bankowymi jest uważane przez Spółkę za niskie. Wszystkie podmioty, w których Spółka lokuje wolne środki pieniężne działają w sektorze finansowym. Należą do nich banki krajowe oraz oddziały banków zagranicznych o wiarygodności kredytowej krótkoterminowej (rating) najwyższej jakości oraz dobrej jakości.

Ryzyko kredytowe, wynikające z udzielonych pożyczek wewnątrzgrupowych jest uważane przez Spółkę za niskie, z uwagi na fakt, iż jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej podlegają stałemu monitoringowi sprawowanemu przez Zarząd Jednostki Dominującej. W przypadku zaistnienia niekorzystnych czynników wpływających na zdolność wywiązywania się z zobowiązań finansowych, podejmowane są działania naprawcze i zapobiegające niekorzystnej sytuacji. Dodatkowo udzielane pożyczki zabezpieczane są weksłami i/lub oświadczeniami o poddaniu się egzekucji w formie aktów notarialnych. W przypadku zaistnienia przesłanek utraty wartości Spółka dokonuje odpisu aktualizującego.

Miarą ryzyka kredytowego jest kwota maksymalnego ryzyka kredytowego dla poszczególnych klas aktywów finansowych, która odpowiada ich wartości księgowej. Maksymalna kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe, w odniesieniu do poszczególnych klas odpowiada ich wartości księgowej.

Spółka narażona jest na ryzyko kredytowe związane z gwarancjami udzielonymi na rzecz kontrahentów. Maksymalny poziom ekspozycji wynikającej z udzielonych gwarancji to maksymalna kwota, którą Spółka zmuszona byłaby zapłacić w przypadku żądania wypłaty gwarancji przez kontrahenta. Kwota poręczeń i gwarancji dotyczących zobowiązań wobec osób trzecich wystawionych w toku bieżącej działalności na dzień 31.12.2017 roku oraz na 31.12.2016 roku wyniosła odpowiednio 37.801 tys. PLN oraz 30.707 tys. PLN. Dotyczyły one głównie gwarancji należytego wykonania umów oraz poręczeń kredytów udzielonych przez Banki Jednostkom Zależnym.

W oparciu o analizę należności dokonano podziału kontrahentów:

- I grupa – kontrahenci z dobrą lub bardzo dobrą historią współpracy w danym roku;
- II grupa – pozostali kontrahenci.

Podział nieprzeterminowanych należności krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług według opisanego powyżej kryterium:

		stan na dzień	
		31.12.2017	31.12.2016
		(badany)	(badany)
		PLN	PLN
Grupa I	4.10.3	5 302 313,79	6 014 676,29
Grupa II	4.10.3	4 301 994,06	0,00
Należności z tytułu dostaw i usług (brutto)		9 604 307,85	6 014 676,29

Analiza wiekowa przeterminowanych należności krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług, dla których na koniec okresu sprawozdawczego nie nastąpiła utrata wartości:

		stan na dzień	
		31.12.2017	31.12.2016
		(badany)	(badany)
		PLN	PLN
Do 1 miesiąca		185 648,75	297 657,62
Od 1 do 3 miesięcy		1 899 223,98	1 044 480,60
Od 3 do 6 miesięcy		2 402 547,13	922 641,43
Od 6 do 12 miesięcy		996 178,27	1 658 093,69
Powyżej roku		1 375 124,63	114 913,55
Należności z tytułu dostaw i usług (brutto)	4.10.4	6 858 722,76	4 037 786,89

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2017 r.

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	Do 1 roku	Od 1 do 3 lat	Od 3 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
		(badany)					
		PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
Dłużne papiery wartościowe	4.17	18 948 185,34	0,00	0,00	0,00	18 948 185,34	19 330 472,59
<i>obligacje o zmiennym oprocentowaniu - wartość niezdyskontowana</i>		3 103 972,20	0,00	0,00	0,00	3 103 972,20	3 094 933,68
<i>obligacje o stałym oprocentowaniu - wartość niezdyskontowana</i>		15 844 213,14	0,00	0,00	0,00	15 844 213,14	16 235 538,91
Kredyty - wartość niezdyskontowana	4.17	1 280 000,00	0,00	0,00	0,00	1 280 000,00	1 280 000,00
Pożyczki - wartość niezdyskontowana	4.17	5 726 230,12	0,00	0,00	0,00	5 726 230,12	5 726 230,12
Leasing finansowy	4.19, 4.22	151 354,22	134 002,93	10 732,40	0,00	296 089,55	296 089,55
Dostawy i usługi	4.20	15 035 979,01	0,00	0,00	0,00	15 035 979,01	15 035 979,01
Zobowiązania inwestycyjne	4.20	27 072,27	0,00	0,00	0,00	27 072,27	27 072,27
Pozostałe	4.22	3 494 900,00	0,00	0,00	0,00	3 494 900,00	3 494 900,00

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2016 r.

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	Do 1 roku	Od 1 do 3 lat	Od 3 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
		(badany)					
		PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
Dłużne papiery wartościowe	4.17	3 390 698,55	23 724 000,00	0,00	0,00	27 114 698,55	26 910 998,72
<i>obligacje o zmiennym oprocentowaniu - wartość niezdyskontowana</i>		581 788,95	3 033 000,00	0,00	0,00	3 614 788,95	3 557 274,48
<i>obligacje o stałym oprocentowaniu - wartość niezdyskontowana</i>		2 808 909,60	20 691 000,00	0,00	0,00	23 499 909,60	23 353 724,24
Kredyty - wartość niezdyskontowana	4.17	3 129 238,62	0,00	0,00	0,00	3 129 238,62	3 129 238,62
Pożyczki - wartość niezdyskontowana	4.17	500 000,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00
Leasing finansowy	4.19, 4.22	169 045,85	226 782,05	0,00	0,00	395 827,90	395 827,90
Dostawy i usługi	4.20	8 147 395,29	0,00	0,00	0,00	8 147 395,29	8 147 395,29
Pozostałe	4.22	212 810,00	0,00	0,00	0,00	212 810,00	212 810,00

7 POZOSTAŁE NOTY

7.1 Ustalanie wartości godziwej

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2017 roku.

NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Hierarchia wartości godziwej			
			Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	
			(badany)			
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	
Aktywa finansowe						
Dłużne papiery wartościowe	4.12	9 174 965,01	9 174 965,01	0,00	0,00	9 174 965,01
Dostawy i usługi	4.10	16 463 030,61	16 463 030,61	0,00	0,00	16 463 030,61
Sprzedaż finansowych aktywów trwałych	4.12	4 765 625,00	4 765 625,00	0,00	0,00	4 765 625,00
Pożyczki udzielone	4.7, 4.12	20 209 126,07	20 209 126,07	0,00	0,00	20 209 126,07
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4.14	2 132 457,47	2 132 457,47	0,00	0,00	2 132 457,47
Pozostałe	4.12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zobowiązania finansowe						
Dłużne papiery wartościowe	4.17	19 330 472,59	19 330 472,59	0,00	0,00	19 330 472,59
Kredyty	4.17	1 280 000,00	1 280 000,00	0,00	0,00	1 280 000,00
Pożyczki	4.17	5 726 230,12	5 726 230,12	0,00	0,00	5 726 230,12
Leasing finansowy	4.19, 4.22	296 089,55	296 089,55	0,00	0,00	296 089,55
Dostawy i usługi	4.20	15 035 979,01	15 035 979,01	0,00	0,00	15 035 979,01
Zobowiązania inwestycyjne	4.20	27 072,27	27 072,27	0,00	0,00	27 072,27
Pozostałe	4.20, 4.22	3 494 900,00	3 494 900,00	0,00	0,00	3 494 900,00

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2016 roku.

NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Hierarchia wartości godziwej			
			Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	
			(badany)			
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	
Aktywa finansowe						
Dostawy i usługi	4.10	10 052 463,18	10 052 463,18	0,00	0,00	10 052 463,18
Sprzedaż finansowych aktywów trwałych	4.12	1 435 660,00	1 435 660,00	0,00	0,00	1 435 660,00
Pożyczki udzielone	4.7, 4.12	19 905 664,40	19 905 664,40	0,00	0,00	19 905 664,40
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4.14	2 658 485,83	2 658 485,83	0,00	0,00	2 658 485,83
Zobowiązania finansowe						
Dłużne papiery wartościowe	4.17	26 910 998,72	26 910 998,72	0,00	0,00	26 910 998,72
Kredyty	4.17	3 129 238,62	3 129 238,62	0,00	0,00	3 129 238,62
Pożyczki	4.17	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	500 000,00
Leasing finansowy	4.19, 4.22	395 827,90	395 827,90	0,00	0,00	395 827,90
Dostawy i usługi	4.20	8 147 395,29	8 147 395,29	0,00	0,00	8 147 395,29
Pozostałe	4.20, 4.22	212 810,00	212 810,00	0,00	0,00	212 810,00

7.1.1 Metody wyceny do wartości godziwej (hierarchia wartości godziwej)

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych notowanych na aktywnych rynkach ustalana jest na podstawie notowań rynkowych (tzw. Poziom 1). W pozostałych przypadkach, wartość godziwa jest ustalana na podstawie innych danych dających się zaobserwować bezpośrednio lub pośrednio (tzw. Poziom 2), lub danych nieobserwowalnych (tzw. Poziom 3).

Zobowiązania finansowe z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, zobowiązania z tytułu kredytów, zobowiązania oraz należności z tytułu pożyczek oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Przyszłe przepływy pieniężne dyskontowane są przy zastosowaniu stóp dyskontowych obliczonych na podstawie rynkowych stóp

procentowych według stanu na dany dzień sprawozdawczy na bazie kwotowań 1-miesięcznych, 3-miesięcznych i 6-miesięcznych powiększonych o marże właściwe dla poszczególnych instrumentów finansowych.

Z uwagi na nieistotne różnice pomiędzy wartością księgową a wartością godziwą zobowiązań z tytułu kredytów, jak również należności z tytułu pożyczek, za wyjątkiem pożyczki w wysokości 16,5 mln PLN, zobowiązania kredytowe i należności z tytułu pożyczek wyceniane są w wartości wymaganej zapłaty. Przejęta wycena nie wpływa w znaczący sposób na zniekształcenie sprawozdania finansowego.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i na 31 grudnia 2016 roku Spółka posiadała nienotowane akcje i udziały w spółkach, dla których nie było możliwe wiarygodne ustalenie wartości godziwej. Dla spółek tych nie istnieją aktywne rynki ani nie odnotowano porównywalnych transakcji na tego typu walorach. Wartości akcji i udziałów ujęte zostały w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Spółki w kwocie 11.058 tys. PLN (31.12.2016 roku w kwocie 49.143 tys. PLN) według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Na koniec okresu sprawozdawczego nie ma wiążących decyzji w zakresie sposobu i terminu zbycia tych aktywów, za wyjątkiem udziałów w spółce CHEMONT Sp. z o.o.

7.2 Leasing

7.2.1 Leasing operacyjny

Spółka jako leasingobiorca na dzień 31.12.2017 roku oraz na dzień 31.12.2016 roku nie posiadała umów kwalifikowanych jako leasing operacyjny.

7.2.2 Leasing finansowy

Spółka jako leasingobiorca na dzień 31.12.2017 roku oraz na dzień 31.12.2016 roku posiadała umowy leasingowe o charakterze finansowym.

W zawartych umowach leasingowych obowiązują ogólne warunki leasingu finansowego, nie ma klauzul dotyczących warunkowych zobowiązań z tytułu opłat leasingowych, istnieją możliwości zakupu przedmiotu leasingu oraz ewentualność ich przedłużenia.

Spółka użytkuje część maszyn i urządzeń oraz środków transportu w ramach leasingu finansowego. Umowy leasingowe zawierane są na okresy od 3 do 5 lat. Spółka ma możliwość zakupu wynajmowanego przedmiotu leasingu za kwotę jego wartości nominalnej na koniec obowiązywania umowy. Zobowiązania Spółki wynikające z umów leasingowych są zabezpieczone prawami leasingodawców do składników aktywów objętych umową oraz weksłami in blanco wraz z deklaracjami wekslowymi. Oprocentowanie zobowiązań z tytułu leasingu finansowego oparte jest o stawki WIBOR powiększone o marżę leasingodawcy, i wynoszą od 2,95% do 4,89% (w 2016 roku od 2,95% do 10,55%).

Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego - wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych

	stan na dzień	
	31.12.2017 (badany) PLN	31.12.2016 (badany) PLN
Długoterminowy	144 735,33	226 782,05
a) powyżej 1 roku do 3 lat	134 002,93	226 782,05
b) powyżej 3 do 5 lat	10 732,40	0,00
c) powyżej 5 lat	0,00	0,00
Krótkoterminowy	151 354,22	169 045,85
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego - wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, razem	296 089,55	395 827,90

Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego - wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Długoterminowy	157 260,49	242 582,33
a) powyżej 1 roku do 3 lat	146 459,49	242 582,33
b) powyżej 3 do 5 lat	10 801,00	0,00
c) powyżej 5 lat	0,00	0,00
Krótkoterminowy	159 524,60	180 267,07
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego - wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych, razem	316 785,09	422 849,40

Łączna wartość bieżącego zobowiązania z tytułu leasingu finansowego na 31 grudnia 2017 roku wynosi 296 tys. PLN (396 tys. PLN na dzień 31.12.2016 r.), natomiast wartość minimalnych przyszłych opłat leasingowych na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 317 tys. PLN (423 tys. PLN na dzień 31.12.2016 r.).

Różnica pomiędzy łączną kwotą przyszłych minimalnych opłat leasingowych a ich wartością bieżącą wynika z dyskontowania opłat leasingowych za pomocą właściwej danej umowy stopy procentowej.

Wartość księgowa netto dla każdej grupy rzeczowych aktywów trwałych w leasingu finansowym:

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
<i>Grunty</i>	0,00	0,00
<i>Budynki i budowle</i>	0,00	0,00
<i>Urządzenia techniczne i maszyny</i>	376 483,33	684 224,17
<i>Środki transportu i pozostałe</i>	203 692,16	205 041,23
Środki trwałe w leasingu finansowym	580 175,49	889 265,40

7.3 Poniesione nakłady inwestycyjne oraz przyszłe zobowiązania z tytułu podpisanych kontraktów inwestycyjnych

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Wartości niematerialne	1 810,00	3 789,00
Rzeczowe aktywa trwałe w tym:	377 917,08	184 350,03
<i>Grunty</i>	0,00	0,00
<i>Budynki i budowle</i>	0,00	0,00
<i>Urządzenia techniczne i maszyny</i>	40 972,39	138 127,76
<i>Środki transportu i pozostałe</i>	112 438,36	46 222,27
<i>Środki trwałe w budowie</i>	224 506,33	0,00
Razem nakłady inwestycyjne	379 727,08	188 139,03

Nabycie i sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	377 917,08	184 350,03
Sprzedaż netto rzeczowych aktywów trwałych	52 581,30	0,00

Zobowiązania z tytułu zakupu rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Zobowiązania z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	27 072,27	0,00
Umowne zobowiązania inwestycyjne nieujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, wynikające z zawartych umów, w tym:	0,00	0,00
✚ na nabycie rzeczowych aktywów trwałych	0,00	0,00
✚ na nabycie wartości niematerialnych	0,00	0,00
Razem:	27 072,27	0,00

7.4 Aktywa i zobowiązania warunkowe
7.4.1 Aktywa warunkowe

	stan na dzień 31.12.2016	Zwiększenia / Zmniejszenia	stan na dzień 31.12.2017
	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN
1. Od jednostek powiązanych	20 418 528,90	8 146 634,44	28 565 163,34
A. należności wekslowe	20 418 528,90	8 146 634,44	28 565 163,34
✚ zabezpieczenie spłaty pożyczki udzielonej dla Zakład Energetyczny ZEN Sp. z o.o. - weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	2 900 000,00	0,00	2 900 000,00
✚ zabezpieczenie spłaty pożyczki udzielonej dla Zakład Energetyczny ZEN Sp. z o.o. - weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	0,00	5 250 000,00	5 250 000,00
✚ zabezpieczenie spłaty pożyczki udzielonej ZBACH Sp. z o.o. - weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	600 000,00	0,00	600 000,00
✚ zabezpieczenie spłaty pożyczki udzielonej ZBACH Sp. z o.o. - weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	0,00	579 163,34	579 163,34
✚ zabezpieczenie spłaty pożyczek udzielonych MD-proeco Sp. z o.o. - weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	273 500,00	-37 500,00	236 000,00
✚ zabezpieczenie należytego usunięcia wad i usterek w okresie gwarancyjnym umowy zawartej ze ZBACH Sp. z o.o. - weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	145 028,90	-145 028,90	0,00
✚ zabezpieczenie spłaty pożyczki udzielonej dla CHEMOS SUPPORT CENTER Sp. z o.o. - weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	16 500 000,00	0,00	16 500 000,00
✚ zabezpieczenie spłaty pożyczki udzielonej dla CHEMOS SUPPORT CENTER Sp. z o.o. - weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	0,00	1 500 000,00	1 500 000,00
✚ zabezpieczenie spłaty pożyczki udzielonej dla CHEMOS SUPPORT CENTER Sp. z o.o. - weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00
2. Od pozostałych jednostek	2 259 400,00	-1 859 400,00	400 000,00
A. należności wekslowe	0,00	100 000,00	100 000,00

 zabezpieczenie zwrotu zaliczki - KBH INVEST Sp. z o.o. - weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	0,00	100 000,00	100 000,00
B. uzyskane gwarancje ubezpieczeniowe	0,00	300 000,00	300 000,00
 udzielona gwarancja ubezpieczeniowa - zabezpieczenie zwrotu zaliczki - KOBEX	0,00	300 000,00	300 000,00
C. uzyskane gwarancje bankowe	2 259 400,00	-2 259 400,00	0,00
 uzyskana gwarancja bankowa - zabezpieczenie należytego wykonania umowy CENZIN Sp. z o.o.	2 259 400,00	-2 259 400,00	0,00
Aktywa warunkowe	22 677 928,90	6 287 234,44	28 965 163,34

7.4.2 Zobowiązania warunkowe

	stan na dzień 31.12.2016	Zwiększenia / Zmniejszenia	stan na dzień 31.12.2017
	(badany) PLN	(badany) PLN	(badany) PLN
1. Na rzecz jednostek powiązanych	500 000,00	-225 000,00	275 000,00
A. zobowiązania wekslowe	500 000,00	-225 000,00	275 000,00
 zabezpieczenie spłaty pożyczki udzielonej przez Balticervis Sp. z o.o. - weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	500 000,00	-225 000,00	275 000,00
2. Na rzecz pozostałych jednostek	52 604 484,41	13 284 698,31	65 889 182,72
A. zobowiązania wekslowe	21 897 183,70	6 191 273,31	28 088 457,01
 zabezpieczenie gwarancji ubezpieczeniowych udzielonych przez Ergo Hestia S.A. - weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową	1 100 542,29	2 184,48	1 102 726,77
 zabezpieczenie gwarancji ubezpieczeniowych udzielonych przez WARTA S.A. - weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową	446 554,84	0,00	446 554,84
 zabezpieczenie gwarancji ubezpieczeniowych udzielonych przez PZU S.A. - weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową	12 916 768,00	-124 713,70	12 792 054,30
 zabezpieczenie gwarancji ubezpieczeniowych udzielonych przez Generali Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. - weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową	727 882,00	-68 020,00	659 862,00
 zabezpieczenie gwarancji ubezpieczeniowych udzielonych przez Gothaer Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. - weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową	173 430,00	1 700 000,00	1 873 430,00
 zabezpieczenie gwarancji ubezpieczeniowych udzielonych przez KUKA S.A. - weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową	5 939 479,10	-35 000,00	5 904 479,10
 zabezpieczenie należytego wykonania umów w okresie gwarancyjnym zawartych z Synthos Dwory 7 Sp. z o.o. Sp.J. - weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową	592 527,47	-545 177,47	47 350,00
 zabezpieczenie spłaty pożyczki udzielonej przez UNITED S.A. - weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	0,00	400 000,00	400 000,00
 zabezpieczenie spłaty pożyczek udzielonych przez EVICTION S.A. - weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	0,00	2 862 000,00	2 862 000,00
 zabezpieczenie spłaty pożyczki udzielonej przez Fundusz Nowych Technologii ENTER FINTO S.A. - weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	0,00	2 000 000,00	2 000 000,00
B. udzielone gwarancje ubezpieczeniowe	21 306 840,71	1 472 266,30	22 779 107,01
 udzielona gwarancja ubezpieczeniowa - zabezpieczenie należytego usunięcia wad i usterek w okresie gwarancyjnym - BIOAGRA OIL S.A.	1 801 079,10	0,00	1 801 079,10
 udzielona gwarancja ubezpieczeniowa - zabezpieczenie należytego usunięcia wad i usterek w okresie gwarancji - Grupa Lotos S.A.	31 980,00	0,00	31 980,00
 udzielona gwarancja ubezpieczeniowa - zabezpieczenie należytego usunięcia wad i usterek w okresie gwarancji - Polskie Młyny S.A.	831 498,29	0,00	831 498,29
 udzielona gwarancja ubezpieczeniowa - zabezpieczenie należytego usunięcia wad i usterek w okresie gwarancyjnym umowy zawartej z PGE Energia Odnawialna S.A.	89 777,70	0,00	89 777,70
 udzielona gwarancja ubezpieczeniowa - zabezpieczenie należytego usunięcia wad i usterek w okresie gwarancyjnym umowy zawartej z TAURON Wytwarzanie S.A.	173 430,00	0,00	173 430,00
 udzielona gwarancja ubezpieczeniowa - zabezpieczenie należytego usunięcia wad i usterek w okresie gwarancyjnym - Grupa Azoty	68 020,00	-68 020,00	0,00

udzielona gwarancja ubezpieczeniowa - zabezpieczenie należytego usunięcia wad i usterek w okresie gwarancyjnym umowy zawartej z Grupy Azoty ZAK	16 000,00	0,00	16 000,00
udzielona gwarancja ubezpieczeniowa - zabezpieczenie zwrotu zaliczki otrzymanej od YARA Environmental Technologies GmbH	3 364 788,00	0,00	3 364 788,00
udzielona gwarancja ubezpieczeniowa - zabezpieczenie należytego wykonania umowy zawartej z YARA Environmental Technologies GmbH	4 103 400,00	0,00	4 103 400,00
udzielona gwarancja ubezpieczeniowa - zabezpieczenie należytego usunięcia wad i usterek w okresie gwarancyjnym umowy zawartej z PROCHEM S.A.	356 777,14	0,00	356 777,14
udzielona gwarancja ubezpieczeniowa - zabezpieczenie zapłaty wadium dla Flukar Sp. z o.o.	400 000,00	-400 000,00	0,00
udzielona gwarancja ubezpieczeniowa - zabezpieczenie należytego usunięcia wad i usterek w okresie gwarancyjnym umowy zawartej z RAFAKO S.A.	915 090,48	0,00	915 090,48
udzielona gwarancja ubezpieczeniowa - zabezpieczenie zapłaty wadium dla Grupy Azoty Zakłady Azotowe Kędzierzyn S.A.	35 000,00	-35 000,00	0,00
udzielona gwarancja ubezpieczeniowa - zabezpieczenie należytego wykonania umowy zawartej z Flukar Sp. z o.o.	9 120 000,00	176 886,30	9 296 886,30
udzielona gwarancja ubezpieczeniowa - zabezpieczenie należytego usunięcia wad i usterek w okresie gwarancyjnym umowy zawartej z Lotos Serwis Sp. z o.o.	0,00	98 400,00	98 400,00
udzielona gwarancja ubezpieczeniowa - zabezpieczenie należytego wykonania umowy zawartej z EnergoAsh Południe Sp. z o.o.	0,00	1 700 000,00	1 700 000,00
C. udzielone poręczenia	9 400 460,00	5 621 158,70	15 021 618,70
poręczenie udzielone Bankowi ING Bank Śląski S.A. na podstawie umowy poręczenia spłaty kredytu za ZBACH Sp. z o.o..	4 000 000,00	0,00	4 000 000,00
poręczenie udzielone Bankowi ING Bank Śląski S.A. na podstawie umów poręczenia spłaty kredytów za ZE ZEN Sp. z o.o..	5 000 000,00	0,00	5 000 000,00
poręczenie wekslowe udzielone Grupie Azoty S.A. tytułem zabezpieczenia umów w zakresie gwarancji i rękojmi za ZBACH Sp. z o.o.	400 460,00	698 090,00	1 098 550,00
poręczenie udzielone Bankowi Bank Spółdzielczy w Będzinie na podstawie umowy poręczenia spłaty kredytów za ZE ZEN Sp. z o.o.	0,00	1 500 000,00	1 500 000,00
poręczenie udzielone K&M ELEKTRO S.C. na podstawie umowy poręczenia spłaty zobowiązań za ZE ZEN Sp. z o.o.	0,00	2 973 068,70	2 973 068,70
poręczenie udzielone INDOS S.A. na podstawie umowy poręczenia spłaty zobowiązań za ZE ZEN Sp. z o.o.	0,00	450 000,00	450 000,00
Zobowiązania warunkowe	53 104 484,41	13 059 698,31	66 164 182,72

Na Spółce Chemoservis-Dwory S.A. ciężą dodatkowo następujące zobowiązania warunkowe:

- Spółka w ramach zawieranych kontraktów handlowych udziela gwarancji na należyte wykonanie przedmiotu kontraktu na okres od 1 roku do 5 lat. W ramach podpisywanych umów handlowych, przewidziane są również kary umowne za niewykonanie lub nieterminowe wykonanie przedmiotu umowy oraz kary za opóźnienia w usuwaniu ewentualnych wad i usterek.
- W przypadku odwołania osób wchodzących w skład Zarządu Spółki, zawarta umowa o pracę przewiduje konieczność wypłaty odprawy w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia oraz kwoty 200 tys. PLN.

7.5 Informacje o podmiotach powiązanych

7.5.1 Podmioty powiązane ze Spółką Chemoservis-Dwory S.A. wg stanu na dzień 31.12.2017

Jednostki Dominujące:

RAUNDS Sp. z o.o.	ul. Staniewicka 12	03-310 Warszawa
PETRO Mechanika S.A. w upadłości likwidacyjnej	ul. Zglenickiego 44A	09-411 Płock

Jednostki Zależne:

Zakład Energetyczny ZEN Sp. z o.o.	ul. W. Roździeńskiego 5	41-308 Dąbrowa Górnicza
K-Protos a.s.	O. Wichterleho 810	278 01 Kralupy
MD-proeco Sp. z o.o.	ul. Wojska Polskiego 65	85-825 Bydgoszcz
BALTICSERVIS Sp. z o.o.	ul. Ludowa 13	71-700 Szczecin
CHEMOS SUPPORT CENTER Sp. z o.o.	ul. Belwederska 23	00-761 Warszawa
TG16 Sp. z o.o.	ul. Hutnicza 5-9	42-600 Tarnowskie Góry

Jednostki Zależne pośrednio:

Zakład Budowy Aparatury Chemicznej ZBACH Sp. z o.o.	ul. Kwiatkowskiego 8	33-101 Tarnów
Zakład Usług Energetycznych Serwis Sp. z o.o.	ul. W. Roździeńskiego 5	41-308 Dąbrowa Górnicza
Przemysłowe Centrum Badawczo-Rozwojowe Sp. z o.o. w organizacji	ul. Wojska Polskiego 65	85-825 Bydgoszcz

Jednostki Stowarzyszone

CHEMONT Sp. o.o.	ul. Chemików 1	32-600 Oświęcim
------------------	----------------	-----------------

Pozostałe Jednostki Powiązane

PETRO Kor Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej	ul. Chemików 7	09-411 Płock
Klaster Za-chem Sp. z o.o.	ul. Wojska Polskiego 65	85-825 Bydgoszcz
Zakład Budowy Aparatury Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej	ul. Chemików 7	09-411 Płock
Tarmar Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej	ul. Kwiatkowskiego 8	33-101 Tarnów
POLIVINYL S.A. w upadłości likwidacyjnej	ul. Wojska Polskiego 65	85-825 Bydgoszcz
Petro Remont Sp. z o.o. w likwidacji	Ul. Zglenickiego 44	09-411 Płock

7.5.2 Informacje o istotnych transakcjach zawartych przez spółki lub jednostki zależne z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe

W 2017 roku, jak również w okresie poprzednim, w Spółce nie wystąpiły istotne transakcje zawarte z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe.

Pozostałe transakcje z podmiotami powiązanymi ujęto w nocie 7.5.5.

7.5.3 Transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, ich małżonkami, rodzeństwem, wstępnymi, zstępnymi lub innymi bliskimi im osobami

W okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017 roku oraz w roku ubiegłym nie wystąpiły transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, ich małżonkami, rodzeństwem, wstępnymi, zstępnymi lub innymi bliskimi im osobami.

W okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017 roku oraz w roku ubiegłym Spółka nie udzieliła osobom zarządzającym i nadzorującym oraz ich bliskim zaliczek, pożyczek, kredytów, gwarancji i poręczeń oraz nie zawarła z nimi innych umów zobowiązujących do świadczeń na rzecz Spółki i jednostek z nią powiązanych.

Na dzień 31.12.2017 roku oraz 31.12.2016 roku nie wystąpiły pożyczki udzielone przez Spółkę osobom zarządzającym i nadzorującym oraz ich bliskim.

7.5.4 Transakcje kluczowego personelu kierowniczego Spółki z podmiotami powiązanimi

W okresie sprawozdawczym, jak również w okresie porównywalnym za rok 2016, kluczowy personel kierowniczy Spółki nie zawierał transakcji z podmiotami powiązanymi.

7.5.5 Transakcje oraz stan rozrachunków Spółki z podmiotami powiązanimi

Transakcje z podmiotami powiązanymi:

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Sprzedaż usług	1 803 261,20	723 983,95
Sprzedaż towarów, wyrobów gotowych i materiałów	503 417,67	613 319,99
Zakup usług	6 312 538,38	8 334 643,79
Zakup środków trwałych	213 213,33	0,00
Przychody finansowe	2 823 724,22	2 538 729,48
<i>dywidendy</i>	965 234,99	1 394 043,83
<i>odsetki od pożyczek</i>	1 633 269,49	1 097 066,30
<i>pozostałe przychody finansowe</i>	225 219,74	47 619,35
Koszty finansowe	225 693,89	201 049,54
<i>odsetki od pożyczek</i>	29 927,89	42 092,54
<i>pozostałe koszty finansowe</i>	195 766,00	158 957,00
Odpisy aktualizujące należności z tytułu dostaw i usług	220,43	0,00
Odpisy aktualizujące pożyczki	6 121 572,77	0,00
Odpisy aktualizujące pozostałe należności	3 192 900,00	0,00

Stan rozrachunków z podmiotami powiązanymi:

	stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Pozostałe aktywa długoterminowe	0,00	0,00
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	7 089 225,99	3 639 455,59
Pożyczki udzielone	26 138 698,84	19 905 664,40
Pozostałe aktywa finansowe	6 494 900,00	0,00
Należności z tytułu dostaw i usług objęte odpisem aktualizującym	220,43	684,10
Pożyczki udzielone objęte odpisem aktualizującym	6 121 572,77	0,00
Pozostałe należności objęte odpisem aktualizującym	198 000,00	0,00
Pozostałe aktywa finansowe objęte odpisem aktualizującym	2 994 900,00	0,00
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	106 178,02	1 850 616,14
Pożyczki i dłużne papiery wartościowe	276 506,29	500 000,00
Pozostałe zobowiązania finansowe	2 994 900,00	212 810,00

Transakcje sprzedaży i zakupów z jednostkami powiązanymi dokonywane były na warunkach rynkowych. Obejmowały transakcje zakupu i sprzedaży usług, materiałów, środków trwałych. Transakcje między jednostkami powiązanymi obejmują również wypłacone dywidendy oraz pożyczki, odsetki od pożyczek czy wynagrodzenia za poręczenia.

W dniu 1 stycznia 2012 roku Spółka Chemoservis-Dwory S.A. zawarła ze Spółką powiązaną Chemont Sp. z o.o. umowę najmu pomieszczeń administracyjno-socjalnych. Umowa została zawarta na czas nieokreślony z zachowaniem 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia. Wysokość czynszu została ustalona w wysokości 7.000,00 PLN netto miesięcznie. W dniu 13 listopada 2015 roku Aneksem Nr 1 do umowy najmu, zmieniono wysokość wynagrodzenia miesięcznego na kwotę 22 856,50 PLN, z mocą obowiązującą od dnia 1 grudnia 2015 roku.

W dniu 13 lipca 2016 roku Spółka Chemoservis-Dwory S.A. udzieliła Spółce Zależnej Zakład Energetyczny ZEN Sp. z o.o. pożyczki w wysokości 2,9 mln PLN z terminem spłaty do 31 grudnia 2019 roku. Pożyczka ma być spłacana w ratach, w cyklu miesięcznym w ostatnim dniu roboczym danego miesiąca wraz z odsetkami. Oprocentowanie pożyczki ustalono w wysokości 7,5% wartości pożyczki w stosunku rocznym. Zabezpieczeniem pożyczki jest weksel in blanco wraz z porozumieniem wekslowym.

W dniu 28 października 2016 roku została podpisana z ING Bank Śląski S.A. umowa podporządkowania wierzytelności, na mocy której ewentualna spłata udzielonej przez Chemoservis-Dwory S.A. Spółce Zależnej ZE ZEN Sp. z o.o. pożyczki w wysokości 2,9 mln PLN została wstrzymana do chwili całkowitej spłaty kredytów udzielonych przez ING Bank Śląski S.A. Spółce ZE ZEN Sp. z o.o. Wierzytelności z Umowy Pożyczki zostaną zaspokojone dopiero po całkowitym zaspokojeniu wierzytelności Banku, zaś do chwili całkowitego zaspokojenia wierzytelności Banku, bez zgody Banku nie mogą zostać zmienione żadne warunki Umowy Pożyczki. Na mocy umowy podporządkowania, umowa pożyczki nie może zostać wypowiedziana, wierzytelności wynikające z niej nie mogą zostać przeniesione na osoby trzecie, jak również nie mogą zostać potrącone z jakiegokolwiek wierzytelnością przysługującą ZE ZEN Sp. z o.o. od Chemoservis-Dwory S.A.

W dniu 6 listopada 2017 roku Spółka Chemoservis-Dwory S.A. podpisała kolejną umowę pożyczki ze Spółką Zależną ZE ZEN Sp. z o.o. w wysokości 3,5 mln PLN z terminem spłaty do 31 grudnia 2020 roku. Odsetki od pożyczki mają być spłacane za okresy kwartalne, począwszy od IV kwartału 2017 roku, w ostatnim dniu roboczym kwartału. Oprocentowanie pożyczki ustalono w wysokości 8% wartości pożyczki w stosunku rocznym. Zabezpieczenie pożyczki stanowi weksel własny in blanco.

W dniu 19 lutego 2013 roku Spółka Chemoservis-Dwory S.A. zawarła z Jednostką Zależną MD-proeco Sp. z o.o. umowę pożyczki krótkoterminowej z terminem spłaty do 19 lipca 2013 roku. Na podstawie zawartej umowy Spółka Chemoservis-Dwory S.A. udzieliła pożyczki w wysokości 300 tys. PLN. Pożyczka oprocentowana jest według zmiennej stopy procentowej. Oprocentowanie pożyczki ustalone zostało w wysokości WIBOR 1M + 4,5% w stosunku rocznym. Zabezpieczenie pożyczki stanowi weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową. W dniu 29 czerwca 2016 roku zawarto aneks nr 4, w którym ustalono harmonogram spłat pozostałej do spłaty kwoty pożyczki w wysokości 236 tys. PLN w ten sposób iż, do dnia 30 września 2016 roku ma być spłacone 162 tys. PLN, raty w wysokości po 5 tys. PLN miesięcznie od października 2016 roku do listopada 2017 roku oraz 3,7 tys. PLN do ostatniego grudnia 2017 roku. Oprocentowanie pożyczki zmieniono na 7,5% w skali roku. Na dzień 31 grudnia 2017 roku pozostała kwota do spłaty ww. pożyczki wynosi 192 tys. PLN. W dniu 17 stycznia 2018 roku pomiędzy Chemoservis-Dwory S.A. a MD-proeco Sp. z o.o. zostało zawarte porozumienie, na mocy którego pozostała do zapłaty część kapitału pożyczki wraz z odsetkami za okres od 1 stycznia 2018 roku do dnia 17 stycznia 2018 roku została przekazana na spłatę zobowiązań Spółki Chemoservis-Dwory S.A. wobec Kancelarii Raduchowski-Brochwicz i Wspólnicy Adwokaci i Radcowie Prawni Sp. K.

W dniu 20 marca 2015 roku Chemoservis-Dwory S.A. podpisała kolejną umowę pożyczki ze Spółką Zależną MD-proeco Sp. z o.o. w wysokości 150 tys. PLN z przeznaczeniem na spłatę kredytu obrotowego w rachunku bieżącym. Oprocentowanie pożyczki ustalone zostało w wysokości WIBOR 6M + 5,25% w stosunku rocznym. Zabezpieczenie pożyczki stanowi weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową. Spłata kapitału pożyczki ma nastąpić w czterech równych ratach po 37,5 tys. PLN odpowiednio w terminach: 20 lipiec 2015 r., 20 październik 2015 r., 20 styczeń 2016 r. oraz 20 marzec 2016 r. Odsetki od pożyczki będą płatne w okresach

miesięcznych, w terminach na koniec każdego miesiąca począwszy od 31 marca 2015 r. Aneks nr 1 zawartym w dniu 29 czerwca 2016 roku przesunięto spłatę ostatniej raty w wysokości 37,5 tys. PLN do dnia 31 sierpnia 2016 roku oraz zmieniono oprocentowanie na 7,5% w skali roku. Ostatnia rata kapitałowa pożyczki została rozliczona w dniu 26 stycznia 2017 roku.

W dniu 17 kwietnia 2015 roku Spółka Chemoservis-Dwory S.A. udzieliła Spółce Zależnej ZBACH Sp. z o.o. krótkoterminowej pożyczki w wysokości 600 tys. PLN z terminem spłaty do 31 grudnia 2015 roku. Strony zawartej umowy pożyczki ustaliły oprocentowanie w wysokości WIBOR 6M + 5,75% w stosunku rocznym. Zabezpieczenie pożyczki stanowi weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową. Zgodnie z Aneksem Nr 3 z dnia 27 grudnia 2016 roku kwota pożyczki została podzielona na trzy równe raty po 200 tys. PLN każda z następującymi terminami zwrotu: 30 czerwca 2017 rok, 29 września 2017 rok i 29 grudnia 2017 rok. Cała kwota pożyczki została rozliczona 7 lutego 2018 roku.

W dniu 28 kwietnia 2017 roku Spółka Chemoservis-Dwory S.A. podpisała kolejną umowę pożyczki ze Spółką Zależną ZBACH Sp. z o.o. krótkoterminowej pożyczki w wysokości 579 tys. PLN z terminem spłaty do 31 grudnia 2017 roku. Oprocentowanie pożyczki ustalone zostało w wysokości WIBOR 6M + 5,75% wartości pożyczki w stosunku rocznym. Zabezpieczenie pożyczki stanowi weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową. Cała kwota pożyczki została rozliczona 7 lutego 2018 roku.

W dniu 22 lutego 2016 roku została udzielona Spółce Chemoservis-Dwory S.A. pożyczka na podstawie umowy zawartej ze Spółką Zależną Balticservis Sp. z o.o. w wysokości 900 tys. PLN z terminem zwrotu do 31 grudnia 2016 roku oraz oprocentowaniem w wysokości WIBOR 3M + 4,5% wartości pożyczki w stosunku rocznym. Zabezpieczeniem pożyczki jest weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową. W dniu 29 grudnia 2017 roku został zawarty Aneks Nr 3, w którym ustalono, że pozostała do spłaty kwota pożyczki w wysokości 275 tys. PLN zostanie spłacona nie później niż do dnia 30 czerwca 2018 roku.

W dniu 6 kwietnia 2016 roku Spółka Chemoservis-Dwory S.A. zawarła ze Spółką Zależną CHEMOS SUPPORT CENTER Sp. z o.o. (poprzednia nazwa MONEA XII Sp. z o.o.) umowę pożyczki w wysokości 16.500 tys. PLN z terminem spłaty do 15 marca 2019 roku. Oprocentowanie pożyczki ustalono w wysokości 8% w skali roku, odsetki płacone będą w okresach kwartalnych. Zabezpieczeniem pożyczki jest weksel własny zupełny na kwotę 16.500 tys. PLN, oświadczenie w formie aktu notarialnego o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 §1 pkt 4 Kodeksu postępowania cywilnego, który obejmuje obowiązek zapłaty kwoty 16.500 tys. PLN w terminie do 15 marca 2019 roku oraz oświadczenie w formie aktu notarialnego o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 § 1 pkt 5 Kodeksu postępowania cywilnego co do zobowiązań do kwoty 5 mln PLN obejmującej odsetki umowne oraz ewentualne odsetki ustawowe za opóźnienie, jak również koszty sądowe oraz wszelkie uzasadnione i racjonalnie poniesione koszty i wydatki poniesione przez pożyczkodawcę w związku z dochodzeniem zobowiązań wynikających z umowy pożyczki. Zgodnie z aneksem Nr 2 zawartym w dniu 15 grudnia 2016 roku odsetki od pożyczki spłacane będą w okresach półrocznych. Aneksem nr 3 z dnia 26 lutego 2018 roku wprowadzono nowe okresy odsetkowe.

W dniu 8 listopada 2017 roku Spółka Chemoservis-Dwory S.A. udzieliła Spółce Zależnej CHEMOS SUPPORT CENTER Sp. z o.o. (poprzednia nazwa MONEA XII Sp. z o.o.) krótkoterminowej pożyczki w wysokości 1 mln PLN z terminem spłaty do 15 maja 2018 roku. Aneksem nr 1 z dnia 14 grudnia 2017 roku kwota pożyczki została zwiększona do wysokości 1,1 mln PLN. Strony zawartej umowy pożyczki ustaliły oprocentowanie w wysokości 8% w stosunku rocznym. Zabezpieczenie pożyczki stanowi weksel in blanco.

W dniu 15 listopada 2017 roku Spółka Chemoservis-Dwory S.A. zawarła ze Spółką Zależną CHEMOS SUPPORT CENTER Sp. z o.o. (poprzednia nazwa MONEA XII Sp. z o.o.) kolejną umowę krótkoterminowej pożyczki w wysokości 760 tys. PLN z terminem spłaty do 19 maja 2018 roku. Oprocentowanie pożyczki ustalono w wysokości 8% w skali roku. Zabezpieczeniem pożyczki jest weksel własny in blanco.

W dniu 22 marca 2017 roku, na podstawie Uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki Zależnej K-PROTOS a.s. została przyznana Spółce Chemoservis-Dwory S.A. dywidenda z zysku wypracowanego za 2016 rok w wysokości 6.250 tys. CZK (po przewalutowaniu i rozliczeniu różnic kursowych kwota 965 tys. PLN). Wpłata kwoty dywidendy, po pomniejszeniu o otrzymaną w dniu 22 września 2016 roku zaliczkę na poczet dywidendy za 2016 rok w wysokości 1.300.000 CZK, nastąpiła w dniu 24 marca 2017 roku.

W dniu 8 sierpnia 2017 roku pomiędzy Chemoservis-Dwory S.A. (Sprzedający) a K-Protos a.s. (Kupujący) zawarta została umowa sprzedaży udziałów dotycząca przeniesienia udziałów w kapitale zakładowym spółki zależnej ZBACH Sp. z o.o. na K-Protos a.s. za wynagrodzeniem w wysokości 6.900 tys. PLN.

W dniu 21 listopada 2017 roku, Sąd Rejonowy w Gliwicach X Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował spółkę TG16 Sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowskich Górach, w której Chemoservis-Dwory S.A. objęła 1.000 udziałów o wartości nominalnej 1.000,00 PLN każdy, stanowiących 100% wszystkich udziałów w Spółce.

W dniu 28 grudnia 2017 roku Spółka Chemoservis-Dwory S.A. objęła w Spółce ZE ZEN Sp. z o.o. 4.470 nowych udziałów o wartości nominalnej 670,00 PLN każdy.

7.6 Świadczenie łączne z wynagrodzeniem z zysku wypłacone i należne lub potencjalnie należne Zarządowi, Radzie Nadzorczej oraz pozostałym członkom kluczowego personelu kierowniczego zgodnie z MSR 24

Świadczenia dla Zarządu, Rady Nadzorczej i pozostałego kluczowego personelu kierowniczego obejmują krótkoterminowe świadczenia pracownicze, świadczenia po okresie zatrudnienia, pozostałe świadczenia długoterminowe oraz świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy wypłacone, należne lub potencjalnie należne w okresie.

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Wynagrodzenie Członków Zarządu	412 537,67	640 309,01
wynagrodzenie i inne świadczenia	324 861,35	311 195,51
premia wypłacona	47 676,32	114 414,73
premia wypłacona za rok poprzedni	40 000,00	214 698,77
wynagrodzenie Członków Zarządu pełniących funkcje w latach poprzednich	0,00	0,00
Premia potencjalnie należna Członkom Zarządu, do wypłat w roku przyszłym	34 276,00	36 944,00
Wynagrodzenie należne Członkom Zarządu, do wypłaty w roku kolejnym	0,00	0,00
Wynagrodzenia i inne świadczenia pozostałego kluczowego personelu kierowniczego	806 902,83	982 586,42
Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej	298 296,02	272 232,84

7.7 Wynagrodzenie wynikające z umowy z firmą audytorską

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym firmą audytorską Spółki była Misters Audytor Adviser Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Na podstawie umowy nr CHD/45/2016/BJS+PJS/2016/2017/MAA zawartej w dniu 13.07.2016 roku Misters Audytor Adviser Sp. z o.o. przeprowadziła przegląd śródrocznych oraz badanie sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki za lata 2016-2017. Zgodnie z ww. umową Misters Audytor Adviser Sp. z o.o. wykonywała przegląd śródrocznego oraz badanie sprawozdania finansowego za 2017 rok.

Dodatkowo, w związku z wejściem w życie w dniu 21 czerwca 2017 roku Ustawy z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, koniecznym stało się dostosowanie do treści zawartej z Emitentem Umowy do ww. Ustawy. W konsekwencji powyższego w dniu 10 sierpnia 2017 roku Misters Audytor Adviser Sp. z o.o. podpisał z Chemoservis-Dwory S.A. Porozumienie Nr CHD/45.1/2016/BJS+PJS/2017/MMA o przegląd i badanie sprawozdań finansowych.

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Wynagrodzenie		
Badanie rocznego sprawozdania finansowego	28 500,00	32 400,00
Przeglądy sprawozdań finansowych	16 000,00	19 900,00
Usługi pokrewne	12 500,00	12 500,00
	0,00	0,00

7.8 Wyłacona lub zadeklarowana dywidenda

W prezentowanym okresie sprawozdawczym, jak również w okresie porównawczym, Spółka Chemoservis-Dwory S.A. nie wyłacona, jak również nie deklarowała wypłaty dywidendy.

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Dywidenda z akcji/udziałów zwykłych zadeklarowana i wyłacona	0,00	0,00
Dywidenda przypadająca na 1 akcję/udział zwykłą	0,00	0,00
Ilość akcji / udziałów zwykłych	25 007 500	25 007 500
Dywidenda z pozostałych akcji / udziałów zadeklarowana i wyłacona	0,00	0,00
Dywidenda przypadająca na 1 akcję / udział	0,00	0,00
Ilość pozostałych akcji / udziałów	0	0

7.9 EBITDA

Spółka definiuje EBITDA jako zysk operacyjny skorygowany o amortyzację i inne koszty i przychody związane ze zmianą wartości aktywów trwałych. EBITDA nie jest współczynnikiem zdefiniowanym przez MSSF i może być wyliczany inaczej przez inne podmioty.

	okres sprawozdawczy	
	za 12 miesięcy od 01.01.2017 do 31.12.2017	za 12 miesięcy od 01.01.2016 do 31.12.2016
	(badany) PLN	(badany) PLN
Zysk (strata) na działalności operacyjnej (EBIT)	-25 566 325,88	1 328 616,88
Amortyzacja	649 284,48	714 552,36
EBITDA	-24 917 041,40	2 043 169,24

7.10 Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji

W badanym okresie nie toczyły się istotne postępowania z powództwa czy też przeciwko Chemoservis-Dwory S.A. przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej.

7.11 Informacje o istotnych rozliczeniach z tytułu spraw sądowych

W prezentowanym okresie sprawozdawczym nie wystąpiły istotne rozliczenia z tytułu spraw sądowych.

7.12 Wydarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

W dniu 12 marca 2018 roku Spółka Chemoservis-Dwory S.A. zawarła umowę na podstawie której nabyła 29.999 udziałów Spółki EnergoAsh Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu („Spółka”) o wartości nominalnej 50,00 PLN za każdy udział. Udziały stanowią 99,9% kapitału podstawowego Spółki oraz uprawniają do 99,9% głosów na Zgromadzeniu Wspólników Spółki. Cena nabycia przedmiotowych udziałów wynosi 4.278.949,00 PLN. Na podstawie przedmiotowej umowy, Emitent nabył również wierzytelności za cenę 1.721.051,00 PLN, która obejmuje kwotę główną przedmiotowych wierzytelności wraz z należnymi odsetkami naliczonymi na dzień zawarcia umowy. Rozliczenie ceny za przedmiotowe udziały oraz wierzytelności nastąpi nie później niż do dnia 28 maja 2018 r. akcjami Chemoservis-Dwory S.A. lub gotówką. Na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego zobowiązanie nie zostało uregulowane.

W dniu 18 kwietnia 2018 roku Spółka Chemoservis-Dwory S.A. zbyła w celu umorzenia, 42.431 udziałów spółki Chemont Sp. z o.o. o wartości nominalnej 50,00 PLN każdy i o łącznej wartości nominalnej 2.121.550 PLN; stanowiących 40% kapitału zakładowego tej spółki. Udziały zostały zbyte za cenę 1.000,00 PLN. Sprzedaż Udziałów nastąpiła w wyniku wykonania opcji call wystawionej na rzecz Chemont Sp. z o.o. przez Chemoservis-Dwory S.A., w związku z umową inwestycyjną zawartą w dniu 19 lipca 2017 r. pomiędzy Chemont Sp. z o.o., a Chemoservis-Dwory S.A. i REVICO S.A. z siedzibą w Mirosławiu. O wykonaniu przedmiotowej opcji przez jej posiadacza Emitent został poinformowany w dniu 18 kwietnia 2018 r. W związku z powyższym, Zarząd Spółki w dniu 19 kwietnia 2018r. podjął decyzję o utworzeniu odpisu aktualizującego wartość udziałów w CHEMONT Sp. z o.o. i zaksięgowaniu odpisu w księgach rachunkowych Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku na kwotę w wysokości: 4.999.000,00 PLN (słownie: cztery miliony dziewięćset dziewięćdziesiąt dziewięć tysięcy złotych 00/100).

W dniu 4 maja 2018 roku Zarząd Chemoservis-Dwory S.A. otrzymał od Spółki zależnej Balticservis Sp. z o.o. dokument potwierdzający złożenie wniosku o upadłość Spółki. Wniosek został złożony w Sądzie Rejonowym Szczecin – Centrum w Szczecinie, XII Wydział Gospodarczy w dniu 30 kwietnia 2018 roku.

W dniu 10 maja 2018 roku Zarząd Chemoservis-Dwory S.A. powziął informację od firmy Flukar Sp. z o.o z siedzibą w Katowicach o odstąpieniu od kontraktu wraz z wezwaniem do zapłaty w realizacji zadania: "Zaprojektowanie i wykonanie kompletnej instalacji do regeneracji olejów przepracowanych". Powodem złożenia powyższego oświadczenia o odstąpieniu przez Flukar Sp. z o.o. są zaniedbania po stronie Chemoservis-Dwory S.A. polegającego w szczególności na:

- naruszeniu postanowień umowy poprzez opóźnienia w jej realizacji wbrew terminom określonym w Harmonogramie Kontraktu i Zakresu Rzeczowego
- niewykonaniu zobowiązań umownych wobec podwykonawców poprzez niezapłacenie należnych im należności z tytułu zawartych z nimi umów

W związku z powyższym Flukar Sp. z o.o. wzywa Chemoservis-Dwory S.A. do zapłaty kary umownej w wysokości 10% ceny kontraktu netto tj. 4.560.000,00 PLN (cztery miliony pięćset sześćdziesiąt tysięcy złotych).

W dniu 17 maja 2018 roku Zarząd Chemoservis-Dwory S.A. złożył w Sądzie Rejonowym dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, VIII Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki w związku z trudną sytuacją finansową.

W dniu 25 maja 2018 roku Zarząd Chemoservis-Dwory S.A. złożył w Sądzie Rejonowym dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, VIII Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych wniosek o otwarcie postępowania sanacyjnego w stosunku do Spółki.

W dniu 28 maja 2018 roku odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki Chemoservis-Dwory S.A. Przedmiotem obrad było odwołanie dotychczasowego składu Rady Nadzorczej i powołanie nowych członków Organu Nadzorczego.

W dniu 30 maja 2018 roku wpłynęło do Spółki zawiadomienie o wykonaniu praw z zastawu na akcjach, na bazie umowy zawartej pomiędzy Emitentem, a BSWW Trust Sp. z o.o. (zastawnik) w dniu 30 marca 2016 r. Przedmiotem zastawu są akcje spółki K-Protos a.s. Zastawnik w zawiadomieniu oświadcza, że dokonuje zaspokojenia zabezpieczonych wierzytelności poprzez przejęcie na własność zastawionych akcji K-Protos a.s., stanowiących zabezpieczenie emisji obligacji serii B Spółki. Kwota wymagalnego długu na dzień zawiadomienia wynosi 15.886.533,95 PLN, przy czym zaspokojenie wierzytelności następuje do wysokości 6.325.565,91 PLN.

W dniu 13 czerwca 2018 roku Spółka otrzymała od Banku Millennium S.A. oświadczenie z dnia 5 czerwca 2018 roku o rozwiązaniu Ugody Nr 10560/17/DNG, ze skutkiem natychmiastowym, zobowiązującym Spółkę do spłaty całości zadłużenia wobec banku. Na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego do spłaty pozostaje kwota kredytu w wysokości 988 tys. PLN.

W dniu 19 czerwca 2018 roku Spółka otrzymała wezwania do zapłaty wystawione przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A., tytułem zwrotu, wypłaconych w ramach realizacji gwarancji ubezpieczeniowych, odszkodowań dla beneficjenta gwarancji ubezpieczeniowych Spółki FLUKAR Sp. z o.o. Łączna kwota roszczenia wynosi 9.272.212,50 PLN (słownie: dziewięć milionów dwieście siedemdziesiąt dwa tysiące dwieście dwanaście złotych 50/100) i wynika z realizacji trzech gwarancji ubezpieczeniowych udzielonych przez Emitenta: gwarancji należytego wykonania kontraktu oraz dwóch gwarancji należytego wykonania umowy i usunięcia wad. Termin zapłaty został wyznaczony na 7 dni od daty otrzymania przez Emitenta przedmiotowych wezwań do zapłaty.

W dniu 21 czerwca 2018 roku Spółka otrzymała postanowienie Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, w sprawie wniosku Obligatariuszy obligacji serii B o ogłoszenie upadłości Spółki, o ustanowieniu tymczasowego nadzorca sądowego w osobie Pana Dariusza Sitek Nr licencji doradcy restrukturyzacyjnego 504, celem zabezpieczenia majątku Spółki.

Rada Nadzorcza Spółki Chemoservis-Dwory S.A. Uchwałą z dnia 6 lipca 2018 roku powołała na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Pana Wiesława Paszek. Dodatkowo w dniu 12 lipca 2018 roku Pan Jacek Dubiński, zatrudniony na stanowisku Dyrektora ds. Restrukturyzacji, został powołany do pełnienia funkcji prokurenta poprzez udzielenie prokury łącznej.

7.13 Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało autoryzowane przez Zarząd Spółki w dniu 18 lipca 2018 roku w siedzibie Biura Zarządu Spółki.

Podpisy Członków Zarządu:

Wojciech Mazur – Prezes Zarządu
Dyrektor Naczelny

Wiesław Paszek – Wiceprezes Zarządu

.....

.....

Dąbrowa Górnicza, 18 lipca 2018 r.

Podpis Osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych:

Monika Dźwigońska – Dyrektor Finansowy
Główny Księgowy

.....

Oświęcim, 18 lipca 2018 r.